

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

“TEZ ADI EVLİ KADINLARDA AYRILMA

ANKSİYETESİ SIKLIĞI”

Özlem Usta

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Barış Önen Ünsalver

İstanbul, 2017

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

“TEZ ADI EVLİ KADINLARDA AYRILMA

ANKSİYETESİ SIKLIĞI”

Yüksek Lisans Tezi

Özlem Usta

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Barış Önen Ünsalver

İstanbul, 2017

TEZ SINAV TUTANAĞI

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 154102042
Öğrenci Adı Soyadı	: ÖZLEM USTA
Anabilim Dalı	: KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Barış Önen Ünsalver
Tezin Başlığı	: EVLİ KADINLARDA AYRILMA ANKSİYETESİ SIKLIĞI

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 21/12/2017	Saati	: 11:00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUGU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi. ☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BİRLİĞİ ile REDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Barış Önen Ünsalver	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Ünübol	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Tuğba Arzu ÖZAL İLDENİZ	

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları, her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih/....../.....

Özlem Usta

ÖNSÖZ

Bu tez, Üsküdar Üniversitesi “Klinik Psikoloji” master öğrencisi Özlem Usta’nın yüksek lisans bitirme tezidir. Tezin adı: “Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı” olarak belirlenmiş olup evrensel nitelikte incelemelere yer verilmiştir.

TEŐEKKÜR SUNUMU

Tez danıŐmanım Yrd. Doç. Dr. Barış Onen Ünsalver'e

Üsküdar Üniversitesi Etik Kuruluna,

Üsküdar Üniversitesi tez jürisine,

Bireysel anket katılımcılarına,

TeŐekkür ederim.

ÖZET

Bu tez, evli kadınların sorunlarından biri olan ayrılma anksiyetesini ele almaktadır. Tezin adı: “Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı”dır. Bu tez, evli kadınların eşlerine fazla bağlanmalarından ve toplumsal cinsiyet hatalarından kaynaklı olarak yaşadıkları ayrılma anksiyetesinin sıklığını ele almaktadır. Tez, yazılış amacı ile hem kadın çalışmaları hem de psikoloji çalışmalarına ışık tutmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Sorunları, Ayrılma Anksiyetesi, Evli Kadınlar, Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı, Bağlanma, Toplumsal Cinsiyet Hataları, Kadın Çalışmaları, Psikoloji Çalışmaları.

ABSTRACT

This thesis contains the separation anxiety which is one of the problems of married women. Name of the thesis is "Seperation Anxiety Frequency in Married Women"

This thesis deals with the frequency of married women's seperation anxiety due to their spouses and their experience on gender issues. The thesis aims to shed light on both women's studies and psychological studies with the aim of writing.

Keywords: Women Issue, Separation Anxiety, Married Women, Separation Anxiety Frequency in Married Women, Attachment, Gender Mistakes, Women's Studies, Psychological Studies.

KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ

DSM-V:Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı)

min: Minimum Değer

maks: Maksimum Değer

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

Yrd. Doç. Dr.: Yardımcı Doçent Doktor

α : Alfa

f: Frekans

%: Yüzde

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

F: F Değeri

r: Pearson Korelasyon Katsayısı

t: t değeri

ss: Standart Sapma

p: Anlamlılık değeri

\pm : Artı Eksi

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar.....	x
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	3
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	4
1.3. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ.....	4
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE VARSAYIMLARI.....	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. EVLİLİKTE KADIN.....	6
2.2. AYRILMA ANKSİYETESİ.....	10
BÖLÜM III.....	15
YÖNTEM.....	15
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	15
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	15
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	15
3.3.1 Veri Toplama Araçlarının Geçerlilik ve Güvenilirliğinin İncelenmesi.....	17

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI.....	17
BÖLÜM IV	19
BULGULAR	19
4.1. KADINLARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE GÖRE KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	21
4.2. EVLİ KADINLARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE GÖRE KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	41
4.3. EVLİ VE BEKAR KADINLARIN AYRILMA ANKSİYETESİ BELİRTİLERİ ENVANTERİ PUANLARININ KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	56
4.4. EVLİ KADINLARIN AYRILMA ANKSİYETESİ BELİRTİLERİ ENVANTERİ PUANLARININ KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	65
BÖLÜM V	74
TARTIŞMA VE YORUM	74
BÖLÜM VI	80
SONUÇLAR	80
KAYNAKÇA	83
EKLER	1

TABLÖLAR

Tablo 1: Güvenilirlik Analizi Sonuçları.....	17
Tablo 2: Değişkenlerin Normal Dağılıma Uygunluğu.....	18
Tablo 3: Demografik Bilgiler.....	19
Tablo 4: Kadınların Medeni Duruma Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	21
Tablo 5: Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	22
Tablo 6: Kadınların Yaşa Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	23
Tablo 7: Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	24
Tablo 8: Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	25
Tablo 9: Kadınların Ailenin Kaçınıcı Çocuğu Olduğu Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	26
Tablo 10: Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	27
Tablo 11: Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiyeye Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	27
Tablo 12: Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	28
Tablo 13: Kadınların Anne-Babanın Ayrılığına Şahit Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	29
Tablo 14: Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	29
Tablo 15: Kadınların Şuan Psikiyatrik Tedavi Görüyor Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	30
Tablo 16: Kadınların Medeni Duruma Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	31

Tablo 17: Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	32
Tablo 18: Kadınların Yaşa Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	33
Tablo 19: Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	34
Tablo 20: Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	35
Tablo 21: Kadınların Ailenin Kaçınıcı Çocuğu Olduğu Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	36
Tablo 22: Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	37
Tablo 23: Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiyeye Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	38
Tablo 24: Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	38
Tablo 25: Kadınların Anne-Babanın Ayrılığına Şahit Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	39
Tablo 26: Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	40
Tablo 27: Kadınların Şuan Psikiyatrik Tedavi Görüyor Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	40
Tablo 28: Evli Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	41
Tablo 29: Evli Kadınların Yaşa Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	42
Tablo 30: Evli Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	42

Tablo 31: Evli Kadınların Eşin Eğitim Seviyesine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	43
Tablo 32: Evli Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	44
Tablo 33: Evli Kadınların Eşin Aylık Gelir Düzeyine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	44
Tablo 34: Evli Kadınların Evlilik Süresine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	45
Tablo 35: Evli Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	46
Tablo 36: Evli Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiye Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması.....	46
Tablo 37: Evli Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	47
Tablo 38: Evli Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması	47
Tablo 39: Evli Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	48
Tablo 40: Evli Kadınların Yaşa Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	49
Tablo 41: Evli Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	49
Tablo 42: Evli Kadınların Eşin Eğitim Seviyesine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	50
Tablo 43: Evli Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	51
Tablo 44: Evli Kadınların Eşin Aylık Gelir Düzeyine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	52
Tablo 45: Evli Kadınların Evlilik Süresine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	53

Tablo 46: Evli Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	53
Tablo 47: Evli Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiye Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	54
Tablo 48: Evli Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	55
Tablo 49: Evli Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması	56
Tablo 50: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	56
Tablo 51: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	57
Tablo 52: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	57
Tablo 53: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	58
Tablo 54: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi.....	58
Tablo 55: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	59
Tablo 56: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	60
Tablo 57: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	60
Tablo 58: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	61
Tablo 59: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	62
Tablo 60: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	62

Tablo 61: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	63
Tablo 62: Evli Ve Bekar Kadınların Kısa Semptom Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	64
Tablo 63: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	65
Tablo 64: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	65
Tablo 65: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	66
Tablo 66: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	66
Tablo 67: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	67
Tablo 68: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	67
Tablo 69: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	68
Tablo 70: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	69
Tablo 71: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	69
Tablo 72: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	70
Tablo 73: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	71
Tablo 74: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	71
Tablo 75: Evli Kadınların Kısa Semptom Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	72

BÖLÜM I

GİRİŞ

Tezin danışmanlığını sürdüren Yrd. Doç. Dr. Barış Önen Ünsalver, “Alışverişkolik” adlı kitabında kadınların sosyal statüsüne şu eleştiriyi yapmıştı: “Kadının ancak fiziksel güzelliğiyle değerli olabileceği teması hem Hollywood hem de Yeşilçam filmlerinde defalarca işlenmiştir. Sınıfın en başarılı kızı, kocaman gözlüğü, saçındaki iki örgüsü ve diz altı formasıyla ne kızların ne de erkeklerin ilgisini çeker, bu yüzden yalnızdır. Ancak bir gün her şeye öfkelenip defteri kitabı bir kenara atar, saçını, giyimini değiştirir ve artık herkes ona hayrandır. Çünkü “Çirkin kadın yoktur, bakımsız kadın vardır. Çirkinlik yalnız kalmak demektir.” Ünsalver’in eleştiri odağı gayet netti; kusursuz kadın imajını zihinlere kazıyan sistem (Önen Ünsalver, 2011).

Çirkinliğin ya da doğallığın yalnızlık sebebi olmasına sebep olan erkek tekelindeki medya, ev içi rollerin belirlenmesinde de önemli bir rol oynuyordu. Bu roller genel olarak ataerkil sisteme hizmet etmektedir. Doğal güzelliğiyle ya da erkek egemen sistemi reddeden erkeği bularak evlilik sektörüne adımını atan kadınlar da yine, bir şekilde toplumsal cinsiyet rollerinin aile içi dayatmalarından mustarip oldular. Evlilik dahilinde eşine cinsel anlamda partner olurken toplumsal alanda namuslu vatandaş imajı çizdiler ve tabii ki iyi kardeşler oldular. Haylice toplumsal rolün kadınların hanesinin içine kadar girmesiyle kadın, erkekten daha aşağıdaki bir mevkiinin sahibi oldu. O sırada erkeğe de muhtaç oldu (Kandiyoti, 2000).

Erkeğe muhtaç olma durumu, kadının mağduriyet seviyesini biraz daha zorlamaya başladı. Bu zorlama yanında bazı etimolojik oyunları da getirdi. Örneğin Türkçedeki “bayan” kelimesi “bay” kelimesinden türemiş bir sözcüktür ve kadını, başka bir cinsiyet sözcüğünden oluşturmuştur. Yine ev içine kadar girmiş olan bir diğer sözcük, anayasada da geçen: “koca” sözcüğüdür. “Koca” Türk Dil Kurumu Sözlüğündeki sıfat anlamlarıyla şu şekildedir:

1. Büyük, geniş

2. Kocaman, iri

3. Yaşlı, ihtiyar, pır

4. Yüksek

5. Büyük, ulu

1

Etimolojik kökene inildiğinde anlaşılacağı gibi erkek, büyük olandır; kadınsa bu durumda küçüklükle bağdaştırılmaktadır. Bu durum sadece Türkçede geçerli değildir; örneğin İngilizcedeki “history” kelimesindeki oyunlu kök, his’tir, “his” de erkeğin anlamında “onun” demektir. Yani, sanki tarihi erkekler yazmış gibi lanseden bir kelime koskoca bir bilimi, cinsiyetçilikle beyinlerimize kazımıştır. Birçok liberalin de üstünü çizdiği kadınların erkeklerden geri ve zekâsının yeterli olmadığı kanısı da yine aile içi toplumsal cinsiyet rollerini negatif anlamda etkilemiştir. Kadınların birçoğu bu öğretilerle mutfağına çekilmiş ve erkeğin üstünlüğünü kabul etmiştir (Usta, 2015).

Üstünlüğü kabul edilen erkekler, kadınlar üzerinde sadece psikolojik değil, sosyolojik bir baskıya da sebep olmuştur. Bugün sosyal hayatı olan birçok kadın, erkeklerin onlara bilgiçlik taslamasından mustarıptır. Yine de aşk hayatlarındaki çalkantılarda ya toplumsal alandaki ezilmişliklerin etkisinde kalarak ya da aşırı bağlanmadan ötürü, sevdiğini kaybetme riskini düzenli olarak düşünmektedirler. (Solnit, 2014)

¹ <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 20.10.2017.

1.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Tezin Metodolojisi, tam da bu aşamada evli kadınların önemli bir sorunu olan ayrılma anksiyetesine ışık tutmayı amaçlıyor. Tez konusu: Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı olup literatür taramasına uygun şekilde verilecektir. Literatür için ise; makale, dergi veya gazete haberlerinin yanında, kitaplar da kullanılacaktır. Konu için okunan ancak dipnotlarda ya da tezin içeriğinde kullanılmayan, fakat tezle ilgili olan çalışmalar da yine “Kaynakça” bölümünde verilecektir.

Araştırmanın genel sorusu: “Ayrılma anksiyetesinin evli kadınlarda görülme sıklığı nedir?”dir ve ortaya atılan hipoteze göre ise, ayrılma anksiyetesi evli kadınlarda, bekar kadınlara göre daha sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Bu sıklığı sayısal orana dökebilmek için kullanılacak ölçekler, eleştirel bir bakış açısıyla ele alınacaktır. Tez 9 bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler: literatür taramasını, metodolojiyi ve tarihsel alt yapıyı ele alan “Giriş” bölümü, kadının evlilikteki statüsünü anlatan “Evlilikte Kadın” ve ayrılmanın oluşturacağı kaygı bozukluğunu irdelenecek olan “Ayrılma Anksiyetesi”nin bulunduğu “Kuramsal Çerçeve” bölümü, ölçek çalışmalarının yer aldığı “Yöntem” bölümü, edinilen verilerin kaleme döküldüğü “Bulgular” bölümü ve bu bulguların yorumlandığı “Tartışma ve Yorum” bölümü ve “Sonuçlar” bölümü, yararlanılan çalışmaların verildiği “Kaynakça” bölümü ve kullanılan ölçeklerle ilgili diğer iki çalışmaya yer veren “Ekler” ve son olarak tez sahibine ait “Özgeçmiş” bölümüdür.

Metodolojide kullanılan toplumsal cinsiyet algısı, tüm tez boyunca yorumlayıcı bir şekilde okuyucuya aktarılacaktır. Bunun yanında bazı veri analizleri yapılacaktır. Bahsi geçen veri analizleri için sosyo-demografik veri formunun yanında, Kısa Semtom Envanteri ve Ayrılma Anksiyetesi Anketi kullanılacaktır. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) hesaplama ile okuyucuya verilecek olan datadaki sayısal veriler, “Tartışma ve Sonuç” bölümünde sözel bir anlatımla özetlenecektir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmanın konusu: “Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı.”dır. Çalışma genel olarak evli kadınların toplumsal ve aile içi psikolojik sorunlarını ele almaktadır. Kadının yüzyıllardır kanayan yarası olan toplumsal cinsiyet sorunu, güncel sorunlar listesinde de yerini bulmuştur. Bu durumdan sadece bekar kadınlar değil, evli kadınlar da büyük ölçüde etkilenmiştir. Medya ve toplu iletişim araçlarının da yardımıyla kadın, mükemmellik yarışına itilmiş ve bu yarış en iyi şekilde bitirmeye çalışmıştır. Ne yazık ki erkek egemen yapısı, kadının aile hayatına kadar girmeyi de başarmıştır. Kadın, kadınlığını yaşayamayışını bir kenara bırakıp bir de ayrılma anksiyetesiyle başa çıkmaya çalışmıştır. Çünkü yaratılan şartlar, kadını mükemmel eş, kusursuz kadın ve iyi bir anne yapmaya zorlamaktadır. Bu şartlar altında yaşamaya çalışan kadının dünyasına bir de terk edilme kaygısı da eklenince kadının aile içindeki rolü daha huzursuz bir imaja bürünmüştür.

1.3. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Bu araştırmanın problemi “ Evli kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı ile kısa semptom envanteri puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklindedir.

Bu kapsamda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. Evli ve bekar kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Evli kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı ile anksiyete düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Evli kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı ile depresyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Evli kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı ile olumsuz benlik algısı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Evli kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı ile somatizasyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. Evli kadınların ayrılma anksiyetesi sıklığı ile hostilete düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE VARSAYIMLARI

Araştırmada incelenen kavramlar kullanılan ölçeklerin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

Araştırmaya katılan tüm katılımcıların test maddelerini içtenlikle ve objektif olarak cevapladıkları kabul edilmektedir.

Araştırma örnekleminin evreni gerekli sınırlar içerisinde temsil ettiği varsayılmıştır.

Kullanılan ölçme araçları, ölçtükleri özellikler bakımından geçerli ve güvenilirlerdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. EVLİLİKTE KADIN

Evlilik, bilinenin aksine sadece evli olma durumundan ibaret değildir. Evlenen bireyler, yeni bir hayat tarzına geçer ve yeni bir hayat kurarlar. Evlilik ve Çocuk Terapisti Ramazan Şimşek, "Aşk bir görme kusuru evlilik de onun tedavisidir. Aşk güvenli bir alan değildir ama evlilik güvenli bir alandır" demiştir.²

Evliliğin daha güvenli bir alan olmasına rağmen bağlamdaki çeşitli aşırılıklar, kimi kadınlarda ayrılma anksiyetesine sebep olabilmektedir. Tabii ki bunun, Bowlby'in Bağlanma Kuramı ile olan ilişkisi de inkâr edilemez (Bowlby, 1988).

Erkek üstünlüğündeki sosyolojik yaklaşımın yanında kadın, psikolojisini etkileyen bir diğer aile içi problem ise ilgisizlik, iletişim eksikliği, aşksızlık ve bağlanma dozajındaki fazlalık gibi sorunlardır. Bir insanın aşka çıkan yolculuğu, çölde su aramaya benzer. Birçok filme ve kitaba konu olan çöl yaşamında su bulmak, ciddi bir arayışın sonucudur. Keza, gerçek aşkı bulabilmek ya da seçebilmek de aynı derecede zordur. Çölde bulunan su nasıl serap olabiliyorsa gerçek aşkı bulmak da bir seraptan ibaret olabilir. (Hocaoğulları, 2007) Oysaki hoşgörü, yanlış bir seçimin dahi üstesinden gelebilir. Ali Osman Öztürk ve Nezih Onur'un "Batı Edebiyatında Sevgi ve Hoşgörü Üstüne" adlı kolektif kitaplarının "Johann Peter Hebel'in Takvim Hikâyelerinde Sevgi ve Hoşgörü" bölümündeki açıklamasıyla hoşgörünün tüm farklara rağmen galip geleceğini aşağıdaki sözcüklerle savunmuştur:

² Hürriyet Aile, *Evlilik Nedir?*, http://www.hurriyetaile.com/sizin-icin/psikoloji/evlilik-nedir_19654.html, Erişim Tarihi: 05.11.2017.

“İnsani ilişkilerde karşılıklı sevgi ve saygı, sağlıklı bir iletişim kurmak için kaçınılmazdır. Tabiatıyla insanlar farklı şekillerde yaratıldıkları için birbirlerine benzemezler. Farklı düşünceler, davranışlar, milliyet, din, statü gibi özellikler, kişiler arasında zaman zaman ihtilaflara yol açmaktadır. Bunun çatışmaya dönüşmemesi için söz konusu kişilerin birbirine katlanması, daha doğrusu hoşgörülü olması gerekmektedir. Hoşgörü, insanların toplum içinde uyumlu bir şekilde ilişki kurabilmesi için çok önemlidir. Sabır ve anlayış, hoşgörünün ayrılmaz bir parçasıdır. Zaten hoşgörülü davranışlar, o kişinin olgunluğunun bir belirtisidir” (Öztürk & Nezih, 1997).

İnsan ilişkilerinde hoşgörüyü zora düşüren husus ise; bireylerin özgürlük alanının belirli seviyelerde kısıtlanması veya daraltılmasıdır. Bu durumun sonucu, bazı sorunlarda tahmin edilememektedir. Hoşgörü bitiminin, ikili ilişkilerde sona yaklaşım olduğu hatırlandığında, bilhassa aynı evi paylaşan kişilerde yaşam sürdürülen ortam, savaş alanına dönmektedir. Kadın ve erkek hetero ilişkisinde bu duruma iki karşıt güç durumu da eklenmektedir (Timuçin, 2010). Bu iki karşıt güç, iki farklı cinsiyet yapısında olan: kadın ve erkektir.

Farklılıklardan bazıları kadın – erkek ilişkilerini etkileyebilmektedir. Örnek verilecek olursa kadınlar, genelde bir konu anlatımında erkeklere göre daha komplike cümleler seçebilir. Özellikle, kullanılan dolaylı anlatımlar, erkeklerin olayları düz bir şekilde anlamasıyla keşmekeşe dönüşebilir (Carlton, 1999). Diğer yandan kadınlar, anlatacakları konularda detaya girebilmektedir ve bu da alışkın olmayan erkeklerde alışılmamış tepkilere yol açabilir. (Kapışmak, 2015) Bu kusuru ortadan kaldıracabilecek çözüm ise; ikili tarafından, anlayışlı bir şekilde yapılan sohbetir. Anlayışla şekillenen nitelikli bir sohbet:

- Eş konuşurken sık sık göz teması kurulur
- Eş dinlenirken başka işlerle uğraşmaz
- Duygular anlaşılmaya çalışılır
- Vücut dili gözlemlenir
- Söz kesilmez

Bu alanda yapılan araştırmalara göre; kadınların %98'inin erkeklerden yakınlık beklediğini ortaya çıkarmıştır. Tabii ki bahsi geçen yakınlık, sözlü bir yakınlıktır. Araştırmalardaki diğer bir iletişim sorunu ise; erkeklerin kadınları yeteri kadar dinleyememesiyle alakalıdır ki bu durum, kadınları ciddi anlamda rahatsız etmektedir. Ev içi iletişim de yine bu gibi sebeplerle, sekteye uğramaktadır ve nitelikli bir hal alamamaktadır (Açıl, 2005). Sağlıklı ve nitelikli bir iletişim ise, temelini duygudaşlıktan almaktadır. Kişinin bu konudaki eksikliği, ilişkilerdeki gibi ihtiyaca dayanmaktadır ve bu ihtiyacın nitelikli bir iletişimle karşılanması gerekmektedir (Yavuzer, 2005).

 ihtiyaç teorisinden biri de ilişki kurma ihtiyaıdır. Bu kategorideki ihtiyaç sahipleri:

- Arkadaşlık için uğraşırlar
- Dayanışma isteği, rekabet isteğinden büyüktür.
- İlişki kurmayı, gruba girmeyi, sosyal ilişkiler geliştirmeyi isterler
- Karşılıklı anlayışı gerektiren durumlar içerisine girmeyi arzularlar. (zen Kutanis, 2014)

İnsan ilişkileri için önemini kaybetmeyen bir diğer unsur ise bağlanmadır. Bağlanma, her aşkta oluşabilecek bir durumdur. Hatta mantık evliliklerinde bile bağlılığın oluşumu olası bir durumdur ve birçok canlı gibi insanlar da bu duyguyu tadabilmektedir. Tarık Solmuş'un "Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi" adlı kitabında ne çıkan bir çalışmada romantik ilişkilerin hem biyolojiyi hem de psikolojiyi etkilediği ne sürülmüştür (Solmuş, 2010). Yukarıda verilen faktörlerden de anlaşabileceği gibi romantik ilişkiler ya da bu ilişkilerin bir sonucu olarak karşımıza çıkan evlilik sektörü, temelinde hoşgörüye dayanmaktadır. Akabinde gelen ilkeler arasında ise; karşılıklı ilgi, kendine özgü olma, onurlu olma ve eylemde isteklilik gibi gereksinimler yer almaktadır.

Kişi, gönülden bir bağ kurmaya çalıştığı eşte, sadakat ve diğer kişilerde olmayanı arar. Tabii ki bu arayış kendi karakterine göre de şekillenir. Yani kişi, karşısındakinden beklediği kriterleri seçiminde belirleyici bir noktaya yerleştirir ki

bu da samimiyetin bulunmasında kolaylık yaratır. Bu noktada evlilikleri ayakta tutan şey, daha önce de bahsedildiği gibi iletişimin ta kendisidir. Bahsi geçen iletişimin doğru şekilde kullanılması ise güzel bir evliliğin anahtarı olmaktadır. Öyle ki eşler arasındaki en kötü tartışmalarda bile, doğru iletişim farkını olumlu şekilde belli edebilmektedir. İletişimin kişiler arasında değişikliğe uğraması, insanların sosyo-kültürel yapısından kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi aşk, bazı durumlarda mantık çerçevesinin dışına çıkabilmektedir. Bu yüzden âşık eşler, iletişim bakımından yetersiz kalabilmektedir (Bilen, 2009). Hayvanların tersine insanlar, evlilik ya da ilişki planlarını mantık süzgecinden geçirebilir. Bunun başarılı olmadığını ilişki ya da evlilikler ise evlilikte çıkabilecek sorunlar için önem teşkil etmektedir (Vilar, 2009).

Prof. Dr. Nevzat Tarhan, “Kadın Psikolojisi” adlı eserinde, kadının aile içindeki rolüyle beraber yaşadığı problemlere de değinir. Tarhan, ev içi sorunlarından birini şu şekilde açıklar: “Kadının psikolojik ihtiyacında önceliği, duyguları anlamak, ifade etmek ve değiştirmek alır. Erkek ise hep çözüm odaklı düşünür ve kadının duygulara verdiği önemi algılayamaz. Kadında erkeğin bu kadar duygusuz olmasına bir anlam veremez. Ancak bunun sırrı, farklı genetik algoritmada saklıdır ve bu konuda gösterilecek çabayla düzeltilir. Erkeğin, kadının duygularını önemseyemediğini hissettirmesi için kadını dinlemesi gerekir.” Aslında Tarhan’ın da işaret ettiği nokta: doğru iletişimdir (Bilen, 2009).

Evli bir kadının aile içindeki rolleri, toplumsal cinsiyet rolleri ile de şekillenmektedir. Yeni ataerki, kadını erkeğe muhtaç bırakmaktadır. Kadın, evde ev işleriyle meşgul olurken erkek, iş hayatına girmekte ve evin direği olma özelliğini kazanmakta. Bu durum, en çok da eve hapsedilmiş durumda olan kadını etkilemektedir. Kadın, çocuklarına bakarken ya da ev işlerini yaparken sosyal yaşamdan biraz daha uzaklaşmaktadır. Bu durum, kadını ekonomik açıdan da erkeğe bağlamaktadır (Beauvoir, 1993). Çocuğuna bakmayan, hatta çocuk doğurmayan kadın, diğer evli kadınlara göre daha göz hapsindedir. Çünkü kadın cinsi, doğum yapabilme özelliğinden dolayı, üretkenliğiyle anılmaktadır. Toplum, doğurmayan kadını aşağılamakta ve hatta onu aykırı model olarak görmektedir (Ibid).

Evlilikte kadınların ve erkeklerin sıkça yaşadıkları korkulardan biri olan aldatılma korkusu da temelinde, sosyal sorunlar taşımaktadır. Bir kadının aldatılma

korkusu, kadınlara dayatılan kusursuz kadın imgesinin eş tarafından önemsenmemesi kadını, eşini kaybetme korkusuna itişine sebep olmaktadır. ³ Çünkü kapitalist yaşam, daha bakımlı, daha kusursuz kadınları billboardlara kadar koyarak zihinlerimize kazımaktadır ve bu durum, doğallığını koruyan kadınlar için hane içi riski taşımaktadır. ⁴

Hatta bazen bu durumlar, kadını da etkilemektedir ve gördüğü ya da aklına kazınan imgeleri kendisiyle özleştirmeye çalışırken kadın, kendini beğenmekten vazgeçer ve hatta bu durumu, eşine yansıtarak evlilik içinde yapılmasının erkeğin ayrılmasına kadar götürecektir bir hatada bulunur. Bunun yanında illaki kadının yaptığı cinsel hataların erkek tarafından kabul edilmeyişi de erkeği kadından uzaklaştırabilmektedir ve tüm bu sebepler evli kadınlarda ayrılma anksiyetesine sebep olabilmektedir. ⁵

2.2. AYRILMA ANKSİYETESİ

Yaşamın erken dönemlerinde başlayan bağlanma kuramı, kişinin ilişkilerini büyük ölçüde etkilemektedir. Psikopatoloji dalında önemli hipotezler ve tezler ortaya atan John Bowlby, güvensiz bağlanmanın evlilik içinde önemli sorunlara yol açabileceğini dile getirmişti (Kesebir, 2011). Ayrılma anksiyetesini, temel olarak çocukluk dönemlerinde başlayan terk edilme korkusundan ibarettir ancak kimi durumlarda bu sorun, yetişkinlik dönemine de sarkabilmektedir (Diriöz, 2011). Ayrılma anksiyetesine yakalanmış çocuklar, genelde anne ya da babasından ilgi görememiş, diğer kardeşlere olan anne ya da baba ilgisini kıskanan veya anne veya babasının terk edilmesine şahit olmuş çocuklardır ve ne yazık ki bu çocuklar, yetişkinlik döneminde gördüklerini tekrar görmekten korkmaktadırlar. (Ibid)

Ayrılma anksiyetesini özünde, bir kaygı bozukluğu taşır. Hasta, bağlı olduğu ya da aşırı sevdiği kişiden ayrılınca kendini stres ve kaygı altında ister, ayrıldığı kişiyi defalarca arar ve tekrar kavuşacakları günün hayalini kurar. Ayrılık anksiyetesini bozukluğu yaşayan kişi, uzağında kaldığı kişinin her an başına kötü bir şey

³ www.haberler.com, *Neden Aldatılma Korkusu Yaşıyoruz?*, Erişim Tarihi: 26.10.2017.

⁴ www.uplifers.com, *Cinsel Obje Olarak Kadın Sorunsalı*, Erişim Tarihi: 10.10.2017.

⁵ www.milliyet.com.tr, *İşte Kadınların 10 Hatası*, 17.10.2017.

gelebileceği kaygısıyla da burun burunadır. Yetişkinlik dönemlerinde de devam edebilen ayrılık anksiyetesinin çocukluk döneminde yarattıkları şu şekilde gözlemlenebilir:

1. Okul gitme öncesi anlaşılmaz şikâyetler veya okula gitmede isteksizlik, yalvarma, kapışma ve cezalandırmaya rağmen okula gitmeme.

2. Okula gitmek için evden ayrılma vakti geldiğinde, aşırı kaygı ve panik bulgularının gözlenmesi.

3. Bu çocuklarda okula devam etmek için ortalama zeka seviyesi (IQ) kontrol gruplarıyla eşit veya beklenenden daha iyi olması ile karakterizedir.

4. Orta seviyeli ailelerde daha yaygındır.

5. Bu çocukların annelerinin 1/5'i bir psikiyatrik bozukluğa sahiptir. Anksiyöz veya depresif niteliktedir.

7. Küçük çocuklarda ani başlangıçlı oluşur.

8. Kolaylaştırıcı faktörler şunlar olabilir; kaza, hastalık veya ameliyat geçirme, okul için ilk kez evden ayrılma, çocuğun bağlı olduğu akrabaların hastalığı veya ölümü, evde daha eğlenceli şeylerin kalacağı korkusu, kardeş kıskançlığı, o okuldayken anne babasının ayrılacağı ve onu okulda bırakacaklar korkusu... Bu olaylar çocukta tehdit oluşturur ve anksiyete açığa çıkarır.

9. Ergenlerde ve yaşı büyük çocuklarda başlangıç daha zor olabilir. Ev dışındaki arkadaş grup aktivitelerine katılımında azalma görülür. Çocuk annesine yapışır. Bu yaş grubu muayenede edildiğinde, depresif semptomlar ve diğer davranış problemleri görülebilir

10. Bedensel tepkiler; iştahsızlık, bulantı, kusma, bayılma, baş ağrısı, karın ağrısı, halsizlik, ishal, ağrılar ve taşikardi gibi somatik şikâyetler olabilir. Şikâyetler,

okul öncesi veya okulda başlayabilir. Fakat eve gelmesini takiben kişi, hemen iyileşir.⁶

Tarihsel olarak ayrılma anksiyetesi bu alıntıdaki gibi şekillenmişti: "İlk olarak 1932'de Broadwin; Okul reddi ile ilişkin anksiyeteli çocukları; okula gitmemeyi tarif eden okuldan kaytarmanın (kaçmanın=truancy) bir formu olarak tarif etmiştir. Okuldan kaçma, kurallara uymamanın ve suç işlemenin ilk işaretidir. Broadwin okul reddini tarifinde; Çocuk; bir kaç aydan, bir yıla kadar sürede okulda bulunmamıştır. Devamsızlık belirgindir. Çoğu zaman aile çocuğun nerede olduğunu bilir. Çocuk, anne ile beraber veya evin yakınında bir yerdedir. Kaytarmanın sebebini anne-baba ve öğretmenler anlayamaz. Çocuk; "okula gitmekten korktuğunu", "öğretmenlerden korktuğunu" veya "okula niçin gitmek istemediğini bilmediğini" söyleyebilir. Çocuk evde olduğunda mutlu ve kaygısızdır. Okulda mutsuzdur, cezalara rağmen ilk fırsatta eve kaçar. Genellikle ani başlangıçlıdır. Broadwin'in; "Bu çocuklar annesine kötü bir şey olacağından korkarlar, rahatlama ve anksiyetesini yatıştırmak amacıyla evlerine kaçarlar" gözlemi daha sonraları birçok klinik çalışmada gösterilmiştir. Bu gözlemlere dayanarak; birçok okul reddinde okul korkusunun, gerçekte evden ayrılma korkusu olduğu tarzında şekillenmiştir."⁷

Ayrılma anksiyetesinde risk grubu olarak adlandırılan durumlar mevcuttur. Bu durumlar şu şekildedir:

- ailede depresyon/anksiyete öyküsü
- utangaç, çekingen kişilik
- düşük sosyoekonomik durum
- aşırı koruyucu ebeveyn
- uygun ebeveyn etkileşim eksikliği
- kendi yaşındaki çocuklar ile ilgili sorunlar

⁶ www.ceydauskan.com, Ayrılma Anksiyetesi(Kaygısı), Erişim Tarihi: 27.10.2017.

⁷ www.aktuelpsikoloji.com, *Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu*, Erişim Tarihi: 15.10.2017.

- yeni bir eve taşınma
- okul değiştirme
- boşanma
- yakın bir aile üyesinin ölümü

Bu gibi riskli durumlar, kimi zaman gelecek yaşamı da etkilemekte ve küçüklük döneminde başlayan ayrılık anksiyetesi, yetişkinlik dönemini de etkileyebilmektedir. Yetişkinlerde görülen ayrılma kaygısı, genelde romantik ilişkileri baz alsa da yelpazeye diğer bağlanılan kişiler de girebilmektedir. Ayrılma anksiyetesinden mustarip kişiler şu özelliklere sahiptir:

Yetişkinin yaşamında bağlandığı kişilerin sayısı sınırlı olmasının yarattığı stres, sınırlı kişisel ilişkiler yalnızlık kaygısına da neden olur. Kişi kaygıları nedeniyle bağlandığı kişilerden uzaklaşmak istemez. Bu durum sosyal yaşamını olumsuz etkiler. Diğer yandan da sosyal ilişkilerindeki sınırlılıklar rahatsız hissettirir.

-Bağlandığı kişilerden ayrıldığında veya ayrılma ihtimali olduğunda açığa çıkan kaygı.

-Tekrarlayan ve ısrarcı şekilde hissedilen bağlandığı kişileri (anne, baba, kardeş, eş, sevgili, arkadaş.) kaybetme korkusu

-Başka şehirde okula gitme, iş görüşmesi yapmak durumlarında; bağlanma figürleri ile oluşan mesafe nedeniyle gitme konusunda oluşan isteksizlik veya kaçınma.

-Uykuya dalma güçlükleri. Ayrılık içerikli rüya veya kâbuslar. Başka bir yerde kalındığında hissedilen huzursuzluk,

-Bağlanılan kişilerden ayrılma sonrası açığa çıkan kaygı belirtileri, huzursuzluk hali. Uykuya dalmada güçlük, baş ağrısı, mide bulantısı, kas gerginliği, kalp çarpıntısı vb.

-Yalnız kalma durumlarında aşırı duyarlılık. Yalnız kalmak istememek.

Yetişkinlerde görülen ayrılma anksiyetesi, sadece hastayı değil, hastanın bağlandığı kişileri de olumsuz yönde etkilemektedir. Bağlanılan kişiler, kendilerini göz hapsindeymiş gibi hissedebilir ve strese girebilir, bu da korkulan ayrılığın başa gelmesi demektir. ⁸ “Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı ise SPSS sonuçlarıyla birlikte, “Tartışma ve Sonuç” bölümünde verilecektir.

⁸ www.zehraerol.com, Yetişkinlerde Ayrılık Kaygısı, Erişim Tarihi: 20.10.2017.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmanın amacı kadınların kısa semptom envanteri puanları ile ayrılma anksiyetesi belirtileri ve yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyleri arasındaki ilişkinin anlamlılığının ölçülmesidir. Bu amaçla söz konusu değişkenlerin ilişkisi evli ve bekar kadınlar arasında, daha sonra mantık evliliği yapmış ve aşk evliliği yapmış kadınlar arasında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Amaçları doğrultusunda bu araştırmanın modeli nicel araştırmalarda sık sık kullanılan nedensel karşılaştırma deseni olarak planlanmıştır. Nedensel karşılaştırma tasarımlarında insan grupları arasındaki farklılıkların nedenlerini ve sonuçlarını, koşullar ve katılımcılar üzerinde herhangi bir müdahale olmaksızın belirlemek amaçlanmaktadır (Büyüköztürk ve ark., 2017: s.17).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde yaşayan evli ve bekar kadınlar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde yaşayan 45 evli ve 44 bekar kadın oluşturmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada kişisel bilgil formuna ek olarak üç ayrı ölçek kullanılmıştır. Kişisel veri formu, gönüllü katılımcıların demografik, sosyolojik ve ekonomik statüleri gibi detayları öğrenmek için araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Kısa Semptom Envanter: 5 alt boyut ve toplam 53 maddeden oluşmakta olan envanter ile genel psikopatolojileri saptamaktır. Kimlere uygulanır?: Üniversite öğrencileri ve yetişkinlere uygulanabilir. Kimler uygulayabilir ve nasıl uygulanır?: Psikologlar,

psikolojik danışmanlar ve psikiyatristler tarafından uygulanabilir. Bireylerden her maddede bulunmakta olan 0 (Hiç yok), 1 (Biraz var), 2 (Orta derecede var), 3 (Epey var) ve 4 (Çok fazla var) seçeneklerinden kendileri için uygun olanı işaretlemeleri istenir. Nasıl yorumlanır ve değerlendirilir?: Ölçekteki 5 alt boyuttan anksiyete boyutu 13 madde ile, depresyon boyutu 12 madde ile, olumsuzluk benlik boyutu 12 madde ile, somatizasyon boyutu 9 madde ile, bir şeyleri kırma ya da dökme isteği ile ilgili olan hostilete boyutu ise 7 maddeden oluşmakta olup değerlendirmesi excell programı kullanılarak yapılabilir.

Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri: AABE, Silove ve arkadaşları tarafından (1993) yetişkinlerin, 18 yaşından önceki ayrılma anksiyetelerine ilişkin anılarını ölçmeyi amaçlamak üzere geliştirilmiş bir ölçektir. 4 puanlık bir likert ölçeği üzerinde sınıflandırılan maddeler, hem konuya ilişkin literatürden hem de DSM III-R'nin çocukluk çağı "Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu" ölçütlerinden türetilmiştir. AABE oluşturulurken, ayrılma anksiyetesinin çevresel belirleyicileri ya da davranışsal görünümünden çok öznel yaşantılara ilişkin bilgi toplanması amaçlanmıştır. Bu nedenle, ölçek ile anksiyetenin olası davranışsal ya da kişilerarası sonuçlarının değil, kişinin öznel yaşantılarının elde edilmesi hedeflenmiştir. AABE'nin, yetişkinlikteki ayrılma anksiyetesini standardize şekilde ölçmede yararlı bir ölçüm aracı olduğu ortaya konulmuştur. Diriöz (2010) tarafından AABE'nin geliştirilmesinde uygulanan psikometrik analizler, ölçeğin uyumlu bir faktör yapısına, yüksek bir içsel tutarlılığa (Cronbach's Alfa>.80), ve yüksek test-yeniden test güvenilirliğine sahip olduğunu göstermektedir (sınıfıçi korelasyon katsayısı=.89).

Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi (YAA): Manicavasagar ve ark. (2003) tarafından geliştirilmiş olan erişkinlikteki ayrılma anksiyetesi belirtilerini araştıran ve 27 maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek 4'lü likert tipi ölçüm yapmakta, her bir madde 0 "hiç hissetmedim" ile 3 "çok sık hissettim" arasında dağılım göstermektedir (Ek-5). DSM-IV'deki çocukluk dönemi AAB belirtilerini erişkinlik dönemine uyarladıkları ve araştırmacıların bu grup hastalarda gözledikleri başka belirtileri de kapsayan ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik pilot çalışmaları Müge Alkan (2007) tarafından küçük bir örnekleme yapılmış, fakat yayınlanmamıştır. Sonrasında Diriöz (2010) tarafından yapılan çalışmada 410 denekten elde edilen verilerle YAA'nın Cronbach Alfa değeri 0,93 olarak saptanmıştır. Yapı Geçerliliği-

Varimax rotasyon sonucunda madde 3, 6, 7, 8, 11, 13 ve 15 faktör 1'in (ayrılma anksiyetesi) altında; madde 2, 5, 9, 10 ve 12 faktör 2'nin (aile üyelerinden uzak kalamama) altında; madde 1, 4 ve 14 faktör 3'ün (okul fobisi) altında en yüksek değeri almış olarak toplanmıştır.

3.3.1 Veri Toplama Araçlarının Geçerlilik ve Güvenilirliğinin İncelenmesi

Tablo 1: Güvenilirlik Analizi Sonuçları

	Güvenilirlik	
	Cronbach's Alpha	N
Kısa Semptom Envanteri	,937	53
Anksiyete	,771	13
Depresyon	,852	12
Olumsuz Benlik	,796	12
Somatizasyon	,828	9
Hostilite	,675	7
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,844	15
Ayrılma Anksiyetesi	,816	7
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,632	5
Okul Fobisi	,815	3
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	,888	27

Tabloda verilen Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında araştırmada kullanılan Kısa Semptom Envanteri Ölçeği, Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Ölçeği ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği olmak üzere tüm ölçek ve alt boyutlarının oldukça güvenilir ve yüksek güvenilir grubunda olduğu gözlenmiştir ($\alpha > 0.60$).

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Güvenilirlik analizi ile ölçeğin iç tutarlılığı $\alpha = 0,60$ sınırına göre kontrol edilmiştir. Bu ön işlemde sonra toplama yolu ile hesaplanan değişken puanlarının normal dağılıma uygunluğu sınanmıştır. Değişkenlerin normal dağılımı parametrik olan analizler arasında yer alan bağımsız örnekler t-testi, varyans analizi ve regresyon analizinin uygulanmasına imkan sağlamıştır. Ölçek puanlarının demografik bilgilere göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesinde tek yönlü varyans analizi ve bağımsız örnekler t-testi uygulanmıştır. Ölçek puanlarının birbiri

üzerindeki etkisinin saptanmasında ise regresyon analizi kullanılmıştır (Kalaycı, 2010).

Tablo 2: Değişkenlerin Normal Dağılıma Uygunluğu

	Normallik			
	Bekar		Evli	
	Z	p	Z	p
Kısa Semptom Envanteri				
Anksiyete	1,518	,060	,818	,516
Depresyon	1,465	,027	1,167	,131
Olumsuz Benlik	1,133	,154	1,251	,087
Somatizasyon	1,196	,114	1,590	,013
Hostilite	1,313	,063	1,088	,188
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,820	,512	,577	,893
Ayrılma Anksiyetesi	,954	,323	,723	,673
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	1,143	,147	,970	,304
Okul Fobisi	1,825	,003	1,557	,016
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	1,247	,089	,997	,274

Tablo bulgularına göre incelenen değişkenlerin yüksek çoğunluğunun hem evli hem de bekar kadınlardan oluşan verilerde normal dağıldığı gözlenmiştir. Tüm değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin de ± 1 aralığında olduğu belirlendiği için değişkenlerin normal dağıldığı saptanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Tablo 3: Demografik Bilgiler

		Medeni Durumu			
		Bekar		Evli	
		N	%	N	%
Medeni Durumu	Bekar	44	100,0	0	0,0
	Mantık Evliliği	0	0,0	23	51,1
	Aşk Evliliği	0	0,0	22	48,9
Yaş	20-29 Yaş	29	65,9	3	6,7
	30-39 Yaş	9	20,5	21	46,7
	40 Yaş ve Üzeri	6	13,6	21	46,7
Eğitim Seviyesi	İlköğretim	3	6,8	16	35,6
	Lise	4	9,1	17	37,8
	Üniversite	37	84,1	12	26,7
Eşin Eğitim Seviyesi	İlköğretim	0	0,0	15	33,3
	Lise	0	0,0	10	22,2
	Üniversite	0	0,0	20	44,4
Aylık Gelir Düzeyi	Yok	19	43,2	20	44,4
	1000-2500 TL Arasında	14	31,8	15	33,3
	2500 TL ve Üzeri	11	25,0	10	22,2
Eşin Aylık Gelir Düzeyi	1400-2500TL Arasında	0	0,0	20	44,4
	2501 TL ve Üzeri	0	0,0	25	55,6
Evlilik Süresi	1-15 Yıl Arası	0	0,0	25	55,6
	16 Yıl ve Üzeri	0	0,0	20	44,4
Çocuk Sayısı	Yok	44	100,0	5	11,1
	1 Çocuk	0	0,0	11	24,4
	2 Çocuk	0	0,0	21	46,7
	3 Çocuk ve Üzeri	0	0,0	8	17,8
Ailenin Kaçınıcı Çocuğu Olduğu Durumu	İlk Çocuğu	18	40,9	9	20,0
	İkinci Çocuğu	11	25,0	13	28,9
	Üçüncü Çocuğu	8	18,2	10	22,2
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	7	15,9	13	28,9
Anne-Babanın Sağ Olma Durumu	İkisi de Sağ	39	88,6	22	48,9
	En Az Biri Vefat Etti	5	11,4	23	51,1
Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişi	Anne	15	34,1	16	35,6
	Anne-Baba	29	65,9	29	64,4
Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumu	Evet	7	15,9	12	26,7
	Hayır	37	84,1	33	73,3
Anne-Babanın Ayrılığına Şahit Olma Durumu	Evet	8	18,2	6	13,3
	Hayır	36	81,8	39	86,7
Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumu	Evet	5	11,4	12	26,7
	Hayır	39	88,6	33	73,3
Şuan Psikiyatrik Tedavi Görüyor Olma Durumu	Evet	4	9,1	6	13,3
	Hayır	40	90,9	39	86,7
	Toplam	44	100,0	45	100,0

Araştırmaya katılan kadınlardan 44'ü bekar ve 45'i evlidir. Araştırmaya katılan 44 bekar kadının 29'i (%65,9) 20-29 yaş, 9'i (%20,5) 30-39 ya ve 6'i (%13,6) 40 yaş ve üzeridir. Bireylerin 3'i (%6,8) ilköğretim, 4'i (%9,1) lise, 37'i (%84,1) üniversite mezunudur. Bekar kadınların 19'i (%43,2) aylık gelir sahibi değildir, 14'i (%31,8) 1000-2500 tl arasında ve 11'i (%25) 2500 tl ve üzeri aylık gelire sahiptir. Bireylerin 18'i (%40,9) ailesinin ilk çocuğu, 11'i (%25) ikinci çocuğu, 8'i (%18,2) üçüncü çocuğu, 7'i (%15,9) dördüncü ve beşinci çocuğu olduğunu ifade etmiştir. Kişilere anne babalarının hayatta olup olmadığı sorulduğuna 39'i (%88,6) ikisinin de sağ ve 5'i (%11,4) anne ve babasından en az birinin vefat ettiğini ifade etmiştir. Kadınların 15'i yaşamının ilk 6 yılında (%34,1) annesi ve 29'i (%65,9) anne ve babası tarafından bakıldığını belirtmiştir. Bekar kadınların 7'i (%15,9) anne-babadan ayrı yaşadığı bir dönem olduğunu, 37'i (%84,1) olmadığını ifade etmiştir. Kişilerin 8'i (%18,2) anne-babasının ayrılığına şahit olduğunu ve 36'i (%81,8) olmadığını belirtmiştir. Kadınların 5'i (%11,4) geçmişte psikiyatrik bir hastalığa sahip olduğunu ve 39'i (%88,6) olmadığını ifade etmiştir. Bekar kadınların 4'i (%9,1) şuan psikiyatrik bir tedavi görüyor olduğunu ve 40'i (%90,9) görmediğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan 45 evli kadının 3'i (%6,7) 20-29 yaş, 21'i (%46,7) 30-39 yaş, 21'i (%46,7) 40 yaş ve üzeridir. Kadınların 16'i (%35,6) ilköğretim, 17'i (%37,8) lise, 12'i (%26,7) üniversite mezundur. Kadınların eşlerinin 15'i (%33,3) ilköğretim, 10'i (%22,2) lise ve 20'i (%44,4) üniversite mezunudur. Evli kadınların 20'i (%44,4) aylık gelir sahibi değildir, 15'i (%33,3) 1000-2500 tl arasında ve 10'i (%22,2) 2500 tl ve üzeri aylık gelire sahiptir. Evli kadınların eşlerinin 20'i (%44,4) 1400-2500 tl arasında, 25'i (%55,6) 2501 tl ve üzeri aylık gelire sahip olduğu öğrenilmiştir. Kişilerin 25'i (%55,6) 1-15 yıl arası ve 20'i (%44,4) 16 yıl ve üzeri süredir evlidir. Evli kadınların 5'i (%11,1) çocuk sahibi değildir, 11'i (%24,4) 1 çocuk, 21'i (%46,7) 2 çocuk, 8'i (%17,8) 3 çocuk ve üzeri sayıda çocuk sahibidir. Kadınların 9'i (%20) ailelerinin ilk çocuğu, 13'i (%28,9) ikinci çocuğu, 10'i (%22,2) üçüncü çocuğu, 13'i (%28,9) dördüncü ve beşinci çocuğu olduğunu belirtmiştir. Kişilerin 22'i (%48,9) anne ve babasından ikisinin de sağ olduğunu, 23'i (%51,1) anne ve babasından en az birinin vefat ettiğini belirtmiştir. Kadınların 16'i (%35,6) yaşamının ilk 6 yılında annesi ve 29'i (%64,4) anne ve babası tarafından bakıldığını ifade etmiştir. Kişilerin 12'i (%26,7) anne-babadan ayrı yaşadığı bir dönem olduğunu, 33'i (%73,3)

olmadığını belirtmiştir. Kadınların 6'i (%13,3) anne-babasının ayrılığına şahit olduğunu, 39'i (%86,7) olmadığını belirtmiştir. Evli kadınların 12'i (%26,7) geçmişte psikiyatrik bir hastalığa sahip olduğunu ve 33'i (%73,3) olmadığını ifade etmiştir. Kişilerin 6'i (%13,3) şuan psikiyatrik bir tedavi görüyor olduğunu ve 39'i (%86,7) görmediğini belirtmiştir.

4.1. KADINLARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE GÖRE KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 4: Kadınların Medeni Duruma Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Bekar	44	8,02	5,92	-2,003	,048
	Evli	45	10,69	6,61		
Depresyon	Bekar	44	10,98	7,26	-0,649	,518
	Evli	45	12,07	8,51		
Olumsuz Benlik	Bekar	44	7,64	5,68	-1,449	,151
	Evli	45	9,69	7,53		
Somatizasyon	Bekar	44	4,98	4,32	-0,997	,322
	Evli	45	6,13	6,40		
Hostilite	Bekar	44	6,18	4,48	0,877	,383
	Evli	45	5,42	3,66		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların depresyon ($t=-.649$; $p=.518$) düzeylerinin, olumsuz benlik ($t=-1.449$; $p=.151$), somatizasyon ($t=-.997$; $p=.322$) ve hostilite ($t=.877$; $p=.383$) düzeylerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=-2.003$; $p=.048$) düzeyinin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle evli kadınların yaşadığı anksiyete düzeyinin bekar kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 5: Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	Bekar	44	8,02	5,92	2,329	,103
	Mantık Evliliği	23	11,43	7,22		
	Aşk Evliliği	22	9,91	5,97		
Depresyon	Bekar	44	10,98	7,26	1,061	,350
	Mantık Evliliği	23	13,57	10,33		
	Aşk Evliliği	22	10,50	5,92		
Olumsuz Benlik	Bekar	44	7,64	5,68	3,094	,050
	Mantık Evliliği	23	11,61	8,91		
	Aşk Evliliği	22	7,68	5,24		
Somatizasyon	Bekar	44	4,98	4,32	1,513	,226
	Mantık Evliliği	23	7,26	7,22		
	Aşk Evliliği	22	4,95	5,32		
Hostilite	Bekar	44	6,18	4,48	2,004	,141
	Mantık Evliliği	23	6,48	3,50		
	Aşk Evliliği	22	4,32	3,58		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($F=2.329$; $p=.103$), depresyon ($F=1.061$; $p=.350$), somatizasyon ($F=1.513$; $p=.226$) ve hostilite ($F=2.004$; $p=.141$) düzeylerinin ayrıntılı medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların olumsuz benlik ($F=3.094$; $p=.050$) düzeyinin ayrıntılı medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle mantık evliliği yapan kadınların olumsuz benlik algısı düzeyinin bekar ve aşk evliliği yapan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6: Kadınların Yaşa Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	20-29 Yaş	32	7,59	6,28	2,609	,079
	30-39 Yaş	30	11,23	7,11		
	40 Yaş ve Üzeri	27	9,41	5,17		
Depresyon	20-29 Yaş	32	10,25	7,04	0,848	,432
	30-39 Yaş	30	12,87	8,96		
	40 Yaş ve Üzeri	27	11,56	7,62		
Olumsuz Benlik	20-29 Yaş	32	7,19	6,15	1,415	,248
	30-39 Yaş	30	9,00	7,91		
	40 Yaş ve Üzeri	27	10,07	5,78		
Somatizasyon	20-29 Yaş	32	4,94	4,61	0,327	,722
	30-39 Yaş	30	5,83	6,34		
	40 Yaş ve Üzeri	27	6,00	5,52		
Hostilite	20-29 Yaş	32	6,25	5,04	0,385	,681
	30-39 Yaş	30	5,33	3,38		
	40 Yaş ve Üzeri	27	5,78	3,59		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($F=2.609$; $p=.079$), depresyon ($F=.848$; $p=.432$), olumsuz benlik ($F=1.415$; $p=.248$), somatizasyon ($F=.327$; $p=.722$) ve hostilite ($F=.385$; $p=.681$) düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 7: Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	İlköğretim	19	9,74	4,95	0,285	,753
	Lise	21	10,10	7,24		
	Üniversite	49	8,92	6,57		
Depresyon	İlköğretim	19	11,42	6,32	0,012	,988
	Lise	21	11,76	8,14		
	Üniversite	49	11,47	8,46		
Olumsuz Benlik	İlköğretim	19	11,74	7,47	4,358	,016
	Lise	21	10,00	8,29		
	Üniversite	49	6,92	5,07		
Somatizasyon	İlköğretim	19	6,89	6,94	1,685	,191
	Lise	21	6,57	6,61		
	Üniversite	49	4,61	4,07		
Hostilite	İlköğretim	19	6,05	3,64	0,061	,941
	Lise	21	5,86	3,93		
	Üniversite	49	5,67	4,37		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($F=.285$; $p=.753$), depresyon ($F=.012$; $p=.988$), somatizasyon ($F=1.685$; $p=.191$) ve hostilite ($F=.061$; $p=.941$) düzeylerinin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların olumsuz benlik ($F=4.358$; $p=.016$) düzeyinin ayrıntılı eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle ilköğretim mezunu kadınların olumsuz benlik algısı düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8: Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	Yok	39	9,64	6,31	0,135	,874
	1000-2500 TL Arasında	29	8,86	6,51		
	2500 TL ve Üzeri	21	9,57	6,62		
Depresyon	Yok	39	11,51	7,16	0,026	,974
	1000-2500 TL Arasında	29	11,76	9,41		
	2500 TL ve Üzeri	21	11,24	7,26		
Olumsuz Benlik	Yok	39	8,69	6,61	0,001	,999
	1000-2500 TL Arasında	29	8,69	6,22		
	2500 TL ve Üzeri	21	8,62	7,86		
Somatizasyon	Yok	39	6,23	6,11	0,629	,536
	1000-2500 TL Arasında	29	4,72	3,75		
	2500 TL ve Üzeri	21	5,48	6,26		
Hostilite	Yok	39	6,23	4,47	0,455	,636
	1000-2500 TL Arasında	29	5,28	3,56		
	2500 TL ve Üzeri	21	5,71	4,10		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($F=.135$; $p=.874$), depresyon ($F=.026$; $p=.974$), olumsuz benlik ($F=.001$; $p=.999$), somatizasyon ($F=.629$; $p=.536$) ve hostilite ($F=.455$; $p=.636$) düzeylerinin aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 9: Kadınların Ailenin Kaçınıcı Çocuğu Olduğu Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	İlk Çocuğu	27	9,44	5,87	,175	,913
	İkinci Çocuğu	24	9,88	8,03		
	Üçüncü Çocuğu	18	8,44	5,31		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	9,50	6,10		
Depresyon	İlk Çocuğu	27	9,93	5,38	,726	,539
	İkinci Çocuğu	24	11,96	6,86		
	Üçüncü Çocuğu	18	11,39	7,96		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	13,30	11,32		
Olumsuz Benlik	İlk Çocuğu	27	7,52	4,91	1,634	,188
	İkinci Çocuğu	24	11,21	9,72		
	Üçüncü Çocuğu	18	8,22	3,86		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	7,60	6,11		
Somatizasyon	İlk Çocuğu	27	5,44	4,64	,381	,767
	İkinci Çocuğu	24	6,54	7,52		
	Üçüncü Çocuğu	18	4,89	3,92		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	5,15	5,01		
Hostilite	İlk Çocuğu	27	6,41	4,56	,328	,805
	İkinci Çocuğu	24	5,67	4,20		
	Üçüncü Çocuğu	18	5,67	4,10		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	5,25	3,39		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete (F=.175; p=.913), depresyon (F=.726; p=.539), olumsuz benlik (F=1.634; p=.188), somatizasyon (F=.381; p=.767) ve hostilite (F=.328; p=.805) düzeylerinin ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır (p>0.05).

Tablo 10: Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	İkisi de Sağ	61	9,11	6,99	-,556	,579
	En Az Biri Vefat Etti	28	9,93	4,88		
Depresyon	İkisi de Sağ	61	11,39	7,79	-,236	,814
	En Az Biri Vefat Etti	28	11,82	8,26		
Olumsuz Benlik	İkisi de Sağ	61	8,26	7,08	-,851	,397
	En Az Biri Vefat Etti	28	9,57	5,88		
Somatizasyon	İkisi de Sağ	61	5,48	5,52	-,219	,827
	En Az Biri Vefat Etti	28	5,75	5,45		
Hostilite	İkisi de Sağ	61	5,85	4,32	,186	,853
	En Az Biri Vefat Etti	28	5,68	3,58		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=-.556$; $p=.579$), depresyon ($t=-.236$; $p=.814$), olumsuz benlik ($t=-.851$; $p=.397$), somatizasyon ($t=-.219$; $p=.827$) ve hostilite ($t=.186$; $p=.853$) düzeylerinin anne-babanın sağ olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 11: Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiye Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	İkisi de Sağ	61	9,11	6,99	-,556	,579
	En Az Biri Vefat Etti	28	9,93	4,88		
Depresyon	İkisi de Sağ	61	11,39	7,79	-,236	,814
	En Az Biri Vefat Etti	28	11,82	8,26		
Olumsuz Benlik	İkisi de Sağ	61	8,26	7,08	-,851	,397
	En Az Biri Vefat Etti	28	9,57	5,88		
Somatizasyon	İkisi de Sağ	61	5,48	5,52	-,219	,827
	En Az Biri Vefat Etti	28	5,75	5,45		
Hostilite	İkisi de Sağ	61	5,85	4,32	,186	,853
	En Az Biri Vefat Etti	28	5,68	3,58		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=.018$; $p=.986$), olumsuz benlik ($t=-.161$; $p=.872$) ve somatizasyon ($t=.672$; $p=.503$) hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların depresyon ($t=2.360$; $p=.021$) ve hostilite ($t=2.787$; $p=.007$) düzeyinin hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle hayatının ilk 6 yılında sadece anneleri tarafından bakılan kadınların yaşadığı depresyon düzeyinin hem anne hem de babası tarafından bakılan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buradan hareketle hayatının ilk 6 yılında sadece anneleri tarafından bakılan kadınların yaşadığı hostilite düzeyinin hem anne hem de babası tarafından bakılan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 12: Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Evet	19	11,32	5,65	1,508	,135
	Hayır	70	8,84	6,51		
Depresyon	Evet	19	15,00	9,56	2,209	,030
	Hayır	70	10,59	7,17		
Olumsuz Benlik	Evet	19	10,74	6,89	1,519	,132
	Hayır	70	8,11	6,62		
Somatizasyon	Evet	19	6,79	5,69	1,104	,273
	Hayır	70	5,23	5,40		
Hostilite	Evet	19	6,68	3,32	1,068	,288
	Hayır	70	5,56	4,26		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=1.508$; $p=.135$), olumsuz benlik ($t=1.519$; $p=.132$), somatizasyon ($t=1.104$; $p=.273$) ve hostilite ($t=1.068$; $p=.288$) düzeylerinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların depresyon ($t=2.209$; $p=.030$) düzeyinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle anne babasından ayrı yaşadığı bir dönem olan kadınların yaşadığı depresyon düzeyinin anne babasından hiç ayrı yaşamamış kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 13: Kadınların Anne-Babanın Ayrılığına Şahit Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Evet	14	8,64	6,86	-,463	,645
	Hayır	75	9,51	6,33		
Depresyon	Evet	14	13,00	6,20	,758	,450
	Hayır	75	11,25	8,18		
Olumsuz Benlik	Evet	14	10,71	7,73	1,240	,218
	Hayır	75	8,29	6,51		
Somatizasyon	Evet	14	5,50	7,08	-,046	,964
	Hayır	75	5,57	5,18		
Hostilite	Evet	14	7,21	4,79	1,423	,158
	Hayır	75	5,53	3,92		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=-.463$; $p=.645$), depresyon ($t=.758$; $p=.450$), olumsuz benlik ($t=1.240$; $p=.218$), somatizasyon ($t=-.046$; $p=.964$) ve hostilite ($t=1.423$; $p=.158$) düzeylerinin anne-babanın ayrılığına şahit olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 14: Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Evet	17	13,41	5,30	3,034	,003
	Hayır	72	8,42	6,27		
Depresyon	Evet	17	17,82	6,29	3,948	,000
	Hayır	72	10,04	7,52		
Olumsuz Benlik	Evet	17	14,18	7,17	4,069	,000
	Hayır	72	7,38	5,96		
Somatizasyon	Evet	17	9,65	6,14	3,656	,000
	Hayır	72	4,60	4,86		
Hostilite	Evet	17	8,35	4,47	2,997	,004
	Hayır	72	5,19	3,77		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=3.034$; $p=.003$), depresyon ($t=3.948$; $p=.000$), olumsuz benlik ($t=4.069$; $p=.000$), somatizasyon ($t=3.656$; $p=.000$) ve hostilite ($t=2.997$; $p=.004$) düzeylerinin geçmişte psikiyatrik hastalığa sahip olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle

geçmişte psikiyatrik bir hastalığı olan kadınların yaşadığı anksiyete, depresyon, olumsuz benlik algısı, somatizasyon, hostilite düzeyinin diğer kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 15: Kadınların Şuan Psikiyatrik Tedavi Görüyor Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Evet	10	13,40	6,85	2,162	,033
	Hayır	79	8,86	6,18		
Depresyon	Evet	10	15,60	6,82	1,752	,083
	Hayır	79	11,01	7,91		
Olumsuz Benlik	Evet	10	14,50	8,72	3,041	,003
	Hayır	79	7,94	6,11		
Somatizasyon	Evet	10	8,00	7,66	1,507	,136
	Hayır	79	5,25	5,11		
Hostilite	Evet	10	9,00	4,90	2,728	,008
	Hayır	79	5,39	3,81		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların depresyon ($t=1.752$; $p=.083$) ve somatizasyon ($t=1.507$; $p=.136$) düzeylerinin şuan psikiyatrik tedavi görüyor olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların anksiyete ($t=2.162$; $p=.033$), olumsuz benlik ($t=3.041$; $p=.003$) ve hostilite ($t=2.728$; $p=.008$) düzeylerinin şuan psikiyatrik tedavi görüyor olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle şuan psikiyatrik bir tedavi görmekte olan kadınların yaşadığı depresyon, olumsuz benlik algısı, hostilite düzeyinin diğer kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 16: Kadınların Medeni Duruma Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Bekar	44	9,32	7,34	-2,023	,046
	Evli	45	12,24	6,28		
Ayrılma Anksiyetesi	Bekar	44	4,93	4,64	-2,000	,049
	Evli	45	6,71	3,71		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Bekar	44	2,68	2,30	-2,213	,030
	Evli	45	3,71	2,08		
Okul Fobisi	Bekar	44	1,70	1,98	-,274	,785
	Evli	45	1,82	2,07		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Bekar	44	17,16	10,16	-1,903	,060
	Evli	45	21,49	11,26		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların okul fobisi ($t=-.274$; $p=.785$) düzeyinin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-2.023$; $p=.046$), ayrılma anksiyetesi ($t=-2.000$; $p=.049$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-2.213$; $p=.030$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=-1.903$; $p=.060$) düzeylerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, ayrılma anksiyetesi ve aile üyelerinden uzakta kalamama düzeyinin bekar kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 17: Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Bekar	44	9,32	7,34	2,175	,120
	Mantık Evliliği	23	12,78	7,19		
	Aşk Evliliği	22	11,68	5,28		
Ayrılma Anksiyetesi	Bekar	44	4,93	4,64	2,130	,125
	Mantık Evliliği	23	7,04	4,42		
	Aşk Evliliği	22	6,36	2,87		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Bekar	44	2,68	2,30	2,474	,090
	Mantık Evliliği	23	3,61	1,97		
	Aşk Evliliği	22	3,82	2,24		
Okul Fobisi	Bekar	44	1,70	1,98	0,581	,561
	Mantık Evliliği	23	2,13	2,38		
	Aşk Evliliği	22	1,50	1,68		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Bekar	44	17,16	10,16	3,439	,037
	Mantık Evliliği	23	18,74	12,37		
	Aşk Evliliği	22	24,36	9,41		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($F=2.175$; $p=.120$), ayrılma anksiyetesi ($F=2.130$; $p=.125$), aile üyelerinden uzak kalamama ($F=2.474$; $p=.090$) ve okul fobisi ($F=.581$; $p=.561$) düzeylerinin ayrıntılı medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi ($F=3.439$; $p=.037$) düzeyinin ayrıntılı medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan aşk evliliği yapan kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin diğer kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 18: Kadınların Yaşa Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	20-29 Yaş	32	8,06	6,36	4,539	,013
	30-39 Yaş	30	11,63	6,82		
	40 Yaş ve Üzeri	27	13,11	6,89		
Ayrılma Anksiyetesi	20-29 Yaş	32	3,84	3,80	6,310	,003
	30-39 Yaş	30	6,60	4,17		
	40 Yaş ve Üzeri	27	7,33	4,13		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	20-29 Yaş	32	2,38	2,25	3,731	,028
	30-39 Yaş	30	3,53	2,10		
	40 Yaş ve Üzeri	27	3,81	2,17		
Okul Fobisi	20-29 Yaş	32	1,84	2,07	0,408	,666
	30-39 Yaş	30	1,50	1,61		
	40 Yaş ve Üzeri	27	1,96	2,38		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	20-29 Yaş	32	17,63	11,31	2,392	,098
	30-39 Yaş	30	22,83	12,15		
	40 Yaş ve Üzeri	27	17,52	7,95		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların okul fobisi ($F=.408$; $p=.666$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($F=2.392$; $p=.098$) düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($F=4.539$; $p=.013$), ayrılma anksiyetesi ($F=6.310$; $p=.003$) ve aile üyelerinden uzak kalamama ($F=3.731$; $p=.028$) düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle 40 yaşın üzerindeki kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi ve aile üyelerinden uzakta kalamama düzeyinin daha genç yaştaki kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 19: Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	İlköğretim	19	14,68	6,80	4,631	,012
	Lise	21	11,00	5,25		
	Üniversite	49	9,20	7,14		
Ayrılma Anksiyetesi	İlköğretim	19	7,95	3,91	3,396	,038
	Lise	21	5,81	3,56		
	Üniversite	49	5,02	4,47		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	İlköğretim	19	4,00	2,03	1,748	,180
	Lise	21	3,24	2,12		
	Üniversite	49	2,88	2,33		
Okul Fobisi	İlköğretim	19	2,74	2,45	3,790	,026
	Lise	21	1,95	2,22		
	Üniversite	49	1,31	1,60		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	İlköğretim	19	18,00	8,92	0,572	,566
	Lise	21	17,95	8,05		
	Üniversite	49	20,47	12,56		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların aile üyelerinden uzak kalamama ($F=1.748$; $p=.180$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($F=.572$; $p=.566$) düzeylerinin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($F=4.631$; $p=.012$), ayrılma anksiyetesi ($F=3.396$; $p=.038$) ve okul fobisi ($F=3.790$; $p=.026$) düzeylerinin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle ilköğretim mezunu kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin, ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 20: Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Yok	39	10,08	6,85	0,431	,651
	1000-2500 TL Arasında	29	11,66	7,69		
	2500 TL ve Üzeri	21	10,95	6,17		
Ayrılma Anksiyetesi	Yok	39	4,92	4,16	1,607	,206
	1000-2500 TL Arasında	29	6,62	4,47		
	2500 TL ve Üzeri	21	6,43	4,04		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Yok	39	3,15	2,27	0,024	,976
	1000-2500 TL Arasında	29	3,28	2,36		
	2500 TL ve Üzeri	21	3,19	2,14		
Okul Fobisi	Yok	39	2,00	2,22	0,741	,480
	1000-2500 TL Arasında	29	1,76	2,06		
	2500 TL ve Üzeri	21	1,33	1,49		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Yok	39	19,85	11,02	0,282	,755
	1000-2500 TL Arasında	29	18,10	12,50		
	2500 TL ve Üzeri	21	20,14	8,29		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri (F=.431; p=.651), ayrılma anksiyetesi (F=1.607; p=.206), aile üyelerinden uzak kalamama (F=.024; p=.976), okul fobisi (F=.741; p=.480) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi (F=.282; p=.755) düzeylerinin aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır (p>0.05).

Tablo 21: Kadınların Ailenin Kaçınıcı Çocuğu Olduğu Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	İlk Çocuğu	27	10,11	7,07	,939	,426
	İkinci Çocuğu	24	10,92	7,13		
	Üçüncü Çocuğu	18	13,06	7,26		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	9,55	6,25		
Ayrılma Anksiyetesi	İlk Çocuğu	27	5,74	4,39	,047	,987
	İkinci Çocuğu	24	5,71	4,27		
	Üçüncü Çocuğu	18	6,17	4,15		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	5,80	4,51		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	İlk Çocuğu	27	2,89	2,39	1,530	,213
	İkinci Çocuğu	24	3,17	2,48		
	Üçüncü Çocuğu	18	4,17	2,15		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	2,80	1,64		
Okul Fobisi	İlk Çocuğu	27	1,48	1,99	2,952	,037
	İkinci Çocuğu	24	2,04	2,27		
	Üçüncü Çocuğu	18	2,72	2,11		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	2,95	1,19		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	İlk Çocuğu	27	19,70	10,09	1,054	,373
	İkinci Çocuğu	24	22,25	11,14		
	Üçüncü Çocuğu	18	16,94	9,36		
	Dördüncü ve Beşinci Çocuğu	20	17,55	12,71		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri (F=.939; p=.426), ayrılma anksiyetesi (F=.047; p=.987), aile üyelerinden uzak kalamama (F=1.530; p=.213) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi (F=1.054; p=.373) düzeylerinin ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır (p>0.05).

Araştırmaya katılan kadınların okul fobisi (F=2.952; p=.037) düzeyinin ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır (p<0.05). Buradan hareketle ailenin üçüncü, dördüncü ve beşinci çocuğu olan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri okul fobisi düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 22: Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	İkisi de Sağ	61	10,02	6,61	-1,581	,118
	En Az Biri Vefat Etti	28	12,50	7,46		
Ayrılma Anksiyetesi	İkisi de Sağ	61	5,23	4,18	-1,997	,049
	En Az Biri Vefat Etti	28	7,14	4,23		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	İkisi de Sağ	61	3,10	2,30	-0,643	,522
	En Az Biri Vefat Etti	28	3,43	2,13		
Okul Fobisi	İkisi de Sağ	61	1,69	1,81	-0,519	,605
	En Az Biri Vefat Etti	28	1,93	2,43		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	İkisi de Sağ	61	20,56	12,06	1,559	,123
	En Az Biri Vefat Etti	28	16,71	7,25		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-1.581$; $p=.118$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-.643$; $p=.522$), okul fobisi ($t=-.519$; $p=.605$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=1.559$; $p=.123$) düzeylerinin anne-babanın sağ olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi ($t=-1.997$; $p=.049$) düzeyinin anne-babanın sağ olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle anne-babasından en az biri vefat etmiş olan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi düzeyinin anne ve babasının ikisi de sağ olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 23: Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiye Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Anne	31	9,87	4,98	-0,920	,360
	Anne-Baba	58	11,29	7,79		
Ayrılma Anksiyetesi	Anne	31	5,65	3,46	-0,300	,765
	Anne-Baba	58	5,93	4,67		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Anne	31	2,94	2,11	-0,819	,415
	Anne-Baba	58	3,34	2,31		
Okul Fobisi	Anne	31	1,29	1,49	-1,635	,106
	Anne-Baba	58	2,02	2,22		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Anne	31	21,48	12,77	1,359	,178
	Anne-Baba	58	18,21	9,67		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-.920$; $p=.360$), ayrılma anksiyetesi ($t=-.300$; $p=.765$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-.819$; $p=.415$), okul fobisi ($t=-1.635$; $p=.106$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=1.359$; $p=.178$) düzeylerinin hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 24: Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Evet	19	13,42	8,16	1,884	,063
	Hayır	70	10,09	6,46		
Ayrılma Anksiyetesi	Evet	19	7,26	4,65	1,666	,099
	Hayır	70	5,44	4,11		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Evet	19	3,58	2,17	0,824	,412
	Hayır	70	3,10	2,27		
Okul Fobisi	Evet	19	2,58	2,41	2,020	,046
	Hayır	70	1,54	1,85		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Evet	19	17,42	7,87	-0,869	,387
	Hayır	70	19,87	11,57		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=1.884$; $p=.063$), ayrılma anksiyetesi ($t=1.666$; $p=.099$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=.824$; $p=.412$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=-.869$; $p=.387$) düzeylerinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan kadınların okul fobisi ($t=2.020$; $p=.046$) düzeyinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle anne-babasından ayrı yaşadığı bir dönem olan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, okul fobisi düzeyinin anne babasından ayrı yaşamamış olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 25: Kadınların Anne-Babanın Ayrılığına Şahit Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Evet	14	13,64	7,83	1,688	,095
	Hayır	75	10,27	6,69		
Ayrılma Anksiyetesi	Evet	14	7,07	4,62	1,187	,238
	Hayır	75	5,60	4,19		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Evet	14	3,86	1,92	1,193	,236
	Hayır	75	3,08	2,29		
Okul Fobisi	Evet	14	2,71	2,37	1,951	,054
	Hayır	75	1,59	1,91		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Evet	14	21,29	11,23	0,723	,471
	Hayır	75	18,99	10,86		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=1.688$; $p=.095$), ayrılma anksiyetesi ($t=1.187$; $p=.238$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=1.193$; $p=.236$), okul fobisi ($t=1.951$; $p=.054$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=.723$; $p=.471$) düzeylerinin anne-babanın ayrılığına şahit olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 26: Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Evet	17	11,35	8,02	0,365	,716
	Hayır	72	10,67	6,72		
Ayrılma Anksiyetesi	Evet	17	6,59	5,16	0,811	,419
	Hayır	72	5,65	4,05		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Evet	17	2,65	1,87	-1,137	,259
	Hayır	72	3,33	2,31		
Okul Fobisi	Evet	17	2,12	2,34	0,802	,425
	Hayır	72	1,68	1,94		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Evet	17	23,29	10,17	1,678	,097
	Hayır	72	18,42	10,91		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=.365$; $p=.716$), ayrılma anksiyetesi ($t=.811$; $p=.419$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-1.137$; $p=.259$), okul fobisi ($t=.802$; $p=.425$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=1.678$; $p=.097$) düzeylerinin geçmişte psikiyatrik hastalığa sahip olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 27: Kadınların Şuan Psikiyatrik Tedavi Görüyor Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Evet	10	12,10	5,80	0,628	,532
	Hayır	79	10,63	7,09		
Ayrılma Anksiyetesi	Evet	10	7,30	4,27	1,157	,250
	Hayır	79	5,65	4,26		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Evet	10	2,80	1,32	-0,600	,550
	Hayır	79	3,25	2,33		
Okul Fobisi	Evet	10	2,00	1,70	0,391	,697
	Hayır	79	1,73	2,06		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Evet	10	19,00	12,53	-0,107	,915
	Hayır	79	19,39	10,75		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=.628$; $p=.532$), ayrılma anksiyetesi

($t=1.157$; $p=.250$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-.600$; $p=.550$), okul fobisi ($t=.391$; $p=.697$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=-.107$; $p=.915$) düzeylerinin şuan psikiyatrik tedavi görüyor olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

4.2. EVLİ KADINLARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE GÖRE KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 28: Evli Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Mantık Evliliği	23	11,43	7,22	,771	,445
	Aşk Evliliği	22	9,91	5,97		
Depresyon	Mantık Evliliği	23	13,57	10,33	1,214	,231
	Aşk Evliliği	22	10,50	5,92		
Olumsuz Benlik	Mantık Evliliği	23	11,61	8,91	1,791	,080
	Aşk Evliliği	22	7,68	5,24		
Somatizasyon	Mantık Evliliği	23	7,26	7,22	1,215	,231
	Aşk Evliliği	22	4,95	5,32		
Hostilite	Mantık Evliliği	23	6,48	3,50	2,047	,047
	Aşk Evliliği	22	4,32	3,58		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=.771$; $p=.445$), depresyon ($t=1.214$; $p=.231$), olumsuz benlik ($t=1.791$; $p=.080$), somatizasyon ($t=1.215$; $p=.231$) düzeylerinin ayrıntılı medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların hostilite ($t=2.047$; $p=.047$) düzeyinin ayrıntılı medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan mantık evliliği yapan kadınların yaşadığı hostilite düzeyinin aşk evliliği yapan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 29: Evli Kadınların Yaşa Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	39 Yaş ve Altı	24	11,54	7,60	,924	,361
	40 Yaş ve Üzeri	21	9,71	5,27		
Depresyon	39 Yaş ve Altı	24	12,42	9,17	,292	,772
	40 Yaş ve Üzeri	21	11,67	7,90		
Olumsuz Benlik	39 Yaş ve Altı	24	9,04	8,74	-,612	,544
	40 Yaş ve Üzeri	21	10,43	6,00		
Somatizasyon	39 Yaş ve Altı	24	5,83	6,98	-,333	,741
	40 Yaş ve Üzeri	21	6,48	5,82		
Hostilite	39 Yaş ve Altı	24	4,71	3,37	-1,413	,165
	40 Yaş ve Üzeri	21	6,24	3,90		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=.924$; $p=.361$), depresyon ($t=.292$; $p=.772$), olumsuz benlik ($t=-.612$; $p=.544$), somatizasyon ($t=-.333$; $p=.741$) ve hostilite ($t=-1.413$; $p=.165$) düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 30: Evli Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	İlköğretim	16	10,81	4,55	,071	,932
	Lise	17	10,24	7,83		
	Üniversite	12	11,17	7,53		
Depresyon	İlköğretim	16	11,38	6,62	,085	,919
	Lise	17	12,29	8,87		
	Üniversite	12	12,67	10,70		
Olumsuz Benlik	İlköğretim	16	11,69	6,95	1,578	,218
	Lise	17	9,94	8,79		
	Üniversite	12	6,67	5,74		
Somatizasyon	İlköğretim	16	7,38	7,32	1,126	,334
	Lise	17	6,59	7,09		
	Üniversite	12	3,83	3,04		
Hostilite	İlköğretim	16	5,88	3,24	2,232	,120
	Lise	17	6,29	4,25		
	Üniversite	12	3,58	2,81		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($F=.071$; $p=.932$), depresyon ($F=.085$; $p=.919$), olumsuz benlik ($F=1.578$; $p=.218$), somatizasyon ($F=1.126$; $p=.334$) ve hostilite ($F=2.232$; $p=.120$) düzeylerinin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 31: Evli Kadınların Eşin Eğitim Seviyesine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	İlköğretim	15	11,20	3,82	,291	,749
	Lise	10	11,60	9,89		
	Üniversite	20	9,85	6,53		
Depresyon	İlköğretim	15	11,53	6,27	,357	,702
	Lise	10	14,10	12,26		
	Üniversite	20	11,45	8,05		
Olumsuz Benlik	İlköğretim	15	11,13	5,07	1,508	,233
	Lise	10	11,80	11,87		
	Üniversite	20	7,55	6,08		
Somatizasyon	İlköğretim	15	6,33	5,55	,449	,641
	Lise	10	7,60	9,92		
	Üniversite	20	5,25	4,84		
Hostilite	İlköğretim	15	5,07	2,52	,774	,468
	Lise	10	6,70	2,87		
	Üniversite	20	5,05	4,63		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($F=.291$; $p=.749$), depresyon ($F=.357$; $p=.702$), olumsuz benlik ($F=1.508$; $p=.233$), somatizasyon ($F=.449$; $p=.641$) ve hostilite ($F=.774$; $p=.468$) düzeylerinin eşin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 32: Evli Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Anksiyete	Yok	20	10,00	5,72	,192	,826
	1000-2500 TL Arasında	15	11,33	6,68		
	2500 TL ve Üzeri	10	11,10	8,54		
Depresyon	Yok	20	11,85	7,34	,687	,509
	1000-2500 TL Arasında	15	13,87	10,76		
	2500 TL ve Üzeri	10	9,80	6,99		
Olumsuz Benlik	Yok	20	9,40	7,21	,025	,975
	1000-2500 TL Arasında	15	9,93	5,75		
	2500 TL ve Üzeri	10	9,90	10,77		
Somatizasyon	Yok	20	7,25	6,92	,727	,489
	1000-2500 TL Arasında	15	4,60	3,54		
	2500 TL ve Üzeri	10	6,20	8,53		
Hostilite	Yok	20	5,55	3,85	,535	,589
	1000-2500 TL Arasında	15	5,93	3,79		
	2500 TL ve Üzeri	10	4,40	3,24		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($F=.192$; $p=.826$), depresyon ($F=.687$; $p=.509$), olumsuz benlik ($F=.025$; $p=.975$), somatizasyon ($F=.727$; $p=.489$) ve hostilite ($F=.535$; $p=.589$) düzeylerinin aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 33: Evli Kadınların Eşin Aylık Gelir Düzeyine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	1400-2500TL Arasında	20	9,85	4,70	-,758	,453
	2501 TL ve Üzeri	25	11,36	7,84		
Depresyon	1400-2500TL Arasında	20	11,70	7,73	-,256	,799
	2501 TL ve Üzeri	25	12,36	9,24		
Olumsuz Benlik	1400-2500TL Arasında	20	9,90	5,69	,166	,869
	2501 TL ve Üzeri	25	9,52	8,85		
Somatizasyon	1400-2500TL Arasında	20	5,95	4,70	-,170	,866
	2501 TL ve Üzeri	25	6,28	7,59		
Hostilite	1400-2500TL Arasında	20	5,80	3,72	,614	,542
	2501 TL ve Üzeri	25	5,12	3,67		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=-.758$; $p=.453$), depresyon ($t=-.256$; $p=.799$), olumsuz benlik ($t=.166$; $p=.869$), somatizasyon ($t=-.170$; $p=.866$) ve hostilite ($t=.614$; $p=.542$) düzeylerinin eşin aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 34: Evli Kadınların Evlilik Süresine Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	1-15 Yıl Arası	25	10,32	6,03	-,415	,680
	16 Yıl ve Üzeri	20	11,15	7,41		
Depresyon	1-15 Yıl Arası	25	11,60	8,47	-,407	,686
	16 Yıl ve Üzeri	20	12,65	8,74		
Olumsuz Benlik	1-15 Yıl Arası	25	7,64	5,64	-2,119	,040
	16 Yıl ve Üzeri	20	12,25	8,88		
Somatizasyon	1-15 Yıl Arası	25	4,76	4,61	-1,640	,108
	16 Yıl ve Üzeri	20	7,85	7,90		
Hostilite	1-15 Yıl Arası	25	4,36	3,15	-2,275	,028
	16 Yıl ve Üzeri	20	6,75	3,91		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=-.415$; $p=.680$), depresyon ($t=-.407$; $p=.686$) ve somatizasyon ($t=-1.640$; $p=.108$) düzeylerinin evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların olumsuz benlik ($t=-2.119$; $p=.040$) ve hostilite ($t=-2.275$; $p=.028$) düzeylerinin evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan 16 yıl ve üzeri süredir evli olan kadınların yaşadığı olumsuz benlik algısı ve hostilite düzeyinin 1-15 yıl arası süredir evli olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 35: Evli Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	İkisi de Sağ	22	11,50	8,19	,802	,427
	En Az Biri Vefat Etti	23	9,91	4,70		
Depresyon	İkisi de Sağ	22	13,45	9,22	1,072	,290
	En Az Biri Vefat Etti	23	10,74	7,75		
Olumsuz Benlik	İkisi de Sağ	22	9,64	9,00	-,045	,964
	En Az Biri Vefat Etti	23	9,74	6,02		
Somatizasyon	İkisi de Sağ	22	6,73	7,21	,605	,549
	En Az Biri Vefat Etti	23	5,57	5,62		
Hostilite	İkisi de Sağ	22	4,91	3,53	-,917	,364
	En Az Biri Vefat Etti	23	5,91	3,80		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=.802$; $p=.427$), depresyon ($t=1.072$; $p=.290$), olumsuz benlik ($t=-.045$; $p=.964$), somatizasyon ($t=.605$; $p=.549$) ve hostilite ($t=-.917$; $p=.364$) düzeylerinin anne-babanın sağ olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 36: Evli Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiye Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Anne	16	10,56	6,27	-,094	,925
	Anne-Baba	29	10,76	6,90		
Depresyon	Anne	16	13,75	10,66	,985	,330
	Anne-Baba	29	11,14	7,10		
Olumsuz Benlik	Anne	16	8,88	6,88	-,534	,596
	Anne-Baba	29	10,14	7,95		
Somatizasyon	Anne	16	5,88	6,65	-,199	,843
	Anne-Baba	29	6,28	6,37		
Hostilite	Anne	16	6,75	4,30	1,855	,071
	Anne-Baba	29	4,69	3,11		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=-.094$; $p=.925$), depresyon ($t=.985$; $p=.330$), olumsuz benlik ($t=-.534$; $p=.596$), somatizasyon ($t=-.199$; $p=.843$) ve hostilite ($t=1.855$; $p=.071$) düzeylerinin hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 37: Evli Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Evet	12	11,75	4,43	,645	,522
	Hayır	33	10,30	7,26		
Depresyon	Evet	12	15,17	8,77	1,494	,142
	Hayır	33	10,94	8,26		
Olumsuz Benlik	Evet	12	12,75	7,10	1,677	,101
	Hayır	33	8,58	7,48		
Somatizasyon	Evet	12	7,50	6,57	,862	,394
	Hayır	33	5,64	6,36		
Hostilite	Evet	12	6,83	2,66	1,584	,121
	Hayır	33	4,91	3,88		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=.645$; $p=.522$), depresyon ($t=1.494$; $p=.142$), olumsuz benlik ($t=1.677$; $p=.101$), somatizasyon ($t=.862$; $p=.394$) ve hostilite ($t=1.584$; $p=.121$) düzeylerinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 38: Evli Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Kısa Semptom Envanteri Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Anksiyete	Evet	12	15,42	4,34	3,179	,003
	Hayır	33	8,97	6,49		
Depresyon	Evet	12	18,67	7,09	3,520	,001
	Hayır	33	9,67	7,75		
Olumsuz Benlik	Evet	12	15,08	7,22	3,183	,003
	Hayır	33	7,73	6,73		
Somatizasyon	Evet	12	10,50	6,79	3,002	,004
	Hayır	33	4,55	5,54		
Hostilite	Evet	12	7,92	4,01	2,992	,005
	Hayır	33	4,52	3,12		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete ($t=3.179$; $p=.003$), depresyon ($t=3.520$; $p=.001$), olumsuz benlik ($t=3.183$; $p=.003$), somatizasyon ($t=3.002$; $p=.004$) ve hostilite ($t=2.992$; $p=.005$) düzeylerinin geçmişte psikiyatrik hastalığa sahip olma durumu

değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p < 0.05$). Buradan hareketle geçmişte psikiyatrik bir hastalığı olan evli kadınların yaşadığı anksiyete, depresyon, olumsuz benlik algısı, somatizasyon, hostilite düzeyinin diğer evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 39: Evli Kadınların Ayrıntılı Medeni Duruma Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Mantık Evliliği	23	12,78	7,19	,583	,563
	Aşk Evliliği	22	11,68	5,28		
Ayrılma Anksiyetesi	Mantık Evliliği	23	7,04	4,42	,609	,546
	Aşk Evliliği	22	6,36	2,87		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Mantık Evliliği	23	3,61	1,97	-,334	,740
	Aşk Evliliği	22	3,82	2,24		
Okul Fobisi	Mantık Evliliği	23	2,13	2,38	1,022	,313
	Aşk Evliliği	22	1,50	1,68		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Mantık Evliliği	23	18,74	12,37	-1,711	,094
	Aşk Evliliği	22	24,36	9,41		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t = .583$; $p = .563$), ayrılma anksiyetesi ($t = .609$; $p = .546$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t = -.334$; $p = .740$), okul fobisi ($t = 1.022$; $p = .313$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t = -1.711$; $p = .094$) düzeylerinin medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 40: Evli Kadınların Yaşa Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	39 Yaş ve Altı	24	10,71	5,35	-1,798	,079
	40 Yaş ve Üzeri	21	14,00	6,91		
Ayrılma Anksiyetesi	39 Yaş ve Altı	24	5,92	3,39	-1,558	,126
	40 Yaş ve Üzeri	21	7,62	3,94		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	39 Yaş ve Altı	24	3,46	1,86	-,867	,391
	40 Yaş ve Üzeri	21	4,00	2,32		
Okul Fobisi	39 Yaş ve Altı	24	1,33	1,43	-1,732	,091
	40 Yaş ve Üzeri	21	2,38	2,54		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	39 Yaş ve Altı	24	24,21	12,62	1,774	,083
	40 Yaş ve Üzeri	21	18,38	8,77		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-1.798$; $p=.079$), ayrılma anksiyetesi ($t=-1.558$; $p=.126$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-.867$; $p=.391$), okul fobisi ($t=-1.732$; $p=.091$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=1.774$; $p=.083$) düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 41: Evli Kadınların Eğitim Seviyesine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	İlköğretim	16	15,56	7,09	4,166	,022
	Lise	17	11,00	5,60		
	Üniversite	12	9,58	4,19		
Ayrılma Anksiyetesi	İlköğretim	16	8,44	4,02	2,922	,065
	Lise	17	5,82	3,63		
	Üniversite	12	5,67	2,71		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	İlköğretim	16	4,25	2,11	1,091	,345
	Lise	17	3,65	2,09		
	Üniversite	12	3,08	2,02		
Okul Fobisi	İlköğretim	16	2,88	2,55	4,119	,023
	Lise	17	1,53	1,59		
	Üniversite	12	,83	1,34		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	İlköğretim	16	19,13	9,27	3,444	,041
	Lise	17	18,82	8,02		
	Üniversite	12	28,42	15,00		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi (F=2.922; p=.065) ve aile üyelerinden uzak kalamama (F=1.091; p=.345) düzeylerinin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır (p>0.05).

Araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri (F=4.166; p=.022), okul fobisi (F=4.119; p=.023) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi (F=3.444; p=.041) düzeylerinin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır (p<0.05). Buradan hareketle ilköğretim mezunu olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin, okul fobisi düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak üniversite mezunu olan evli kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin eğitim düzeyi daha düşük olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 42: Evli Kadınların Eşin Eğitim Seviyesine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	İlköğretim	15	17,13	5,48	10,080	,000
	Lise	10	11,10	5,47		
	Üniversite	20	9,15	5,05		
Ayrılma Anksiyetesi	İlköğretim	15	9,40	2,69	7,685	,001
	Lise	10	5,40	3,24		
	Üniversite	20	5,35	3,62		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	İlköğretim	15	4,40	1,80	2,603	,086
	Lise	10	4,20	2,49		
	Üniversite	20	2,95	1,90		
Okul Fobisi	İlköğretim	15	3,33	2,41	8,469	,001
	Lise	10	1,50	1,43		
	Üniversite	20	,85	1,35		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	İlköğretim	15	18,80	6,16	2,083	,137
	Lise	10	27,60	16,06		
	Üniversite	20	20,45	10,82		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların aile üyelerinden uzak kalamama (F=2.603;

$p=.086$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($F=2.083$; $p=.137$) düzeylerinin eşin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($F=10.080$; $p=.000$), ayrılma anksiyetesi ($F=7.685$; $p=.001$) ve okul fobisi ($F=8.469$; $p=.001$) düzeylerinin eşin eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle eşi ilköğretim mezunu olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin, ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi düzeyinin eşinin eğitim düzeyi daha yüksek olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 43: Evli Kadınların Aylık Gelir Düzeyine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	F	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Yok	20	10,95	6,69	,888	,419
	1000-2500 TL Arasında	15	13,80	6,55		
	2500 TL ve Üzeri	10	12,50	4,88		
Ayrılma Anksiyetesi	Yok	20	5,55	3,94	1,957	,154
	1000-2500 TL Arasında	15	7,93	3,67		
	2500 TL ve Üzeri	10	7,20	2,82		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Yok	20	3,55	2,01	,139	,870
	1000-2500 TL Arasında	15	3,93	1,98		
	2500 TL ve Üzeri	10	3,70	2,54		
Okul Fobisi	Yok	20	1,85	2,13	,078	,925
	1000-2500 TL Arasında	15	1,93	2,31		
	2500 TL ve Üzeri	10	1,60	1,71		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Yok	20	21,00	10,19	,044	,957
	1000-2500 TL Arasında	15	21,60	14,75		
	2500 TL ve Üzeri	10	22,30	7,80		

Tabloda verilen tek yönlü varyans analizi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($F=.888$; $p=.419$), ayrılma anksiyetesi ($t=1.957$; $p=.154$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=.139$; $p=.870$), okul fobisi ($t=.078$; $p=.925$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=.044$; $p=.957$) aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 44: Evli Kadınların Eşin Aylık Gelir Düzeyine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	1400-2500TL Arasında	20	14,60	7,29	2,364	,023
	2501 TL ve Üzeri	25	10,36	4,68		
Ayrılma Anksiyetesi	1400-2500TL Arasında	20	7,65	4,30	1,540	,131
	2501 TL ve Üzeri	25	5,96	3,06		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	1400-2500TL Arasında	20	4,05	2,19	0,975	,335
	2501 TL ve Üzeri	25	3,44	2,00		
Okul Fobisi	1400-2500TL Arasında	20	2,90	2,47	3,500	,001
	2501 TL ve Üzeri	25	,96	1,14		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	1400-2500TL Arasında	20	17,20	5,95	-2,406	,020
	2501 TL ve Üzeri	25	24,92	13,30		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi ($t=1.540$; $p=.131$) ve aile üyelerinden uzak kalamama ($t=.975$; $p=.335$) düzeylerinin eşin aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=2.364$; $p=.023$), okul fobisi ($t=3.500$; $p=.001$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=-2.406$; $p=.020$) düzeylerinin eşin aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle eşinin aylık gelir düzeyi 1400-2500TL arasında olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin ve okul fobisi düzeyinin eşinin gelir düzeyi 2501 TL ve üzeri olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak eşinin aylık gelir düzeyi 2501 TL ve üzeri olan evli kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin eşinin gelir düzeyi 1400-2500TL arasında olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 45: Evli Kadınların Evlilik Süresine Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	1-15 Yıl Arası	25	11,32	5,41	-1,107	,275
	16 Yıl ve Üzeri	20	13,40	7,21		
Ayrılma Anksiyetesi	1-15 Yıl Arası	25	6,16	3,29	-1,116	,271
	16 Yıl ve Üzeri	20	7,40	4,17		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	1-15 Yıl Arası	25	3,64	2,04	-0,253	,801
	16 Yıl ve Üzeri	20	3,80	2,19		
Okul Fobisi	1-15 Yıl Arası	25	1,52	1,58	-1,097	,279
	16 Yıl ve Üzeri	20	2,20	2,55		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	1-15 Yıl Arası	25	24,28	12,36	1,914	,062
	16 Yıl ve Üzeri	20	18,00	8,81		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-1.107$; $p=.275$), ayrılma anksiyetesi ($t=-1.116$; $p=.271$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-.253$; $p=.801$), okul fobisi ($t=-1.097$; $p=.279$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=1.914$; $p=.062$) evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 46: Evli Kadınların Anne-Babanın Sağ Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	İkisi de Sağ	22	10,32	4,64	-2,087	,043
	En Az Biri Vefat Etti	23	14,09	7,15		
Ayrılma Anksiyetesi	İkisi de Sağ	22	5,32	2,92	-2,619	,012
	En Az Biri Vefat Etti	23	8,04	3,96		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	İkisi de Sağ	22	3,68	2,08	-0,091	,928
	En Az Biri Vefat Etti	23	3,74	2,14		
Okul Fobisi	İkisi de Sağ	22	1,32	1,32	-1,627	,111
	En Az Biri Vefat Etti	23	2,30	2,53		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	İkisi de Sağ	22	25,64	12,93	2,565	,014
	En Az Biri Vefat Etti	23	17,52	7,77		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-.091$; $p=.928$) ve okul

fobisi ($t=-1.627$; $p=.111$) düzeylerinin anne-babanın sağ olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-2.087$; $p=.043$), ayrılma anksiyetesi ($t=-2.619$; $p=.012$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=2.565$; $p=.014$) düzeylerinin anne-babanın sağ olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Buradan hareketle anne babasından en az biri vefat etmiş olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin ve ayrılma anksiyetesi düzeyinin anne ve babasının her ikisi de sağ olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak anne ve babasının her ikisi de sağ olan evli kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin anne babasından en az biri vefat etmiş olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 47: Evli Kadınların Hayatın İlk 6 Yılında Bakım Veren Kişiye Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Anne	16	11,19	4,68	-0,835	,408
	Anne-Baba	29	12,83	7,02		
Ayrılma Anksiyetesi	Anne	16	6,94	3,45	0,300	,765
	Anne-Baba	29	6,59	3,91		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Anne	16	3,25	1,88	-1,105	,275
	Anne-Baba	29	3,97	2,18		
Okul Fobisi	Anne	16	1,00	1,32	-2,050	,047
	Anne-Baba	29	2,28	2,28		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Anne	16	23,13	13,67	0,720	,475
	Anne-Baba	29	20,59	9,84		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-.835$; $p=.408$), ayrılma anksiyetesi ($t=.300$; $p=.765$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-1.105$; $p=.275$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=.720$; $p=.475$) hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların okul fobisi ($t=-2.050$; $p=.047$) düzeyinin hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma

gösterdiği saptanmıştır ($p < 0.05$). Buradan hareketle hayatının ilk 6 yılında hem anne hem de babası tarafından bakılan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, okul fobisi düzeyinin sadece anneleri tarafından bakılan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 48: Evli Kadınların Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Bir Dönem Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Evet	12	16,92	7,14	3,337	,002
	Hayır	33	10,55	5,06		
Ayrılma Anksiyetesi	Evet	12	9,17	3,90	2,888	,006
	Hayır	33	5,82	3,26		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Evet	12	4,25	2,01	1,047	,301
	Hayır	33	3,52	2,11		
Okul Fobisi	Evet	12	3,50	2,54	3,728	,001
	Hayır	33	1,21	1,49		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Evet	12	18,75	5,40	-0,984	,331
	Hayır	33	22,48	12,67		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların aile üyelerinden uzak kalamama ($t=1.047$; $p=.301$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=-.984$; $p=.331$) düzeylerinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p > 0.05$).

Araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=3.337$; $p=.002$), ayrılma anksiyetesi ($t=2.888$; $p=.006$) ve okul fobisi ($t=3.728$; $p=.001$) düzeylerinin anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p < 0.05$). Buradan hareketle anne-babasından ayrı yaşadığı bir dönem olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi düzeyinin anne babasından ayrı yaşamamış olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 49: Evli Kadınların Geçmişte Psikiyatrik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçeği Puanları Açısından Karşılaştırılması

Grup		N	Ort.	SS	t	p
Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	Evet	12	12,08	6,93	-0,103	,919
	Hayır	33	12,30	6,14		
Ayrılma Anksiyetesi	Evet	12	7,25	4,63	0,582	,563
	Hayır	33	6,52	3,38		
Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	Evet	12	2,83	1,47	-1,742	,089
	Hayır	33	4,03	2,20		
Okul Fobisi	Evet	12	2,00	2,52	0,344	,733
	Hayır	33	1,76	1,92		
Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi	Evet	12	25,33	10,06	1,396	,170
	Hayır	33	20,09	11,49		

Tabloda verilen bağımsız gruplar t-testi bulguları incelendiğinde; araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri ($t=-.103$; $p=.919$), ayrılma anksiyetesi ($t=.582$; $p=.563$), aile üyelerinden uzak kalamama ($t=-1.742$; $p=.089$), okul fobisi ($t=.344$; $p=.733$) ve yetişkin ayrılma anksiyetesi ($t=1.396$; $p=.170$) geçmişte psikiyatrik hastalığa sahip olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$).

4.3. EVLİ VE BEKAR KADINLARIN AYRILMA ANKSİYETESİ BELİRTİLERİ ENVANTERİ PUANLARININ KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Tablo 50: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	5,748	4,101	,000	4,228	,046 ^b	,091
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,244	2,056	,046			
Evli	(Sabit)	11,920	5,436	,000	,396	,532 ^b	,009
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,101	-,630	,532			
Bağımlı Değişken: Anksiyete							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.046$). Modelin açıklayıcılık

oranı %09'dır (R2:0.09). Buna göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, günümüzde yaşadıkları anksiyete düzeyini artırmaktadır (B=0.244).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Tablo 51: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	9,921	5,535	,000	,558	,459 ^b	,013
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,113	,747	,459			
Evli	(Sabit)	14,526	5,178	,000	,966	,331 ^b	,022
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,201	-,983	,331			
Bağımlı Değişken: Depresyon							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Tablo 52: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	4,837	3,718	,001	7,437	,009 ^b	,150
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,300	2,727	,009			
Evli	(Sabit)	9,615	3,829	,000	,001	,974 ^b	,000
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,006	,033	,974			
Bağımlı Değişken: Olumsuz Benlik							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi belirtileri

tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.046$). Modelin açıklayıcılık oranı %15'dir ($R^2:0.15$). Buna göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, günümüzde olumsuz benlik algısı düzeyini arttırmaktadır ($B=0.300$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 53: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	4,034	3,815	,000	1,279	,264 ^b	,030
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,101	1,131	,264			
Evli	(Sabit)	8,083	3,837	,000	1,077	,305 ^b	,024
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,159	-1,038	,305			
Bağımlı Değişken: Somatizasyon							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 54: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	5,250	4,784	,000	1,159	,288 ^b	,027
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,100	1,076	,288			
Evli	(Sabit)	6,386	5,276	,000	,797	,377 ^b	,018
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,079	-,893	,377			
Bağımlı Değişken: Hostilite							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 55: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	5,062	4,047	,000	6,605	,001 ^b	,331
	Ayrılma Anksiyetesi	-,372	-1,762	,086			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,921	2,120	,040			
	Okul Fobisi	1,363	3,208	,003			
Evli	(Sabit)	13,361	5,834	,000	1,806	,161 ^c	,117
	Ayrılma Anksiyetesi	,185	,572	,571			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-1,187	-2,313	,026			
	Okul Fobisi	,268	,483	,632			
Bağımlı Değişken: Anksiyete							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.001$). Modelin açıklayıcılık oranı %33'dir ($R^2:0.33$). Buna göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi, günümüzde anksiyete düzeyini arttırmaktadır ($B=0.921$; $B=1.363$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 56: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	9,393	5,227	,000	1,214	,317 ^b	,083
	Ayrılma Anksiyetesi	-,343	-1,131	,265			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,852	1,364	,180			
	Okul Fobisi	,582	,953	,346			
Evli	(Sabit)	15,770	5,205	,000	,994	,405 ^c	,068
	Ayrılma Anksiyetesi	,025	,057	,955			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-1,110	-1,635	,110			
	Okul Fobisi	,138	,188	,852			
Bağımlı Değişken: Depresyon							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 57: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	4,401	3,566	,001	5,534	,003 ^b	,293
	Ayrılma Anksiyetesi	-,102	-,489	,627			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,588	1,371	,178			
	Okul Fobisi	1,268	3,025	,004			
Evli	(Sabit)	11,083	4,091	,000	,709	,552 ^c	,049
	Ayrılma Anksiyetesi	-,032	-,083	,934			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-,662	-1,091	,282			
	Okul Fobisi	,700	1,068	,292			
Bağımlı Değişken: Olumsuz Benlik							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.003$). Modelin açıklayıcılık oranı %29'dır ($R^2:0.29$). Buna göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri okul fobisi, günümüzde anksiyete düzeyini arttırmaktadır ($B=1.268$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 58: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	3,863	3,718	,001	2,068	,120 ^b	,134
	Ayrılma Anksiyetesi	-,072	-,409	,685			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,017	,046	,963			
	Okul Fobisi	,835	2,366	,023			
Evli	(Sabit)	9,781	4,405	,000	1,765	,169 ^c	,114
	Ayrılma Anksiyetesi	-,379	-1,205	,235			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-,698	-1,404	,168			
	Okul Fobisi	,815	1,515	,137			
Bağımlı Değişken: Somatizasyon							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 59: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	4,903	4,485	,000	1,610	,202 ^b	,108
	Ayrılma Anksiyetesi	-,200	-1,087	,284			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,574	1,512	,139			
	Okul Fobisi	,426	1,149	,258			
Evli	(Sabit)	6,902	5,257	,000	,815	,493 ^c	,056
	Ayrılma Anksiyetesi	-,004	-,021	,983			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-,431	-1,466	,150			
	Okul Fobisi	,080	,251	,803			
Bağımlı Değişken: Hostilite							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 60: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	10,357	4,830	,000	16,153	,000 ^b	,278
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,730	4,019	,000			
Evli	(Sabit)	22,888	6,111	,000	,175	,677 ^b	,004
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,114	-,419	,677			
Bağımlı Değişken: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.000$). Modelin açıklayıcılık oranı %27'dir ($R^2:0.27$). Buna göre bekar kadınların 18 yaş

öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır (B=0.730).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 61: Evli Ve Bekar Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	9,440	4,600	,000	8,487	,000 ^b	,389
	Ayrılma Anksiyetesi	-,067	-,194	,847			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	1,974	2,768	,008			
	Okul Fobisi	1,617	2,321	,025			
Evli	(Sabit)	20,748	5,125	,000	,711	,551 ^c	,049
	Ayrılma Anksiyetesi	,042	,073	,942			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,725	,800	,429			
	Okul Fobisi	-1,225	-1,250	,218			
Bağımlı Değişken: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.000$). Modelin açıklayıcılık oranı %38'dir (R²:0.38). Buna göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır (B=1.974; B=1.617).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 62: Evli Ve Bekar Kadınların Kısa Semptom Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Bekar	(Sabit)	10,469	3,701	,001	2,454	,049 ^b	,244
	Anksiyete	,444	1,193	,240			
	Depresyon	-,328	-1,058	,297			
	Olumsuz Benlik	-,043	-,130	,897			
	Somatizasyon	,189	,384	,703			
	Hostilite	,991	2,279	,028			
Evli	(Sabit)	11,572	4,187	,000	7,002	,000 ^c	,473
	Anksiyete	,964	2,589	,013			
	Depresyon	,670	2,648	,012			
	Olumsuz Benlik	-,392	-1,135	,263			
	Somatizasyon	-,091	-,233	,817			
	Hostilite	-,758	-1,654	,106			
Bağımlı Değişken: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi							

Tabloda görüldüğü üzere bekar kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, hostilite tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.049$). Modelin açıklayıcılık oranı %24'dır ($R^2:0.24$). Buna göre bekar kadınların hostilite düzeyinin artması, yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır ($B=0.991$).

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, anksiyete ve depresyon tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.000$). Modelin açıklayıcılık oranı %47'dir ($R^2:0.47$). Buna göre evli kadınların anksiyete ve depresyon düzeyinin artması, yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır ($B=0.964$; $B=0.670$).

4.4. EVLİ KADINLARIN AYRILMA ANKSİYETESİ BELİRTİLERİ ENVANTERİ PUANLARININ KISA SEMPTOM ENVANTERİ PUANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Tablo 63: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	11,478	3,590	,002	,000	,988 ^b	,000
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,003	-,015	,988			
Aşk Evliliği	(Sabit)	13,697	4,428	,000	1,792	,196 ^b	,082
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,324	-1,339	,196			
Bağımlı Değişken: Anksiyete							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 64: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	15,544	3,420	,003	,247	,624 ^b	,012
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,155	-,497	,624			
Aşk Evliliği	(Sabit)	14,705	4,849	,000	2,297	,145 ^b	,103
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,360	-1,516	,145			
Bağımlı Değişken: Depresyon							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 65: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	10,990	2,788	,011	,032	,860 ^b	,002
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,048	,179	,860			
Aşk Evliliği	(Sabit)	9,544	3,410	,003	,529	,475 ^b	,026
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,159	-,727	,475			
Bağımlı Değişken: Olumsuz Benlik							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 66: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	8,740	2,753	,012	,283	,600 ^b	,013
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,116	-,532	,600			
Aşk Evliliği	(Sabit)	8,417	3,058	,006	1,890	,184 ^b	,086
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,296	-1,375	,184			
Bağımlı Değişken: Somatizasyon							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 67: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	7,159	4,646	,000	,254	,619 ^b	,012
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,053	-,504	,619			
Aşk Evliliği	(Sabit)	6,371	3,408	,003	1,441	,244 ^b	,067
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,176	-1,200	,244			
Bağımlı Değişken: Hostilite							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 68: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Anksiyete Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	15,037	4,779	,000	2,543	,087 ^b	,287
	Ayrılma Anksiyetesi	,330	,839	,412			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-2,151	-2,635	,016			
	Okul Fobisi	,860	1,223	,236			
Aşk Evliliği	(Sabit)	13,099	3,760	,001	,634	,603 ^b	,096
	Ayrılma Anksiyetesi	-,065	-,112	,912			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-,442	-,680	,505			
	Okul Fobisi	-,723	-,776	,448			
Bağımlı Değişken: Anksiyete							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; anksiyetenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 69: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Depresyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	19,129	3,994	,001	1,494	,248 ^b	,191
	Ayrılma Anksiyetesi	,455	,759	,457			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-2,628	-2,115	,048			
	Okul Fobisi	,336	,314	,757			
Aşk Evliliği	(Sabit)	15,306	4,618	,000	1,207	,336 ^b	,168
	Ayrılma Anksiyetesi	-,894	-1,616	,123			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,239	,385	,705			
	Okul Fobisi	-,020	-,023	,982			
Bağımlı Değişken: Depresyon							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; depresyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 70: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Olumsuz Benlik Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	13,741	3,158	,005	,735	,544 ^b	,104
	Ayrılma Anksiyetesi	,145	,266	,793			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-1,428	-1,265	,221			
	Okul Fobisi	,939	,966	,346			
Aşk Evliliği	(Sabit)	9,983	3,178	,005	,295	,829 ^b	,047
	Ayrılma Anksiyetesi	-,450	-,858	,402			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,103	,176	,862			
	Okul Fobisi	,111	,132	,897			
Bağımlı Değişken: Olumsuz Benlik							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 71: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Somatizasyon Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	11,768	3,547	,002	1,639	,214 ^b	,206
	Ayrılma Anksiyetesi	-,200	-,483	,635			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-1,524	-1,771	,093			
	Okul Fobisi	1,129	1,522	,145			
Aşk Evliliği	(Sabit)	9,269	3,049	,007	,933	,445 ^b	,135
	Ayrılma Anksiyetesi	-,753	-1,486	,155			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,027	,047	,963			
	Okul Fobisi	,252	,310	,760			
Bağımlı Değişken: Somatizasyon							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; somatizasyonun, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 72: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Hostilite Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	7,609	4,523	,000	,964	,430 ^b	,132
	Ayrılma Anksiyetesi	,226	1,072	,297			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-,593	-1,360	,190			
	Okul Fobisi	-,272	-,723	,479			
Aşk Evliliği	(Sabit)	7,611	3,877	,001	1,509	,246 ^b	,201
	Ayrılma Anksiyetesi	-,618	-1,887	,075			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	-,096	-,262	,797			
	Okul Fobisi	,670	1,276	,218			
Bağımlı Değişken: Hostilite							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; hostilitenin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 73: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	16,732	3,069	,006	,177	,679 ^b	,008
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	,157	,420	,679			
Aşk Evliliği	(Sabit)	30,506	6,271	,000	1,905	,183 ^b	,087
	Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri	-,526	-1,380	,183			
Bağımlı Değişken: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 74: Evli Kadınların Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri Alt Boyut Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R ²
Mantık Evliliği	(Sabit)	15,855	2,517	,021	,156	,924 ^b	,024
	Ayrılma Anksiyetesi	,454	,576	,571			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,255	,156	,877			
	Okul Fobisi	-,581	-,412	,685			
Aşk Evliliği	(Sabit)	28,975	5,739	,000	1,853	,174 ^b	,236
	Ayrılma Anksiyetesi	-,889	-1,056	,305			
	Aile Üyelerinden Uzak Kalamama	,970	1,028	,317			
	Okul Fobisi	-1,771	-1,311	,206			
Bağımlı Değişken: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi							

Tabloda görüldüğü üzere mantık evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 75: Evli Kadınların Kısa Semptom Envanteri Puanlarının Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Puanları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

		B	t	p	F	Model (p)	R²
Mantık Evliliği	(Sabit)	7,968	1,793	,091	4,197	,011 ^b	,552
	Anksiyete	,632	1,029	,318			
	Depresyon	,826	2,557	,020			
	Olumsuz Benlik	-,060	-,116	,909			
	Somatizasyon	-,260	-,362	,722			
	Hostilite	-,785	-,928	,366			
Aşk Evliliği	(Sabit)	12,587	3,325	,004	3,210	,034 ^c	,501
	Anksiyete	1,069	1,868	,040			
	Depresyon	,551	1,094	,290			
	Olumsuz Benlik	-,352	-,532	,602			
	Somatizasyon	-,212	-,368	,718			
	Hostilite	-,196	-,308	,762			
Bağımlı Değişken: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi							

Tabloda görüldüğü üzere mantıklı evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, depresyon tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.011$). Modelin açıklayıcılık oranı %55'dir ($R^2:0.55$). Buna göre mantık evliliği yapan kadınların depresyon düzeyi, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır ($B=0.826$).

Aşk evliliği yapan kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, anksiyete tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.034$). Modelin açıklayıcılık oranı %50'dir

(R2:0.50). Buna göre aşk evliliği yapan kadınların anksiyete düzeyi, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır (B=1.069).

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Çalışma sonucunda evli kadınların yaşadığı anksiyete düzeyinin bekar kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak mantık evliliği yapan kadınların olumsuz benlik algısı düzeyinin bekar ve aşk evliliği yapan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bulgulara göre ilköğretim mezunu kadınların olumsuz benlik algısı düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Hayatının ilk 6 yılında sadece anneleri tarafından bakılan kadınların yaşadığı depresyon, hostilete düzeyinin hem anne hem de babası tarafından bakılan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anne babasından ayrı yaşadığı bir dönem olan kadınların yaşadığı depresyon düzeyinin anne babasından hiç ayrı yaşamamış kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Geçmişte psikiyatrik bir hastalığı olan kadınların yaşadığı anksiyete, depresyon, olumsuz benlik algısı, somatizasyon, hostilete düzeyinin diğer kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Psikiyatrik bir tedavi görmekte olan kadınların yaşadığı depresyon, olumsuz benlik algısı, hostilete düzeyinin diğer kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, ayrılma anksiyetesi ve aile üyelerinden uzakta kalamama düzeyinin bekar kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aşk evliliği yapan kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin diğer kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

40 yaşın üzerindeki kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi ve aile üyelerinden uzakta kalamama düzeyinin daha genç yaştaki kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

İlköğretim mezunu kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin, ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Ailenin üçüncü, dördüncü ve beşinci çocuğu olan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri okul fobisi düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anne-babasından en az biri vefat etmiş olan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi düzeyinin anne ve babasının ikisi de sağ olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anne-babasından ayrı yaşadığı bir dönem olan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, okul fobisi düzeyinin anne babasından ayrı yaşamamış olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Mantık evliliği yapan kadınların yaşadığı hostilete düzeyinin aşk evliliği yapan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

16 yıl ve üzeri süredir evli olan kadınların yaşadığı olumsuz benlik algısı ve hostilete düzeyinin 1-15 yıl arası süredir evli olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Geçmişte psikiyatrik bir hastalığı olan evli kadınların yaşadığı anksiyete, depresyon, olumsuz benlik algısı, somatizasyon, hostilete düzeyinin diğer evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

İlköğretim mezunu olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin, okul fobisi düzeyinin eğitim düzeyi daha yüksek olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak

üniversite mezunu olan evli kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin eğitim düzeyi daha düşük olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Eşi ilköğretim mezunu olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin, ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi düzeyinin eşinin eğitim düzeyi daha yüksek olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Eşinin aylık gelir düzeyi 1400-2500TL arasında olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin ve okul fobisi düzeyinin eşinin gelir düzeyi 2501 TL ve üzeri olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak eşinin aylık gelir düzeyi 2501 TL ve üzeri olan evli kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin eşinin gelir düzeyi 1400-2500TL arasında olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anne babasından en az biri vefat etmiş olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, ayrılma anksiyetesi belirtilerinin ve ayrılma anksiyetesi düzeyinin anne ve babasının her ikisi de sağ olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak anne ve babasının her ikisi de sağ olan evli kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin anne babasından en az biri vefat etmiş olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Hayatının ilk 6 yılında hem anne hem de babası tarafından bakılan kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri, okul fobisi düzeyinin sadece anneleri tarafından bakılan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anne-babasından ayrı yaşadığı bir dönem olan evli kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi düzeyinin anne babasından ayrı yaşamamış olan evli kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Kadınların anksiyete, depresyon, olumsuz benlik algısı, somatizasyon ve hostilite düzeylerinin yaş, aylık gelir düzeyi, ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu durumu, anne-babanın sağ olma durumu, anne-babanın ayrılığına şahit olma durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır

Kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama, okul fobisi ve yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeylerinin aylık gelir düzeyi, hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi, anne-babanın ayrılığına şahit olma durumu, geçmişte psikiyatrik hastalığa sahip olma durumu, şuan psikiyatrik tedavi görüyor olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır

Araştırmaya katılan evli kadınların anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite düzeylerinin yaş, eğitim seviyesi, eşin eğitim seviyesi, aylık gelir düzeyi, eşin aylık gelir düzeyi, anne-babanın sağ olma durumu, hayatın ilk 6 yılında bakım veren kişi, anne-babadan ayrı yaşanan bir dönem olma durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır

Araştırmaya katılan evli kadınların ayrılma anksiyetesi belirtileri, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama, okul fobisi, yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeylerinin ayrıntılı medeni durum, yaş, aylık gelir düzeyi, evlilik süresi, geçmişte psikiyatrik hastalığa sahip olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır

Bulgulara göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, günümüzde yaşadıkları anksiyete ve olumsuz benlik algısı düzeyini arttırmaktadır. Ayrıca bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi ve okul fobisi, günümüzde anksiyete düzeyini arttırmaktadır.

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; olumsuz benlik algısının, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Bulgulara göre bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri ayrılma anksiyetesi belirtileri, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır.

Evli kadınlar arasında yapılan doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Bekar kadınların 18 yaş öncesi dönemde gösterdikleri aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır.

Bulgulara göre bekar kadınların hostilete düzeyinin artması, yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır. Ayrıca bekar kadınların anksiyete ve depresyon düzeyinin artması, yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır.

Bekar kadınlar arasında depresyonun, somatizasyonun, hostileitenin ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde evli kadınlar arasında depresyonun, somatizasyonun, hostileitenin ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzakta kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Mantık evliliği yapan kadınlar arasında anksiyetenin, depresyonun, olumsuz benlik algısının, somatizasyonun, hostileitenin ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde aşk evliliği yapan kadınlar arasında da anksiyetenin, depresyonun, olumsuz benlik algısının, somatizasyonun, hostileitenin ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Mantık evliliği yapan kadınlar arasında anksiyetenin, depresyonun, olumsuz benlik algısının, somatizasyonun, hostileitenin ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde aşk evliliği yapan kadınlar arasında da anksiyetenin, depresyonun, olumsuz benlik algısının, somatizasyonun, hostileitenin ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Mantık evliliği yapan kadınlar arasında yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde aşk evliliği yapan kadınlar arasında da yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi belirtileri tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Mantık evliliği yapan kadınlar arasında yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde aşk evliliği yapan kadınlar arasında yetişkin ayrılma anksiyetesinin, ayrılma anksiyetesi, aile üyelerinden uzak kalamama ve okul fobisi tarafından açıklandığı ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Bulgulara göre mantık evliliği yapan kadınların depresyon düzeyi, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır. Buna ek olarak aşk evliliği yapan kadınların anksiyete düzeyi, günümüzde yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyini arttırmaktadır.

BÖLÜM VI

SONUÇLAR

Tezin metodolojisinde belirtildiği tez, evli kadınların önemli bir sorunu olan ayrılma anksiyetesine ışık tutmayı amacını yerine getirmiştir ve bu amaç doğrultusunda bu tez yazılmıştır. Tez konusu: Evli Kadınlarda Ayrılma Anksiyetesi Sıklığı olup literatür taramasında makale, dergi veya gazete haberlerinin yanında, kitaplar da kullanılmıştır.

Araştırmanın genel sorusu: “Ayrılma anksiyetesinin evli kadınlarda görülme sıklığı nedir?” sorusuna ve ortaya atılan hipotez olan “ayrılma anksiyetesi evli kadınlarda, bekar kadınlara göre daha sıklıkla ortaya çıkmaktadır” kanısı SPSS sonuçlarıyla doğrulanmış ve nicel verilerle bu durum desteklenmiştir.

Hipoteze ek olarak çıkan araştırma sonuçlarında ise, ayrılma anksiyetesinin aşk evliliği yapan kadınlardaki oranının, mantık evliliği yapanlara göre daha yüksek olduğu hem literatür taramasıyla hem de SPSS sonuçlarıyla desteklenmiştir.

Hipoteze ek olarak geliştirilen saptamadaki aşk evlilikleri, John Bowlby’in Bağlanma Teorisiyle ilişkilendirilerek aşk evliliğinde yoğun bağlılık durumundan kaynaklanan bir ayrılma korkusunu hakim olduğu önce hipotez olarak öne sunulmuş daha sonra, SPSS sonuçları ile tezin sonuçlar kısmına taşınmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre evli kadınların yaşadığı anksiyete, ayrılma anksiyetesi ve aileden uzaktan kalamama düzeyinin bekar kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Uğur’a (2015) göre bekar ve evli kadınların anksiyete düzeyleri arasında farklılaşma bulunmamaktadır. Buna ek olarak çalışmada mantık evliliği yapan kadınların olumsuz benlik algısı düzeyinin bekar ve aşk evliliği yapan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu

belirlenmiştir. Dikkat çekici bir bulgu olarak aşk evliliği yapan kadınların bekar ve mantık evliliği yapan kadınlara kıyasla yetişkin ayrılma anksiyetesi düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Fidanoğlu (2017) evlilik uyumu ile eşlerin somatizasyon düzeyleri arasındaki ilişki ve diğer sosyodemografik değişkenler açısından karşılaştırılması doğrultusunda düzenlediği çalışmada evli kadınların somatizasyon düzeyinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada kadınlar kendi arasında değerlendirilmiş olup evli ve bekar kadınların somatizasyon düzeyleri arasında bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. İki çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde kadınların somatizasyon düzeyinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu ama evliliğin bu konuda belirleyici bir unsur olma özelliği taşımadığı söylenebilir. Bu noktada çalışmamızın sonuçlarını destekler nitelikte olarak Sağlar'a (2016) göre şiddet görmüş ve görmemiş evli, bekar, boşanmış ve eşi vefat etmiş kadınların somatizasyon düzeyleri arasında farklılık yoktur. Benzer şekilde Uğur (2015) tarafından evli ve bekar kadınlar arasında yapılan bir çalışmada da evli ve bekar kadınların somatizasyon düzeyleri arasında farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Çalışmada evli ve bekar kadınların depresyon ve hostilite düzeylerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Uğur (2015) tarafından evli ve bekar kadınlar arasında yapılan bir çalışmada da evli ve bekar kadınların depresyon ve hostilite düzeyleri arasında farklılaşma olmadığı görülmüştür. Kışlak (1995) tarafından yapılan bir araştırmada evli bireylerin depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişki incelenmiş olup, eşleri ile uyumlu olan bireylerde depresyon görülüyor iken eşleri ile uyumlu olmayan bireylerde orta şiddetli depresyon görüldüğü tespit edilmiştir. Bu çalışmada yapılan ilişki testlerinden birinin sonucuna göre mantık evliliği yapan kadınlarda depresyon düzeyinin yükselmesinin bu kadınların yetişkin ayrılma anksiyetesinin yükselmesine sebep olduğu bulunmuştur. Aşk evliliği yapan kişilerde ise depresyonun yetişkin ayrılma anksiyetesi üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı gözlenmiştir. Buradan hareketle gelecek araştırmalarda evlilik uyumunun aşk evliliği ve mantık evliliği yapan kişiler arasında farklılık gösterip göstermediği konusuna yapılan incelemeler literatüre anlamlı katkılar sağlayabilir.

Çalışmada eğitim düzeyi farklı olan kadınların depresyon ve anksiyete düzeylerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Uğur (2015) tarafından evli ve bekar kadınlar arasında yapılan bir çalışmada eğitim düzeyi farklı olan kadınların depresyon ve anksiyete düzeyleri arasında farklılaşma olmadığı görülmüştür. Fakat bu çalışmanın bulgularından farklı olarak Uğur'a (2015) göre ilk öğretim mezunu olan kadınların somatizasyon düzeyi daha yüksek eğitim düzeyine sahip kadınlara kıyasla daha yüksektir.

Tez, yazılışı bakımından evrensel bir çalışma olmuş ve psikolojik bir tez olma niteliğini kazanmıştır. Ayrıca hipotezin nitel ve nicel verilerle desteklenmesi de hipotezin daha çok güçlenmesine ön ayak olmuştur.

KAYNAKÇA

- Açıl, M. (2005), *Sevgiye İhtiyacım Var - Evliliği Sağlıklı Kılmanın Yolları*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Altınköprü, T. (2000), *Genç Kız Psikolojisi ve Cinselliği*, İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Beauvoir, S. d. (1993), *Kadın İkinci Cins - Genç Kızlık Çağı*, İstanbul: PayelYayınevi.
- Beauvoir, S. d. (1993), *Kadın İkinci Cins - Evlilik Çağı*, İstanbul: PayelYayınevi.
- Beauvoir, S. d. (1993), *Kadın İkinci Cins - Bağımsızlığa Doğru*, İstanbul: PayelYayınevi.
- Bilen, M. (2009), *Sağlıklı İnsan İlişkileri*, Ankara: Anı Yayınları.
- Bowlby, J. (1988), *Attachment and Loss*, Sydney: Pumlico Publishing.
- Carlton, K. (1999), *Kadınlar Ne Söyler, Erkekler Ne Anlar?*, İstanbul: Beyaz Yayınları:
- Çilli, A. (2004), *Ev Kadınlarında Ve Çalışan Evli Kadınlarda Psikolojik Belirtilerin Karşılaştırılması, Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi, Psikiyatri ve Halk Sağlığı Anabilim Dalları*, Konya
- Diriöz, M. Alkın Tunç, Y. Beyazıt, O. E. Eminağaoğlu, N. (2011), *Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri İle Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketinin Türkçe Versiyonunun Geçerlik ve Güvenirliği*, *Türk Psikiyatri Dergisi*.
- Geveze (2003), *Kadın A.Ş.*, İstanbul: Maviağaç Yayıncılık

Hocaoğulları, S. S. (2007), Evlilikte İdeal Duruşlar, Yeni Bir Evlilik Ve Aile Modeli, İstanbul: Timaş Yayınları

Kandiyoti, D. (2011), Cariyeler, Bacılar, Yurttaşlar (Cilt 3). İstanbul: Metis.

Kapışmak, A. (2015), Kadınlar Sağdan Erkekler Soldan, İstanbul: İnkılap Kitabevi

Karlıdağ, R. (2002), Bir Olgu Sunumu: Ailesel Özellik Gösteren Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu.

Kemal, O. (2007), Tersine Dünya. İstanbul: Everest Yayınları.

Kesebir, S. Özdoğın Kavzoğlu, S. Üstündağ, M. F. (2011), Bağlanma ve Psikopatoloji, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*; 3(2):321-342

Mungan, M. (2010), Erkeklerin Hikayeleri. İstanbul: Metis Yayınları.

Önen Ünsalver, B. (2011), Alışverişkolik, İstanbul: Timaş Yayınları.

Özen Kutanis, R. (2014) Örgütlerde Davranış Bilimleri, Adapazarı: Sakarya Kitabevi

Öztürk, A.O. & Onur N. (1997), Batı Edebiyatında Sevgi Ve Hoşgörü Üstüne, Ankara: Gündoğın Yayınları

Reed, E. (2012), Kadının Evrimi Anaerkil Klandan Ataerkil Aileye I. İstanbul: Payel Yayınları.

Reed, E. (2014), Kadının Evrimi Anaerkil Klandan Ataerkil Aileye II. İstanbul: Payel Yayınları.

Sevindi, N. (2011), Ruhunu Arayan Aşk - Fırtınalı İlişkilere Kullanma Kılavuzu, İstanbul: Alfa Basım Yayın.

Solmuş, T. (2010), Bağlanma, Evlilik Ve Aile Psikolojisi, İstanbul: Sistem Yayıncılık

Solnit, R. (2014), Bana Bilgiçlik Taslayan Adamlar. İstanbul: Encore Yayınları.

Tarhan, N. (2010), Kadın Psikolojisi, Nesil İstanbul: Nesil Yayınları.

Viagas, B. G. (2000), Kadınlar İçin Doğal Sağlık Bakımı, İstanbul: Alfa Basım Yayım

Vilar, E. (2009), The Manipulated Man, Kindle E-book.

Wollstonecraft, M. (2012), Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi (Cilt 2). (D. Hakyemez, Çev.)
İstanbul, Topkapı, İstanbul: KültürYayınları.

Yavuzer, H. (2010), Evlilik Okulu - Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri, İstanbul:
Remzi Kitabevi

Yüksel, Ö. (2015), Kadınlarda Evlilik Uyumu ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Stresle Baş
Etme Biçimleri ve Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutumlarının Aracı Rollerini.

EKLER

1. Kısa Semptom Envanteri

Psikoloji Dergisi
Haziran 1994, 9 (31), 44-56

KISA SEMPTOM ENVANTERİ (BRIEF SYMPTOM INVENTORY-BSI): TÜRK GENÇLERİ İÇİN UYARLANMASI

Nesrin H. Şahin
Bilkent Üniversitesi

Ayşegül Durak
Bilkent Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Symptom Check List-90 (SCL-90)'dan kısaltılarak türetilmiş Brief Symptom Inventory (BSI)'nin Türk gençlerinin psikolojik sorunlarını taramada kullanılıp kullanılmayacağını incelemektir. Bu çalışmada, Kısa Semptom Envanteri-KSE'nin (Brief Symptom Inventory) farklı amaçlarla kullanıldığı üç ayrı araştırmanın verileri, yalnızca KSE'nin psikometrik özelliklerini tanımak amacıyla yeniden ele alınmıştır. Bu amaçla, daha farklı analizler yapılarak I. II. ve III. çalışmalar şeklinde özetlenmiştir. Her çalışmada, KSE'nin örneklemdeki iç tutarlılığına, alt ölçeklerinin cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre değişimine, birlikte geçerlik kriteri olarak kullanılan diğer ölçme araçlarıyla korelasyonlarına, faktör yapısına ve maddelerinin psikolojik açıdan "sorunlu" ve "sorunlu olmayan" grupları ayırdedici olduklarına bakılmıştır.

Sonuç olarak KSE'nin, SCL-90'dan daha kısa olduğu halde, Türk üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunlarını güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebileceği ve gerek tarama çalışmalarında, gerekse başka araçlarla birlikte model test etmeye yönelik kuramsal araştırmalarda kullanılabileceği görülmüştür.

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the psychometric properties of the Brief Symptom Inventory (BSI) with Turkish adolescents and youth. The data from three different studies which made use of the BSI, were analyzed in terms of BSI's internal consistency, factor structure, variability of its subscales according to gender and age, its concurrent validity with other psychopathology measures

and the ability of its 53 items to discriminate the "distressed" and "undistressed" groups. The internal consistency and concurrent validity results were similar to those reported in previous studies. However, the factor analysis revealed that, a five factor model ("anxiety", "depression", "negative self concept", "somatization" and "hostility") was more suitable for student groups.

GİRİŞ

Yirminci yüzyılda, sağlık dahil olmak üzere, her alandaki sorunları, "müdahale"ye yönelik yaklaşımlarla ele alınmanın, maddi ve manevi açıdan daha pahalıya mal olduğu anlaşıldıkça, "koruyucu" ya da "önleyici" çabalar gittikçe önem kazanmaya başlamıştır. Psikolojik hizmetler de koruyucu ruh sağlığına doğru kaydıkça, büyük insan gruplarını çeşitli ruhsal sorun belirtileri açısından taramaya yardımcı olacak araçlara duyulan ihtiyaç artmaktadır.

Bu amaçla geliştirilmiş araçlar arasında kişinin kendini çeşitli boyutlarda değerlendirdiği ölçekler bulunmaktadır. Bu tür ölçekler, gerek ölçeceği durumun gerekse uygulayıcının zamanı açısından ekonomik olmalarının yanında, profesyonel olmayan kişilerce de uygulanabilir. Geçerli ve güvenilir oldukları sürece, dışardan yapılan gözlemlerle elde edilemeyecek bilgileri sağlamaktadırlar. Ayrıca, teknolojik gelişmelerle birlikte "hasta-bilgisayar etkileşimli" ölçme işlemlerinde ve terapi etkinliğinin değerlendirilmesinde de başarıyla kullanılmaktadırlar. Bunlardan bir kısmı Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI) gibi çok boyutlu, çok sorulu ve uzun ölçekler iken, bir kısmı da Beck Depresyon Envanteri(BDI) ya da Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri (STAI) gibi, tek boyutlu ve kısa "belirti" öl-

çekleridir. Pek çok araştırmada sıklıkla kullanılan bu ölçekler, araştırma sorusuna ve araştırmanın ya da uygulamanın koşullarına göre yeterli ya da yetersiz olarak değerlendirilebilirler.

Kısa Semptom Envanteri (KSE), Batı'da geliştirilmiş adıyla Brief Symptom Inventory (BSI) (Derogatis, 1992), 90 maddelik SCL-90 Semptom Belirleme Listesi üzerine temellendirilmiştir ve yukarıda sözü edilen kendini değerlendirme türü ölçeklerin çeşitli özelliklerini üzerinde toplamaktadır. Çeşitli medikal durumlarda psikiyatrik sorunları da yakalamak amacıyla yapılan çalışmalarda isabetli sonuçları olan, ekonomik bir ölçek olarak değerlendirilmektedir (Royse ve Drude, 1984 ; Zabora, Smith-Wilson, Retting ve Enterline, 1990).

Kanser hastalarının kendileri (Stefanek, Derogatis ve Shaw, 1987; Schain, Wellish, Pasnau ve Landsverk, 1983; Schorer, Fife ve Gershenson, 1989) ve aileleriyle (Shanfield, Benjamin ve Swain, 1984, Wellisch, Gritz, Schain, Wang and Siau, 1991) yapılan pek çok çalışmada hastalığa bağlı stresin yarattığı etkileri ölçmek için KSE'nin kullanıldığı, hastalığın kendinden ya da hastalık riskinden etkilenen grupların KSE puanlarının ise, zaman zaman klinik düzeye varabilecek kadar yüksek olduğu belirtilmektedir.

KSE'nin strese bağlı psikolojik belirtileri ölçme konusundaki yeterliliği, bu ölçeğin bağışıklık sistemi ve stres ilişkisinin incelendiği araştırmalarda da kullanılmasına yol açmıştır. Bu tür araştırmalarda, KSE ile deneklerin stres düzeyi saptanmakta daha sonra bağışıklık sistemi yeterliliğine ilişkin niceliksel ölçümlerle (NK hücreleri aktivitesi, lenfositlerin LCL'ye dönüşmesi, Inteleukin 2 reseptör geninin modülasyonu) korelasyonuna bakılmaktadır. Söz konusu çalışmalarda bağışıklık sistemi ile KSE puanları arasında negatif ve anlamlı korelasyonlar bulunmuştur (Kiecolt-Glaser, Fisher, Glaser, Kennedy, Malkoff, Malkoff ve Speicher, 1988; Kiecolt-Glaser, Fisher, Ogrocki, Stout ve Speicher, 1987; Kiecolt-Glaser, Garner, Speicher, Penn, Holliday ve Glaser, 1984; Glaser, Kennedy, Lafuse, Bonneau, Speicher, Hillhouse, Kiecolt-Glaser, 1990).

KSE'nin, halk sağlığına yönelik boyamsal çalışmalarda ölçme bataryalarının içinde kullanılan bir ölçek olduğu görülmektedir. Bunlardan birinde, daha önce depresyon geçirmiş olan kadınların tekrar

depresyona girme olasılığının erkeklerden daha fazla olduğu görülmüştür. Bu sonuç sadece KSE ölçümleriyle değil, diğer kendini değerlendirme ölçekleri ya da tanı koymaya yönelik yapılandırılmış görüşme sonuçlarıyla da tutarlıdır (Amenson ve Lewinsohn, 1981). Bir başka çalışmada psikoaktif ilaç kullanan bir grup yetişkinde depresyon belirtilerinin ortaya çıkışı araştırılmış ve KSE'nin yordayıcı geçerliliğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir (Buckner ve Mandell, 1990). Yaşlılardaki psikopatolojik belirti taramalarında da KSE kullanılmış ve her alt ölçek için normlar elde edilmeye çalışılmıştır (Hale, Cochran, Hedgepeth, 1984; Hale ve Cochran, 1983).

Terapi etkililiğinin (Beutler, Engle, Mohr, Daldrup, Bergen, Meredith ve Merry, 1991) ya da terapi sürecinin (Pekarik, 1983; Gilbar ve Kaplan DeNour, 1988) ölçüldüğü çalışmalarda da KSE sıklıkla kullanılan bir ölçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmalarda KSE'nin alt ölçeklerinin, terapi etkisini yakalayabilecek duyarlılıkta oldukları belirtilmektedir. Bunlar arasında: davranışsal, kognitif ya da kısa süreli psikodinamik terapilerin depresif yaşlılardaki etkililiğinin karşılaştırıldığı bir çalışma (Thompson, Gallagher ve Breckenridge, 1987); kronik başağrısı için grup terapisi ve bireysel terapilerin karşılaştırıldığı bir çalışma ; zeka özürülüğü olanlar için problem çözme eğitimi ile atılganlık eğitiminin karşılaştırıldığı bir başka çalışma (Derogatis, 1992) sayılabilir.

KSE de SCL-90 gibi, 9 alt ölçekten ve global rahatsızlık belirleyicisi 3 ölçekten oluşmuştur. Ölçek oluşturulurken , SCL-90'nın 9 faktörüne dağılmış olan 90 madde arasından, her faktörde en yüksek yükü almış toplam 53 madde seçilmiş ve 5-10 dakikada uygulanabilen benzer yapıda kısa bir ölçek elde edilmiştir. KSE' deki maddeler de, "Hiç" ve "çok fazla" ifadelerine eşlik eden 0-4 değerleri arası derecelendirilmiş Likert tipi bir ölçek üzerinden puan almaktadır. Ölçeği dolduracak kişilere, her maddeyi ayrı ayrı okumaları ve o gün dahil olmak üzere son hafta içinde bu belirtilerden herbirinin, kendilerini ne kadar rahatsız ettiğini işaretlemeleri söylenmektedir. Her alt ölçek için belirlenen toplam, o alt ölçekteki madde sayısına bölündüğünde o boyut için bir puan elde edilmektedir. Alt ölçekler "Somatizasyon", "Obsesif-Kompulsif", "Kişilerarası Alın-

ganlık", "Depresyon", "Anksiyete", "Hostilité", "Fobik-Anksiyete", "Paranoid Düşünceler", "Psikotizm" olarak isimlendirilmiştir. Global Rahatsızlık belirleyici üç ölçek ise farklı puanlama yöntemleri olan ve puanlama türüne bağlı olarak "Rahatsızlık Ciddiyeti İndeksi"(RCI)-(Global Severity Index), "Belirti Toplamı"(BT)-(Positive Symptom Total) ve "Semptom Rahatsızlık İndeksi"(SRI)-(Positive Symptom Distress Index) olarak isimlendirilmiştir.

Ayaktan tedavi görmekte olan 719 psikiyatrik hasta, 626 erkek hipertansiyon hastası ve 25 hasta olmayan kişi ile yapılmış üç farklı çalışmada KSE'nin 9 alt ölçeği için elde edilen iç tutarlılık katsayılarının .71 ve .85 arasında değiştiği belirtilmektedir (Derogatis, 1992). Ayrıca, 60 normal yetişkinle, iki hafta ara ile yapılmış bir test-tekrar-test güvenilirlik çalışmasında 9 alt ölçek için elde edilen korelasyon katsayılarının $r=.68$ (Somatizasyon) ve $r=.91$ (Fobik anksiyete) arasında değiştiği, üç global rahatsızlık ölçeklerinde ise bu katsayıların $r=.90$ (GSI), $r=.87$ (PSDI) ve $r=.80$ (PST) oldukları görülmüştür (Derogatis, 1992). Bir başka grup psikiyatrik hasta (N=565) ile yapılan bir çalışmada da SCL-90'nin 9 alt ölçeği ve onun kısa formu olan KSE'nin 9 alt ölçeği arasındaki korelasyonların $r=.92$ (Psikotizm) ve $r=.90$ (Hostilité) arasında değiştiği görülmüştür.

KSE ile ilgili olarak çok sayıda geçerlik çalışması yapılmıştır. Bunlardan birinde, Derogatis, Rickels ve Rock'un (1976) 209 gönüllü ile SCL-90 kullanarak yaptıkları analizler, KSE'yle ortak 53 madde üzerinden tekrar yapılmıştır. Bu çalışmanın sonunda, KSE alt ölçekleri ile Dahlstrom'un geliştirdiği (1969) MMPI klinik ölçekleri ve MMPI'dan Wiggins tarafından türetilen (1966) İçerik Ölçekleri (Wiggins, 1966) ile, Tryon tarafından türetilen (1966) Küme Ölçekleri arasındaki korelasyonların $r=.30$ üzerinde bulunduğu ve bu korelasyonların, daha uzun form olan SCL-90'dan elde edilen korelasyonlarla, bazı ölçeklerde tümüyle özdeş, diğerlerinde ise çok yakın olduğu belirtilmektedir (Derogatis, 1992).

KSE'nin ayrıncı geçerliğine yönelik çalışmalar arasında, Chiles ve arkadaşlarının 1990 da sigara kullananlar ve kullanmayanlar üzerinde yapılmış bir araştırmasını (Chiles, Benjamin ve Cahn, 1990),

gerçek kalp hastalarıyla koroner hastalığı olmayanların KSE ile ayrıldığı bir çalışmayı (Kushner, Beitman ve Beck, 1989) ve şizofrenik hastalarda intihar riski olanlarla olmayanların ayırdıldığı bir başka çalışmayı (Cohen, Test ve Brown, 1990) sayabiliriz.

KSE'nin yapı geçerliği faktör analizi çalışmalarıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Ayaktan tedavi gören 1002 psikiyatrik hasta ile yapılan bir çalışmada, KSE için önceden belirlenmiş olan 9 boyutun, faktör analizinde de ortaya çıkıp çıkmadığına bakılmıştır. Ana bileşenler yöntemi ve varimax dönüşümüne göre yapılan bu analiz sonucunda yorumlanabilen ve varyansın %44'ünü açıklayabilen 9 faktör bulunmuştur. Psikotizm faktörü içine, Psikotizm alt ölçeğini oluşturan 5 maddenin 4'ü girmiştir. Ancak, Kişilerarası Alınganlık alt boyutundan iki madde, Depresyon boyutundan iki madde bu faktör içine yüklenmiştir. Bu şekilde tanımlandığında bu faktöre Psikotizm yerine, "Sosyal Yabancılaşma" adının daha uygun olduğu belirtilmektedir (Derogatis, 1992). Somatizasyon, Hostilité, Depresyon, Fobik Anksiyete, Obsesif-kompulsif ve Paranoid Düşünceler gibi faktörlere yüklenen maddeler ise genellikle bu isimlerle anılan alt boyutlar içinde verilen maddelerle uyumaktadır. Araştırmacılar, masa başında belirlenen boyutlar ile, faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktör yapısının genellikle uyuştuğunu ve 9 boyutun 7'sinin tekrarlandığını, 8. boyutun (Anksiyete) ikiye ayrıldığını (Paniik Anksiyete ve Genel Anksiyete şeklinde), 9. boyuttaki (Kişilerarası Alınganlık) maddelerin ise diğer faktörlere dağıldığını belirtmektedirler.

KSE'nin, üniversite öğrencilerinin ruh sağlığını tarama çalışmalarında özellikle yararlı bir ölçek olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmalardan bir kısmı norm çalışmaları (Cochran ve Hale, 1985), diğer bir kısmı ise özel öğrenci gruplarının streste ilişkili ruhsal sorun taramaları kapsamındadır (Baron, 1993, Shanfield ve Benjamin, 1985; Witztum, Brown ve Kaplan De-Nour, 1987). Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çeşitli üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerinin bir araya gelerek oluşturdukları bir araştırma konsorsiyumunun (RCCPSHE), bu merkezlere başvuran 2548 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı bir çalışmada, KSE maddeleri ve 9 alt ölçeği ile yapılan faktör analizleri sonucunda,

ölçeğin birbirinden çok farklı boyutlar yerine, tek ve güçlü bir faktör olarak ortaya çıkan, genel bir gerginliği (general distress) yansıttığı görüşü ile sürülmüştür. Biraz daha ayrıntılı incelenecek olursa, depresyon ve anksiyete belirtilerini ölçtüğünün de söylenebileceği belirtilmektedir (Baron, 1993).

Türkiye'de de üniversite öğrencilerinin ruhsal sorunlarının taranmasına yönelik araştırmalar vardır. Bu araştırmalarda kullanılan ölçekler arasında Beck Depresyon Envanteri, MMPI-Depresyon Skalası, Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri, UCLA Yalnızlık Ölçeği gibi "tek boyutlu" ölçekler ile SCL-90 gibi çok boyutlu ölçekleri görüyoruz (Aytaç, 1985; Çuhadaroğlu, 1986; Hisli, 1989; Şahin, Rugancı, Taş, Kuyucu ve Sezgin, 1992). Ancak, söz konusu ölçeklerden ilk dördü, ruhsal sorun belirtilerini tek boyut üzerinden yansıttıkları için, SCL-90 ise uzun olması nedeniyle tercih edilmeyebilirler. Bu çalışmanın amacı, soru sayısının daha az olmasına karşın SCL-90 kadar güçlü olduğu belirtilen KSE'nin, Türk üniversite öğrencileriyle yapılan araştırma ve taramalarda kullanılıp kullanılmayacağını incelemek ve psikometrik özelliklerini belirlemektir. Bu çalışmada, KSE'nin farklı amaçlarla kullanıldığı 3 ayrı araştırmanın verileri, yalnızca KSE'nin psikometrik özelliklerini tanımak amacıyla yeniden ele alınmış ve bu doğrultuda yeni analizler yapılmıştır. (*)

Aşağıda, I., II. ve III. çalışmalar şeklinde verilecek araştırmaların örneklemi ve KSE dışında kullanılan diğer ölçme araçları farklıdır.

Her çalışma için o araştırmanın örneklemini ve ölçme araçları tanımlandıktan sonra, KSE'nin o çalışmadaki iç tutarlılığına, alt ölçeklerinin cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre değişimine, birlikte geçerlik (concurrent validity) kriteri olarak kullanılan diğer ölçme araçlarıyla korelasyonlarına, ve alt ölçeklerinin ve maddelerinin psikolojik açıdan

(*) *Birinci araştırma*, üniversite öğrencilerinin stresle ilgili gördükleri gündelik olaylar ve stresle ilişkili ruhsal sorun belirtilerinin incelenmesinin amaçlandığı bir çalışmadır (Şahin, Durak, 1994a). *İkinci*, ortaöğretim düzeyindeki ergenler, üniversite öğrencileri ve bir grup yetişkinden oluşan bir örnekleimde, kişilerarası etkileşim tarzı ve yalnızlık ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılmaktadır (Şahin, Durak ve Yasak-Güllekin, 1994). *Üçüncüsü*, Bilkent Üniversitesi Psikolojik Danışma Araştırma Merkezi'ne başvuran öğrencilerin psikolojik sorunlarının dokümanının yapıldığı bir araştırmadır (Şahin, Durak, 1994b).

sorunlu ve sorunlu olmayan grupları ayırdediciliğine ilişkin bilgiler özetlenecektir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunlarını taramaya yönelik bir ölçek tanıtmak olduğundan, çalışmada ayrıca ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin bilgileri verecek olan faktör analizi sonuçlarına da yer verilecektir.

I. ÇALIŞMA

Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini 627 üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Örneklemden bireylerin yaşları 17-26, yaş ortalaması da 20.85 dir (ss =1.81). Demografik bilgilerin alındığı soru formunda cinsiyetle ilgili soru maddesi pek belirgin olmadığından, örneklemin % 47.4'ü bu maddeyi yanıtlamamış, bu nedenle de cinsiyetle ilgili analizler toplam 330 kişi üzerinden yapılmıştır. Bu grubun ise 208'i (% 63) kız, 122'si (% 37) erkektir.

Kullanılan ölçme araçları

Bu araştırmada psikometrik özellikleri üzerinde çalışılan Kısa Semptom Envanteri (KSE) nin yanı sıra, birlikte geçerlik kriterleri olarak da Sosyal Karşılaştırma (SK) ve Boyunegicilik Ölçeği (BÖ) kullanılmıştır.

1. Sosyal Karşılaştırma Ölçeği (SK):

Bu ölçeğin orijinali (Social Comparison Scale) ruhsal sorun belirtileri yüksek (depresyon) olan kişilerin, kendilerini başka insanlarla karşılaştırırken önemli kişilik boyutlarında olumsuz değerlendirmeler yaptıkları hipotezi ile hazırlanmıştır (Gilbert ve Trent, 1991). Ölçek iki kutuplu 5 özellikten oluşmuştur (yetersiz/üstün; beceriksiz/becerikli; içedönük/dışadönük; sevilmeyen/sevilen; itilmiş/kabul edilmiş). Düşük puanlar, kişinin kendini olumsuz boyutlarda değerlendirdiğini gösterirken yüksek puanlar olumluluk göstergesi olmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .87$ olarak verilmektedir. Özelliklerin Beck Depresyon Envanteri ile korelasyonları da $r = -.57$ (sevilen/sevilmeyen) ve $r = -.77$ (yetersiz/üstün) arasında değişmektedir (Gilbert ve Trent, 1991). Toplam 540 Türk üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir çalışmada ölçeğe bir özellik boyutu daha eklenerek (başarılı/başarısız), bir uyarılama yapılmıştır. Bu uyarılama sonunda da öl-

çeğin Cronbach alfa'sı $\alpha=.79$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu haliyle depresif belirtileri yüksek ve düşük olan grupları başarılı olarak ayırdedebildiği görülmüştür (Şahin ve Şahin, 1992).

2. Boyuneğicilik Ölçeği (BÖ) (Submissiveness Scale) :

Gilbert ve Trent tarafından (1991) geliştirilen 16 maddelik bu ölçek, Buss ve Craik'in (1986) çalışmasını temel almıştır. Maddeler 5 derecelik Likert tipi bir derecelendirmeye tabi tutulmaktadır. Yüksek puanlar daha ileri derecede boyuneğicilik ölçütü olmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfası $\alpha=.89$; 4 ay arayla elde edilen testi-tekrar-test güvenilirlik katsayısı da $r=.84$ 'tür. Beck Depresyon Envanteri ve Sosyotropi ölçekleriyle korelasyonları ise sırasıyla, $r=.52$ ve $r=.66$ 'dır (Pehl ve Gilbert, 1992). Söz konusu ölçeğin 540 Türk üniversite öğrencisiyle kullanıldığı bir çalışmada Cronbach alfa'sı $\alpha=.74$ çıkmıştır. Beck Depresyon Envanteri ile korelasyonu da $r=.32$ ($p<.001$) dir. Ayrıca depresyonu yüksek ve düşük grupları çok başarılı olarak ayırdedebildiği görülmüştür (Şahin ve Şahin, 1992).

3. Strese Yatkınlık Ölçeği: (SYÖ)

Yirmi maddelik ve 1-5 arasında Likert tipi değerlendirilen bu ölçek, Lyle H Miller ve Alma Dell Smith (1987) tarafından Stress Audit 4.2-OS adıyla geliştirilmiş olan ve 13 bölümden oluşan bir betaryadaki kişileri strese yatkın kılan bazı davranışları içeren bölümdür. Türk örneklemi üzerinde yapılan iki ayrı çalışmada, ölçeğin güvenilirliği ve geçerliliği incelenmiştir. Güvenilirlik ölçümü olarak hesaplanan Cronbach alfalarının $\alpha=.74$ ($N=539$) ve $\alpha=.78$ ($N=343$) olduğu görülmüş, çeşitli psikolojik ve fizyolojik stres belirtileriyle ilişkilerinin de (kas sistemi: $r=.26$; parasempatik sinir sistemi: $r=.22$; sempatik sinir sistemi: $r=.31$; duygusal: $r=.38$; bilişsel: $r=.31$; endokrin sistemi: $r=.19$; bağışıklık sistemi: $r=.23$) $p<.05$ ve $p<.001$ arasında değişen anlamlılık düzeylerinde olduğu belirlenmiştir (Şahin, Durak, 1994c; Şahin, Durak ve Yasak-Gültekin, 1994).

Bulgular:

Bu çalışmada KSE'nin alt ölçekleri için bulunan

alfa katsayıları şöyle sıralanabilir: Obsesif-kompulsif, $\alpha=.72$; Paranoid Düşünceler, $\alpha=.72$; Hostilite, $\alpha=.76$; Fobik anksiyete, $\alpha=.64$; Psikotizizm, $\alpha=.66$; Somatizasyon, $\alpha=.78$; Kişilerarası Alınganlık, $\alpha=.71$; Depresyon; $\alpha=.81$; Anksiyete, $\alpha=.80$; Ek maddeler, $\alpha=.61$.

Cinsiyet açısından farklılıklara bakıldığında, yalnızca Kişilerarası Alınganlık ve Anksiyete alt ölçeklerinde, kızların erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldıkları bulunmuştur (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1
Kısa Semptom Envanterinin alt ölçekleri ve 3 indeks puanının cinsiyet açısından karşılaştırılması

	KIZ N=208		ERKEK N=122		t
	X	ss	X	ss	
Obsesif-Kompulsif	1.03	.69	1.02	.78	.12
Paranoid Düşünceler	1.05	.79	.97	.81	.84
Hostilite	.93	.76	1.02	.83	.98
Fobik Anksiyete	.50	.51	.47	.57	.48
Psikotizizm	.74	.68	.69	.74	.58
Somatizasyon	.59	.56	.48	.53	1.75
Kişilerarası ilişkiler	.99	.84	.73	.80	2.88*
Depresyon	.97	.78	.88	.85	1.00
Anksiyete	.88	.74	.70	.73	2.13*
Ek Maddeler	.85	.72	.90	.84	.50
BT	44.94	30.02	41.28	33.15	1.00
RCI	.85	.57	.78	.63	1.00
SRI	25.66	11.84	23.82	13.10	1.28

* $p<.05$

KSE'nin 9 alt ölçeği ve üç global index puanlarının (Rahatsızlık Ciddiyeti Indexi/RCI; Belirti Toplamı/BT ve Semptom Rahatsızlık Indexi/SRI) Sosyal Karşılaştırma (SK), Boyuneğicilik (BÖ) ve Strese Yatkınlık Ölçekleriyle (SYÖ) korelasyonlarına da bakılmış ve tüm alt ölçeklerin özellikle Boyuneğicilik ve Strese Yatkınlık Ölçekleri ile $p<.001$ düzeyinde ilişkili olduğu görülmüştür. Bu korelasyonlar, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ile $r=-.14$ ve $r=-.34$ ($p<.001$) arasında; Boyuneğicilik Ölçeği ile $r=.16$ ve $r=.42$ ($p<.001$) arasında; ve Strese Yatkınlık Ölçeği ile $r=.24$ ve $r=.36$ ($p<.001$) arasındadır.

KSE'nin 53 maddesinin madde geçerliğini belirleyebilmek için, örneklem Strese Yatkınlık Ölçeğinden alınan puanlara göre, "strese yatkın" (SYÖ ortalamasının 1 standart sapma üstünde) ve "strese yatkın olmayan" (SYÖ ortalamasının 1 standart sapma altında) şeklinde iki uç (extrem) gruba ayrılmış ve KSE maddelerinin ayıncılığına bakılmıştır. Elliüç maddenin sadece üç tanesinin (4, 8, 26) ayıncılığının istatistik anlamlılık düzeyine varamadığı görülmüştür.

Ölçeğin orijinal yapısının bu örnekteki ölçümleri için de geçerli olup olmadığının görüle-

bilmesi için, çalışmada elde edilen veriler, Ana Bileşenler (Principal components) yöntemi ve varimax dönüşümüne göre maddeler düzeyinde bir faktör analizine tabi tutulmuş ve özdeğeri 1'in üzerinde olan 11 faktör bulunmuştur. Ancak, "scree testi" uygulaması sonucunda ve yorumlanabilme durumuna göre, bunların 5 faktöre indirgenebileceği görülmüş ve yeni bir analiz ile veriler 5 faktörlü çözüme zorlanmıştır. Her faktörün içine giren maddeler ve faktör yükleri Tablo 2'de görülmektedir (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2
KSE Faktör yapısı

KSE Maddeleri	Faktörler				
	I	II	III	IV	V
1. İçinizdeki sınırlılık ve titreme hali					.47
2. Baygınlık, baş dönmesi				.64	
3. Bir başka kişinin sizin düşüncelerinizi kontrol ettiği fikri					.57
4. Başınıza gelen sıkıntılardan dolayı başkalarının suçlu olduğu düşüncesi					.63
5. Olayları hatırlamada güçlük				.49	
6. Çok kolayca kızıp öfkelenme					.53
7. Göğüs ve kalp bölgesinde ağrılar				.58	
8. Meydanlık (açık) yerlerden korkma duygusu				.65	
9. Yaşamınıza son verme düşünceleri		.30			
10. İnsanların çoğuna güvenilmeyeceği hissi					.42
11. İştahta bozukluklar				.48	
12. Hiçbir nedeni olmayan ani korkular	.41				
13. Kontrol edemediğiniz duygu patlamaları	.51				
14. Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetme		.69			
15. İşleri bitirme konusunda kendini engellenmiş hissetme			.45		
16. Yalnızlık hissetme		.64			
17. Hüzünlü, kederli hissetme		.72			
18. Hiçbir şeye ilgi duymama		.45			
19. Ağlamaklı hissetme		.64			
20. Kolayca incinebilme kırılma		.66			
21. İnsanların sizi sevmediğine, size kötü davrandığına inanmak			.54		
22. Kendini diğerlerinden daha aşağı görmek			.60		
23. Mide bozukluğu, bulantı				.42	
24. Diğerlerinin sizi gözlediği ya da hakkınızda konuştuğu düşüncesi			.53		

KSE Maddeleri	Faktörler				
	I	II	III	IV	V
25. Uykuya dalmada güçlük		.52			
26. Yaptığınız şeyleri tekrar tekrar doğru mu diye kontrol etme			.41		
27. Karar vermede güçlükler		.45			
28. Otobüs, tren, metro gibi umumi vasıtalarla seyahatlerden korkma		.57			
29. Nefes darlığı, nefessiz kalma				.51	
30. Sıcak, soğuk basmaları				.50	
31. Sizi korkuttuğu için bazı eşya ya da etkinliklerden uzak kalma	.58				
32. Kafanızın "bomboş" kalması	.52				
33. Bedeninizin bazı bölgelerinde uyuşmalar, karıncalanmalar				.58	
34. Günahlarınız için cezalandırmanız gerektiği düşünceleri			.44		
35. Gelecekle ilgili umutsuzluk duyguları		.47			
36. Konsantrasyonda (dikkati birşey üzerinde toplamada) güçlük/zorlanma		.49			
37. Bedenin bazı bölgelerinde zayıflık, güçsüzlük hissi		.52			
38. Kendini gergin ve tedirgin hissetme	.58				
39. Ölme ve ölüm üzerine düşünceler		.55			
40. Birini dövme, ona zarar verme, yaralama isteği					.69
41. Birşeyleri kırma, dökme isteği					.63
42. Diğerlerinin yanındaiken sürekli kendini gözleyip, yanlış birşeyler yapmamaya çalışmak	.54				
43. Kalabalıklarda rahatsızlık duymak	.60				
44. Bir başka insana hiç yakınlık duymamak			.55		
45. Dehşet ve panik nöbetleri	.69				
46. Sık sık tartışmaya girmek	.64				
47. Yalnız bırakıldığında/kalındığında sinirlilik hissetmek	.60				
48. Başarılarınız için diğerlerinden yeterince takdir alamamak			.52		
49. Yerinde duramayacak kadar huzursuz hissetmek	.42				
50. Kendini değersiz görmek/değersizlik duyguları			.63		
51. Eğer izin verirsiniz insanların sizi sömüreceği duygusu			.59		
52. Suçluluk duyguları			.56		
53. Akılınızda bir bozukluk olduğu düşüncesi			.56		

Görüldüğü gibi, 1. faktör 13 maddeden oluşmuştur ve açıkladığı toplam varyans % 30 ile en yüksektir. Bu faktörü oluşturan maddelerin (12, 13, 28, 31, 32, 36, 38, 42, 43, 45, 46, 47, 49) ifade ettikleri anlamlara bakılınca toplam olarak genel anksiyete belirtilerine işaret ettikleri görülmektedir. Bu nedenle "Anksiyete" olarak isimlendirilmiştir. İkinci faktör 12 (9, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 27, 35, 37,39) maddeden oluşmuştur. "Depresyon" olarak isimlendirilen bu faktör de toplam varyansın %3.0'ünü açıklamaktadır. "Olumsuz benlik" ismi verilen 3. faktör de 12 (15, 21, 22, 24, 26, 34, 44, 48, 50, 51, 52, 53) maddeden oluşmuş ve toplam varyansın % 2.8'ini açıklamaktadır. Dördüncü faktör, "Somatizasyon" 9 (2, 5, 7, 8, 11, 23, 29, 30, 39) maddeden oluşmuştur. Açıkladığı varyans ise % 2.2'dir. Yedi maddeden (1, 3, 4, 6, 10,40, 41) oluşan son faktör de toplam varyansın % 2.0' ını açıklayarak "Hostilite" ismini almıştır. Bu faktörlerden oluşturulmuş alt ölçeklerin Cronbach alfa değerleri de şu şekildedir: Depresyon $\alpha = .88$; Anksiyete, $\alpha = .87$; Olumsuz Benlik, $\alpha = .87$; Somatizasyon, $\alpha = .75$; Hostilite, $\alpha = .76$.

Araştırmanın bu aşamasında bir adım daha gidilerek, RCCCPSHE (Research Consortium of Counseling and Psychological Services in Higher Education) çalışmasındaki (Baron, 1993) gibi, ölçeğin 9 orijinal alt ölçeği üzerinden bir faktör analizi uygulanmış ve toplam varyansın % 66.2'sini açıklayabilen tek ve güçlü bir faktör bulunmuştur.

II. ÇALIŞMA

Örneklem

İkinci çalışmanın örneklemini, 434'ü kız, 278'i erkek olmak üzere 712 kişiden oluşmuştur. Bunların 252'si (%35.4) üniversite , 128'i (% 18) ortaokul, 258'i (%36.2) ilse öğrencisi ve 67'si de (%10.4) yetişkin kişilerdir. Örneklemdeki bireylerin yaşları 11-35 arasında değişmektedir, yaş ortalaması 19.62 (ss = 6.41)dir.

Kullanılan ölçme araçları:

Araştırmada KSE'nin yanı sıra, Kişilerarası İlişkiler Ölçeği, UCLA-Yalnızlık Ölçeği ve Offer-Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır.

Buradaki varsayım, kişilerarası ilişkilerinde sorunu olanların, yalnızlıklarının dışında diğer türden

ruhsal sıkıntılar da yaşayabilecekleri, dolayısıyla bu tür bir karşılaştırmadan KSE ölçeğinin geçerliliği hakkında bilgi alınabileceğidir.

1. Kişilerarası İlişkiler Ölçeği:

Bu ölçek, "Stres Management: A positive Strategy" video paket programının el kitabından alınmış ve kişilerarası ilişkilerde "besleyici"(nourishing) ve "zehirleyici" (toxic) etkileşim tarzlarını ifade eden 50 maddelik bir araçtır. Her madde 0 - 3 arası değişen Likert tipi bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Toplam puan ranji 0 - 150 dir. Yüksek puanlar, kişilerarası ilişkilerde olumlu bir tarzın göstergesidir. Ölçeğin tümünden elde edilen Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .79$ dur. Birlikte geçerlik kriteri olarak kullanılan UCLA-Yalnızlık ölçeği ile korelasyonu $r = -.24$ ($p < .001$); Offer Yalnızlık ölçeği ile korelasyonu ise $r = -.38$ dir (Şahin, Durak ve Yasak-Gültekin, 1994).

2. UCLA-Yalnızlık Ölçeği :

Bireyin algıladığı yalnızlık derecesini belirlemek amacıyla geliştirilmiş 20 maddelik bir ölçektir (Russell, Peplau ve Cutrona, 1980). Ölçeğin maddeleri 1-4 arasında derecelendirilmiştir. Puan ranji 20-80 arasındadır. Yüksek puanlar, yalnızlığın daha yoğun olarak yaşandığının göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı ile hesaplanan güvenilirliği $\alpha = .94$; test-tekrar- test güvenilirliği ise $r = .73$ tür. Beck Depresyon Envanterinin birlikte geçerlik kriteri olarak ele alındığı geçerlik çalışmasında da bu iki ölçek arasındaki korelasyon $r = .67$ olarak çıkmıştır. UCLA'nın ülkemizde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .96$; test-tekrar-test güvenilirliği ise $r = .94$ olarak belirlenmiştir. Ayrıca, BDI, ve MDI (Multiscore Depression Inventory)'nin içe dönüklük alt ölçeği ile olan korelasyonları da sırayla, $r = .77$ (BDI), $r = .82$ (MDI) dir (Demir, 1989). Elde edilen sonuçlar, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğunu ve yalnızlık düzeyini ölçmek amacıyla kullanılabileceğini göstermiştir.

3. Offer Yalnızlık Ölçeği :

Bu ölçek, Offer Benlik İmgesi Ölçeği'nin

(OSIQ-99) maddeleri arasında yalnızlık faktörünü tanımlayan 14 maddeden oluşmuş bir alt ölçektir. Bu alt ölçeğin psikometrik özellikleriyle ilgili bilgiler 12-19 yaşları arasında 759 öğrenci üzerinde yapılan bir uygulamadan elde edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığı $\alpha = .83$ olarak bulunmuştur. Puanlar düştükçe kişinin kendini yalnız hissetme derecesi artmaktadır. Faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin "yalnızlık duygusu" ve "yaşama sevincini yitirme" adı verilen iki ana boyutu elde edilmiştir (Şahin, 1993). Ölçeğin UCLA-Yalnızlık ölçeği ile korelasyonu da $r = -.45$ ($p < .001$) ($N=387$) olarak saptanmıştır. (Şahin, Durak, Yasak-Gültekin, 1994).

Bulgular:

KSE'nin tümünden bu çalışma için elde edilen Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı $\alpha = .96$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin orijinal 9 alt ölçeği için elde edilen güvenilirlik katsayıları ise şu şekildedir: Obsesyon, $\alpha = .74$; Paranoid Düşünceler, $\alpha = .71$; Hostilité, $\alpha = .77$; Fobik Anksiyete, $\alpha = .71$; Psikotizizm, $\alpha = .65$; Somatizasyon, $\alpha = .86$; Kişilerarası Alınganlık, $\alpha = .76$; Depresyon, $\alpha = .84$; Anksiyete, $\alpha = .84$; Ek Maddeler, $\alpha = .61$.

Bu 9 alt ölçek ve 3 global indeks'ten alınan puanların cinsiyet ve yaşa göre farklılaşp farklılaşmadığına bakmak amacıyla veriler 2x3 ANOVA'ne tabi tutulmuştur. Bunun için, 11-15 (% 22.66), 16-18 (% 32.29), 19-24 (%30.59) ve 25-35 (%14.46) olmak üzere 4 yaş grubu oluşturulmuştur. Sonuçta, Anksiyete, Kişilerarası Alınganlık, Paranoid Düşünceler, Fobik anksiyete alt ölçeklerinde ve BT, RCI indeks puanlarında anlamlı bir cinsiyet etkisi (kızlarda daha yüksek) bulunmuştur. Depresyon alt ölçeğinde cinsiyet etkisinin yanında yaş etkisi de olduğu görülmekle beraber, aralarında bir etkileşim gözlenmemiştir. Hostilité (16-18 yaş grubu 25-35 yaş grubundan daha yüksek) ve Obsesyon (16-24 yaş grubu 11-15 yaş grubundan daha yüksek) alt ölçeklerinde ise yalnızca yaş etkisi bulunmuştur.

KSE'nin 3 global indeks puanı ve 9 alt ölçeğinin herbirinin UCLA-Yalnızlık ölçeği ile anlamlı ilişkisi olduğu görülmüştür (ranj $r = .13$ ile $r = .36$ arası; $p < .001$). Offer Yalnızlık ölçeği ile de bu ilişkiler

$r = .34$ ile $r = .57$ arasında değişmiştir. Diğer deyişle yalnızlık arttıkça ya da azaldıkça psikolojik rahatsızlık belirtilerinde de aynı yönde bir artma ya da azalma görülmektedir. Kişilerarası ilişkiler ve KSE alt ölçekleri arasındaki ilişkiler de (Somatizasyon ve SRI dışında) $r = .13$ (Kişilerarası alınganlık) ile $r = .36$ (Hostilité) arasında değişmektedir ($p < .001$). Bu korelasyonlara bakarak, kişilerarası ilişkilerde olumlu yaklaşımlar arttıkça, psikolojik rahatsızlık belirtilerinin azaldığı, ya da psikolojik rahatsızlıklar arttıkça, kişilerarası ilişkilerde olumlu yaklaşımların azaldığı söylenebilir.

III. ÇALIŞMA

Bu son çalışma iki aşamalı olarak ele alınmıştır. İlk aşamada Bilkent Üniversitesi Psikolojik Danışma Merkezi'ne başvuran öğrenci grubu "uyum sorunları olan" örneklem olarak tek başına analize alınmış ve KSE'nin bu gruptaki psikometrik özelliklerine bakılmıştır. İkinci aşamada ise yukarıda I. Çalışma adı altında incelenen 627 kişilik örneklem içinden, ruhsal sıkıntılar nedeniyle herhangi bir danışma merkezi ya da kliniğe başvurmamış ve ilaç kullanmamış bir grup seçilerek "uyum sorunları olan örneklem"le karşılaştırılmıştır.

I. Aşama Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini Bilkent Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezine başvuran 502 öğrenciden oluşmuştur. Örneklemdeki bireylerin yaşları 13-31 arasında değişmektedir. Yaş ortalaması 23.04 (ss =3.78)tür. Deneklerin 266 sı (%53) kız, 220 si (%43.8) erkektir, 16 (%3.2) denek ise cinsiyetini belirtmemiştir.

Kullanılan Ölçme Aracı

1. Beck Depresyon Envanteri

Depresyon çalışmalarında çok sık olarak kullanılan 21 maddelik kendini değerlendirme türü bir ölçektir. Her madde depresyonla ilgili davranışsal bir özelliği belirlemektedir. Maddeler, depresyonun ciddiyetine göre sıfırdan 3'e kadar değişen dereceli bir ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Puan ranjı 0-63'dür. Ülkemizde yapılan çalışmalarda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu bulunmuştur (Tegin, 1980; Hisli, 1988; Hisli, 1989). Tegin (1980) ta-

rafından üniversite öğrencileri üzerinde iki yarım test ve test-tekrar test yöntemi ile yapılan çalışmada güvenirlik katsayıları sırasıyla $r = .78$ ve $r = .65$ olarak belirtilmiştir. Aynı çalışmada, hasta örnekleminde elde edilen yarıya bölme güvenirliği ise $r = .61$ olarak çıkmıştır. Hisli'nin (1988), psikiyatrik örneklem üzerinde yapmış olduğu çalışmada MMPI-Depresyon skalası birlikte geçerlik kriteri olarak kullanılmış, iki ölçek arasındaki korelasyon katsayısı $r = .63$ olarak bulunmuştur. Aynı araştırmacı tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir başka çalışmada da, tek ve çift maddelerden oluşan iki yarım test korelasyonu $r = .74$, iç tutarlılık katsayısı da (Cronbach alfa) $\alpha = .80$ olarak çıkmıştır (Hisli, 1989).

Bulgular

KSE'nin tümünden (Belirti Toplamı-BT) elde edilen Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .95$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin orijinal 9 alt ölçeğinden elde edilen güvenirlik katsayıları ise şu şekildedir: Obsesif-kompulsif, $\alpha = .69$; Paranoid Düşünceler, $\alpha = .72$; Hostilité, $\alpha = .74$; Fobik Anksiyete, $\alpha = .63$; Psikotizm, $\alpha = .55$; Somatizasyon, $\alpha = .82$; Kişilerarası Alınganlık, $\alpha = .69$; Depresyon, $\alpha = .82$; Anksiyete, $\alpha = .82$; Ek maddeler, $\alpha = .63$. Görüldüğü gibi bu çalışmada, Cronbach Alfa katsayıları $\alpha = .55$ ile $\alpha = .82$ arasında değişmektedir.

Alt ölçeklerden ve KSE'nin tümünden alınan puanların cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediğine bakılmış, yaş ve cinsiyet açısından anlamlı farklılık bulunamamıştır. KSE'nin 9 alt ölçeği ve üç indeks puanının Beck Depresyon Envanteri ile korelasyonlarının da $r = .34$ ($p < .001$) ile $r = .70$ ($P < .001$) arasında değiştiği görülmüştür.

II. Aşama Örneklem

Bu analiz için kullanılan örneklem, daha önce hiç psikolojik yardım almamış 627 üniversite öğrencisi ile, sorunları için psikolojik danışma merkezine başvurmuş 502 öğrenciden oluşmuştur. Öğrencilerin 474'ü kız, 342'si erkektir. Bu öğrencilerin 313'ü, demografik bilgilerin toplandığı formda cinsiyet ile ilgili soruyu yanıtlamadıkları için, cinsiyet ile

ilgili analizler 816 kişi üzerinden yapılmıştır.

Bulgular

Toplam 1129 öğrenci üzerinden yapılan analizde KSE'nin alt ölçeklerinin Cronbach alfa katsayıları Obsesif-kompulsif ($\alpha = .74$), Paranoid Düşünceler ($\alpha = .75$), Hostilité ($\alpha = .76$), Fobik anksiyete ($\alpha = .82$), Psikotizm ($\alpha = .65$), Somatizasyon ($\alpha = .78$), Kişilerarası alınganlık ($\alpha = .74$), Depresyon ($\alpha = .84$), Anksiyete ($\alpha = .81$) ve Ek maddeler ($\alpha = .64$) alt ölçekleri için ayrı ayrı bulunmuştur. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmada, kızların Paranoid Düşünceler, Somatizasyon, Kişilerarası Alınganlık ve Anksiyete alt ölçeklerinde erkeklerden daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Alt ölçeklerin toplam puanları üzerinden yapılan faktör analizinde de toplam varyansın % 66.2'sini açıklayabilen tek ve güçlü bir faktör bulunmuştur.

Araştırmanın bu aşamasında asıl amacımız, KSE'nin gerek alt ölçekler, gerek maddeler düzeyinde, psikolojik sorunları olan ve olmayan grupları ayırıp edemediğini görmek olduğundan, örneklem, psikolojik danışma hizmeti almış ve almamış gruplar olarak ikiye ayrılmış, KSE alt ölçekleri ve maddeleri tek tek t- testi ile analize tabi tutulmuştur. Sonuçta 9 alt ölçek ve 3 indeks puanının tamamının, $p < .001$ düzeyinde anlamlılıkla farklılaştığı görülmüştür. Maddeler arasında ise, 5., 28., ve 33. maddeler dışında, 50 si anlamlı olarak farklılaşmıştır.

GENEL TARTIŞMA

Buraya kadar görüldüğü gibi, KSE, üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunlarını güvenilir ve geçerli bir biçimde ölçen bir araç olarak kabul edilebilir. Yukarıda özetlenen dört ayrı çalışmada, bu Envanterin alt ölçeklerinin Cronbach alfa'ları $\alpha = .63$ ve $\alpha = .86$ arasında değişmiştir. Batıda yapılan araştırmalarda da bu değerlerin $\alpha = .71$ ve $\alpha = .85$ arasında olduğu belirtilmektedir (Derogatis, 1992). Alt ölçeklerin madde sayılarının 4-7 arasında değiştiği göz önüne alınırsa, bu alfa katsayılarının gerçekten önemli olduğu düşünülebilir. Kaldı ki, ölçeğin tümünde, genel toplam puan üzerinden elde edilen

Cronbach alfaları da 4 çalışmada $\alpha=.93$ ve $\alpha=.96$ arasında değişmiştir.

Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalar, "klinik" örneklemler ile yapılan analizler dışında diğer örneklemelerde, kızların Kişilerarası Alınganlık ve Anksiyete ölçeklerinde daha yüksek puanlar aldıklarını göstermiştir. Benzer bir sonuç, Yüksek Öğretimde Danışmanlık ve Psikolojik Hizmetler Araştırma Konsorsiyumunun 2548 öğrenci ile yaptığı bir çalışmada da ortaya çıkmıştır (Baron, 1993). Kuşkusuz, bu bulgu kızların erkeklere kıyasla insanlarla birarada olmaya daha çok önem verdiklerine ilişkin daha önceki araştırma bulguları ile de tutarlıdır. Ancak, norm çalışması yapıldığı takdirde kızlar ve erkekler için ayrı normların çıkarılması gerektiğine de bir işaret olarak kabul edilebilir.

Yukarıda özetlenen dört ayrı çalışmadaki korelasyon analizleri ve uç grup (extrem grup) karşılaştırmaları KSE'nin geçerliğine ilişkin bilgiler vermektedir. Birlikte geçerlik kriterleri olarak kabul edilen, Strese Yatkınlık, Boyuneğicilik, UCLA-Yalnızlık, Ofis-Yalnızlık ve Beck Depresyon Envanteri ile KSE alt ölçekleri ve 3 index puanı arasındaki ilişkiler beklenen yönde ve anlamlı çıkmıştır. Diğer deyişle, strese yatkınlık, boyuneğici davranışlar, yalnızlık düzeyi ve depresif belirtiler arttıkça ya da azaldıkça, KSE ile ölçülen psikolojik rahatsızlık belirtilerinin de artıyor ya da azalıyor olması beklenen bir durumdur. KSE'nin birlikte geçerliğine ilişkin benzer bir bulgu da, KSE ve SCL-90 ölçeklerini birlikte alan 25 öğrenci ile yapılmış bir başka çalışmada elde edilmiştir. Bu çalışmada da Psikotizm ve Ek Maddeler ölçekleri dışında tüm alt ölçeklerin, SCL-90'daki benzer alt ölçekler ile korelasyonlarının $r=.41$ ve $r=.84$ arasında değiştiği görülmüştür (Kuyucu, Rugancı, Sezgin, Taş, 1994). Söz konusu çalışmadaki örneklemler sayısının küçüklüğü dikkate alınır, daha büyük örneklemlerle yapıldığı takdirde Batı'daki araştırmalardakine benzer yüksek korelasyonlar elde edilmesi beklenebilir (Derogatis, 1992).

Yukarıdaki dört ayrı çalışmada alt ölçekler düzeyinde yapılan faktör analizlerinin, Batı'da öğrenci örneklemleriyle yapılan çalışmalardaki gibi tek ve güçlü bir faktörün varlığına işaret etmesi, bu örneklemelerin özelliğinden kaynaklanıyor olabilir. Diğer deyişle, incelenen örneklemeler belli tanıları almış,

belli sendromları belirgin olarak yaşayan "hastalar" olmadığı için, onların bu sıkıntılarını "genel bir mutsuzluk", ya da "genel bir gerginlik" şeklinde yaşıyor olmaları anlaşılabilir. Bununla beraber alt ölçeklerin birbirleriyle korelasyonlarının çok yüksek olmayışı, herşeye rağmen bazı belirti kümelerinden söz edilebileceğini de düşündürmektedir. Bu belirti kümeleri için araştırmacılar olarak bizim önerimiz, normal genç popülasyonları ile çalışırken, I. çalışmada rapor edilen ve II. ve III. çalışmalarda da geçerli olduğunu bulduğumuz 5 faktör boyutunun, diğer deyişle, "Anksiyete", "Depresyon", "Olumsuz Benlik", "Somatizasyon", ve "Hostilité" belirti kümelerinin alt ölçekler şeklinde kullanılmasıdır. Bu 5 faktörden dördü "Anksiyete", "Depresyon", "Somatizasyon" ve "Hostilité", üniversite öğrencileriyle ve farklı bir stres belirtileri ölçeği kullanılarak yapılan bir başka çalışmada da aynen ortaya çıkmıştır (Şahin ve arkadaşları, 1992).

Özetle, SCL-90 ölçeğinin kısa formu olarak tanımlanan ve Batı'da pek çok çalışmada kullanılan Kısa Semptom Envanteri(KSE)'nin, Türk üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunlarını, stres belirtilerini yakalayabilmek için SCL-90 yerine kullanılabilir. Ölçek, yukarıdaki çalışmalarla da kanıtlandığı gibi, güvenilir ve geçerli olmasının yanı sıra, daha kısa oluşu nedeniyle, belli kuramların araştırılması ya da yeni modellerin geliştirilmesi amacıyla başka ölçeklerle birlikte de kullanılabilir. Çeşitli diagnostik tanıları almış "klinik" örneklemlerle yapılacak yeni çalışmalar ise, ölçeğin duyarlılığı konusunda yeni bilgiler sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Amenson, C.S. & Lewinsohn, P.M. (1981). An investigation into the observed sex difference in prevalence of uni-polar depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 90(1), 1-13.
- Aytar, G. (1985). Bir grup üniversite öğrencisinde yaşam olayları, depresyon ve kaygı araştırması, *XXI. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi*, Çukurova Üniversitesi.
- Baron, A.G. (1993). Report of the research consortium of counseling and psychological services in

- higher education. *An overview of "The Research Consortium"*. Part 1, Part 2.
- Buckner, C. J. & Mandell, W. (1990). Risk factors for depressive symptomatology in a drug using population. *American Journal of Public Health*, 80(3), 580-585.
- Buettler, L.E., Engle, D., Mohr, D., Daldrup, R.J., Bergen, J., Meredith, K. & Merry, W. (1991). Predictors of differential response to cognitive, experiential and self-directed psychotherapeutic procedures. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 59, 333-340.
- Chiles, J.A., Benjamin, A.H. & Cahn, J.S. (1990). Who smokes? Why? Psychiatric aspects of continued cigarette usage among lawyers in Washington State. *Comprehensive Psychiatry*, 31 (2), 176-184.
- Cohen, L.J., Test, M.A. & Brown, R.L. (1990). Suicide and schizophrenia: Data from a prospective community treatment study. *American Journal of Psychiatry*, 147(5), 602-607.
- Cochran, C.D. & Hale, W.D. (1985). College students norms on the Brief Symptom Inventory. *Journal of Clinical Psychology*, 41 (6), 77-779.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). Üniversite öğrencilerinde psikiyatrik semptom dağılımı. XXII. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, İzmir.
- Demir, A. (1989). UCLA-Yalnızlık Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7(21), 14-18.
- Derogatis, L. R. (1992). *The Brief Symptom Inventory (BSI); Administration, scoring and procedures manual-II*. Clinical Psychometric Research Inc.
- Gilbar, O., Denour, A.K. (1988). Adjustment to illness and dropout of chemotherapy. *Journal of Psychosomatic Research*, 33(1), 1-5.
- Gilbert, P.; Trent, D. (1991). Depression in relation to submission and other rank related attributes. Basılmamış makale.
- Glaser, R., Kennedy, S., Lafuse, W.P., Bonneau, R.H., Speicher, C., Hillhouse, J. & Kielcoit-Glaser, J.K. (1990). Psychological stress-induced modulation of interleukin 2 receptor gene expression and interleukin 2 production in peripheral blood leukocytes. *Archives of General Psychiatry*, 47(8), 707-712.
- Hale, W.D. & Cochran, C. D. (1983). Sex differences in patterns of self-reported psychopathology in the married elderly. *Journal of Clinical Psychology*, 39 (5), 647-650.
- Hale, W.D., Cochran, C. D. & Hedgebeth, B.E. (1984). Norms for the elderly on the brief symptom inventory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 52, 321-322.
- Hisli, N. (1988). Beck Depresyon Envanterinin geçerliği üzerine bir çalışma. *Psikoloji Dergisi*, 6(22), 118-122.
- Hisli, N. (1989). Beck Depresyon Envanterinin üniversite öğrencileri için geçerliği, güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*, 23, 3-13.
- Kielcoit-Glaser, J. K., Fisher, L. D., Ogrocki, P., Stout, J. C., Speicher, C. E. & Glaser, R. (1987). Marital quality, marital disruption and immune function. *Psychosomatic Medicine*, 49(1), 13-14.
- Kielcoit-Glaser, J. K., Garner, W., Speicher, C., Penn, G. M., Holliday, J. & Glaser, R. (1984). Psychosocial modifiers of immune competence in medical students. *Psychosomatic Medicine*, 46 (1), 7-14.
- Kielcoit-Glaser, J. K., Fisher, L. D., Glaser, R., Kennedy, S., Malkoff, S., Malkoff, J. & Speicher, C. E. (1988). Marital discord and immunity in males. *Psychosomatic Medicine*, 50 (3), 213-229.
- Kushner, M.G., Beitman, B.D. & Beck, N.C. (1989). Factors predictive of panic disorder in cardiology patients with chest pain and no evidence of coronary artery disease: A cross-validation. *Journal of Psychosomatic Research*, 33(2), 207-215.
- Miller, L.H.; Smith, A.D. (1987). Stress Audit 4.2-OS.
- Pehl, J.; Gilbert, P. (1992). The phenomenology of shame and guilt: An empirical investigation.
- Pekarik, G. (1983). Improvement in clients who have given different reasons for dropping out of treatment. *Journal of Psychosomatic Research*, 39 (6), 909-913.
- Royse, D. & Drude, K. (1984). Screening drug abuse clients with the Brief Symptom Inventory. *International Psychiatry*, 47(8), 707-712.

- ternational Journal of Addictions*, 19(8), 849-857.
- Russell, D., Peplau, L., and Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and Discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 472-480.
- Schain, W. S., Wellish, D. K., Pasnau, R. O. & Landsverk, J. (1983). The sooner the better: A study of psychological factors in women undergoing immediate versus delayed breast reconstruction. *American Journal of Psychiatry*, 142(1), 40-46.
- Schorer, L. R., Fife, M. & Gershenson, D. M. (1989). Sexual dysfunction and treatment for early stage cervical cancer. *Cancer*, 63, 202-212.
- Shanfield, S.B. & Benjamin, G.A.H. (1985). Psychological distress among medical law students. *Journal of Legal Education*, 35.
- Shanfield, S. B., Benjamin, G. A. H. & Swain, B. J. (1984). Parents' reactions to the death of an adult child from cancer. *American Journal of Psychiatry*, 141 (9), 1092-1094.
- Stefanek, M. G., Derogatis, L.R. & Shaw, A. (1987). Psychological distress among oncology outpatients: Prevalence and severity as measured with the Brief Symptom Inventory. *Psychosomatics*, 28, 530-539.
- Şahin, N.(1994). Offer Yalnızlık Ölçeği, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Şahin, N., Şahin, N.H. (Baskıda). Dimensions of adolescent concerns in a cross-cultural perspective. *Journal of Adolescence*.
- Şahin, N. H., Rugancı, N., Taş, Y., Kuyucu, S., & Sezgin, N. (1992). Stress related factors and effectiveness of coping among university students (Üniversite öğrencilerinin stresle ilişkili gördükleri faktörler, stres belirtileri ve başa çıkma yöntemleri) 25 th International Congress of Psychology, July 19-24, Brussels.
- Şahin, N.H., Durak, A. (1994a). Üniversite öğrencilerinde stres: Kişilik, olaylar, belirtiler. 8. Ulusal Psikoloji Kongresi'nde sunulacak bildiri, İzmir.
- Şahin, N.H., Durak, A., Yasak-Gültekin, Y. (1994b). Interpersonal style, loneliness and depression (Kişilerarası ilişki tarzı ve yalnızlık). 23rd International Congress of Applied Psychology, July 17-22, Madrid.
- Şahin, N.H., Durak, A. (1994c). Occupational stress and job satisfaction: The case of the banking personnel. (Banka personelinde stres ve iş doyumunu.) 23rd International Congress of Applied Psychology, July 17-22, Madrid.
- Şahin, N.H., Şahin, N. (1992). Adolescent guilt, shame and depression in relation to sociotropy and autonomy. Paper presented at the World Congress of Cognitive Therapy, June 17-21, Tronto, Canada.
- Taste, Kewman & Maynard (1990). The Brief Symptom Inventory: Measuring psychological distress in spinal cord injury. *Rehabilitation Psychology*, 35(4), 211-216.
- Tegin, B. (1980). Depresyonda bilişsel bozukluklar: Beck modeline göre bir inceleme. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü.
- Thompson, L.W., Gallagher D. & Breckenridge, J. (1987). Comparative effectiveness of psychotherapy for depressed elders. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55, 385-390.
- Wellish, D. K., Gritz, E. R., Schain, W., Wang, H. J. & Siau, J. (1991). Psychological functioning of daughters of breast cancer patients: Daughters and comparison subjects. *Psychosomatics*, 32 (3), 324-336.
- Witzum, E., Brown, J.P. & De-Nour, A.K.(1987). Psychological distress in medical patients referred for psychiatric consultation: Significantly higher than in a comparison group of medical patients not so referred. *Psychosomatics*, 25, 425-428.
- Zabora, J. R., Smith-Wilson, R., Fetting, J. H. & Enterline, J. P.(1990). An efficient method for psychosocial screening of cancer patients. *Psychosomatics*, 31, 192-196.

2. Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri

Türk Psikiyatri Dergisi 2011;22(1):

Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri İle Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketinin Türkçe Versiyonunun Geçerlik ve Güvenirliği

Psik. Meliha DİRİÖZ¹, Dr. Tunç ALKIN², Dr. Beyazıt YEMEZ³, Dr. Elif ONUR⁴,
Psik. Neslihan EMİNAĞAOĞLU⁵

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri (AABE) ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketinin (YAA) geçerlik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma DSM-IV tanı ölçütlerine göre anksiyete bozukluğu ve/veya majör depresyonu olan 282 hasta ve 128 kişilik kontrol grubundan oluşan, toplam 410 kişilik bir örnekleimde yapılmıştır. Katılımcılara M.I.N.I. (Kısa Uluslararası Nöropsikiyatrik Görüşme) uygulanarak tanısal değerlendirme yapılmıştır. AABE ve YAA'nın ayrıncı ve benzer ölçek geçerliliğini gösterilmesi amacıyla Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri için Yapılandırılmış Klinik Görüşme (AAB-YKG), Panik Bezukluğu Şiddet Ölçeği (PBŞÖ), Yaşam Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçeği'nin (PASÖ-YB) "Ayrılmaya Duyarlılık Altı Ölçeği" ve Kaygı Duyarlılığı İndeksi (KDI) kullanılmıştır. Hasta grubundan 80 kişi AABE ve YAA'yı 7-21 gün içinde tekrar yanıtladılar.

Bulgular: İki ölçeğin de hastaları kontrol grubundan ayırttığı, AABE ve YAA'nın birbirleriyle ve AAB-YKG, PASÖ-YB ayrılmaya duyarlılık puanlarıyla yüksek düzeyde, KDI'le orta düzeyde ve PBŞÖ'yle düşük düzeyde korelasyon gösterdiği anlaşılmıştır. Faktör analizi AABE'nin 3 ve YAA'nın ise 5 faktörlü yapıya sahip olduklarını göstermiştir. AABE ve YAA'nın yüksek iç tutarlılığı (Cronbach alfa katsayıları sırasıyla 0.89 ve 0.93) olduğu ve test-tekrar test güvenilirliklerinin de oldukça iyi olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bulgularımız AABE ve YAA'nın Türkçe versiyonlarının iyi psikometrik özelliklere sahip geçerli ve güvenilir ölçüm araçları olduğunu göstermiştir.

Anahat Sözcükleri: Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi, Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri, geçerlik, güvenilirlik

SUMMARY

The Validity and Reliability of Turkish Version of Separation Anxiety Symptoms Inventory and Adult Separation Anxiety Questionnaire

Aim: The aim of this study is to evaluate the validity and reliability of Separation Anxiety Symptoms Inventory (SASI) that assess childhood separation anxiety retrospectively and Adult Separation Anxiety Questionnaire (ASA).

Methods: The study sample included a group of 410 participants comprised of 282 adult psychiatric outpatients with anxiety and/or major depressive disorders according to DSM-IV criteria and 128 non-psychiatric control subjects. The presence of psychiatric disorders was determined by using the M.I.N.I. (Mini International Neuropsychiatric Interview), Structured Clinical Interview for Separation Anxiety Symptoms (SCL-SAS), Separation Anxiety Symptoms Inventory (SASI), Adult Separation Anxiety Questionnaire (ASA), Panic Disorder Severity Scale (PDSS), "Sensitivity to Separation" subscale of Panic Agoraphobic Spectrum Scale (PAS-SR), Anxiety Sensitivity Index (ASI) were also given.

Findings: The validity assessments of the instruments revealed that SASI and ASA discriminated the psychiatric patients from control subjects. Both instruments displayed high correlation with SCL-SAS and PAS-SR, a moderate correlation with ASI and PDSS. Factor structure assessments revealed the existence of 3 factor for SASI and 5 factor for ASA. Both SASI and ASA has a high level of internal consistency (Cronbach alpha coefficients are 0.89 and 0.93 respectively) and their test-retest reliability is fairly good.

Results: Turkish versions of SASI and ASA were found to be valid and reliable. Results indicate that these instruments can be used in clinical studies for surveying adult separation anxiety disorder and determining its severity.

Key Words: Adult Separation Anxiety Questionnaire, Separation Anxiety Symptoms Inventory, validity, reliability

Geliş Tarihi: 17.05.2010 - Kabul Tarihi: 24.05.2011

Psik., Fiyat, Fiyat, *Doç., Psik., Dokuz Eylül Üni. İktisadi AD., İzmir.
E-mail: meliha.dirioz@deu.edu.tr

GİRİŞ

Ayrılma anksiyetesi, kişinin anne ya da bağlanma figüründen ayrılma durumunda veya ayrılma beklentisinde anksiyete yaşamaya halidir. Bir çocukluk dönemi sorunu olarak kavramlaştırılmıştır. Ayrılma anksiyetesinin uzun sürmesi, şiddetli ve gelişimsel açıdan uygunsuz olması ya da işlevselliği bozması durumunda ayrılma anksiyetesi bozukluğu (AAB) tanısı konur. (Amerikan Psikiyatri Birliği 1994). Ayrılma anksiyetesi yetişkinliğe uzanmayan bir çocukluk dönemi bozukluğu olarak tanımlanmaktadır. Yetişkin AAB, DSM ve ICD tanı sınıflandırmalarında yer almamaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği 1994, Dünya Sağlık Örgütü 1992).

AAB tanısının yaşla sınırlanması iki sorunu beraberinde getirmektedir. Çocukluk AAB'si belirtileri yetişkinlik dönemine sakalabilir mi? Ayrılma anksiyetesi belirtileri yetişkinlikte de başlayabilir mi? Bu soruları araştıran Manicavasagar ve arkadaşları (1997, 2000) çocukluk AAB'sinin yetişkinliğe uzandığını saptamıştır. Başka araştırmalar da ayrılma anksiyetesinin yetişkinlikte görüldüğünü ve sanıklığından daha yaygın olduğunu göstermektedir (Ollendick ve ark. 1993, Fagioli ve ark. 1998, Maysel ve ark. 2000). Ancak bu çalışmaların kırsallığı yetişkinlikte ilişkilerin şekillenip, bağlanma davranışının gözlenebileceği kadar uzun döneme yansıyan, uzunlamasına bir desende yapılmamalarıdır.

Diğer taraftan bir grup araştırmacı yetişkin ayrılma anksiyetesinin çocuklukta AAB tanısı almakta bağımsız ilk olarak yetişkinlikte ortaya çıkabileceğini öne sürmüş ve araştırmalarıyla bu görüşü desteklemiştir (Cyrankowski ve ark. 2002; Foley ve ark. 2004, Manicavasagar ve ark. 2000). Shear ve arkadaşları (2006) bir epidemiyolojik çalışmada (n=9,282), çocukluk ayrılma anksiyetesi belirtilerinin yetişkinliğe uyarlandığı bir klinik görüşme formu kullanarak yetişkinlik AAB'sini araştırmışlar ve yaşam boyu yaygınlık oranını %6,6 olarak saptamışlardır. Bu oran oldukça yüksektir. Bu verilerden hareketle araştırmacılar yetişkin AAB'ye DSM'de yer verilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Ayrılma anksiyetesini değerlendirmek amacıyla Silove ve arkadaşları (1993) "Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanterini (AABE)" (Separation Anxiety Symptom Inventory, SASI) geliştirmişlerdir. AABE yetişkinlerde çocukluk dönemi ayrılma anksiyetesi belirtilerini sorgulayan 15 maddeli bir envanerdir. Manicavasagar ve arkadaşları da (2003) yetişkinlik dönemindeki ayrılma anksiyetesi belirtilerini sorgulayan 27 maddeli "Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketini (YAA)" (Adult Separation Anxiety Checklist; ASA) geliştirmişlerdir. İyi psikometrik özelliklere sahip olan bu gereçler birçok araştırmada kullanılmıştır.

Bu çalışmada ayrılma anksiyetesi belirtilerinin varlığını ve şiddetini belirlemek için kullanılan AABE ve YAA'nın Türkçeye kazandırılması, hasta ve kontrol gruplarında geçerlilik ve gü-

venlilik çalışmalarının yapılarak psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışmaya ilk önce iyi derecede İngilizce bilen üç akademik personel tarafından bu iki ölçek "Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri Envanteri" ve "Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi" adlarıyla Türkçeye çevrilerek başlanmıştır. Türkçe metinler bir başka akademisyen tarafından tekrar İngilizceye çevrilerek özgül metinlerle karşılaştırılmıştır. Anlamları tam olarak karşılanmadığı düşünülen maddeler gözden geçirilerek Türkçe son biçimleri oluşturulmuştur. Çalışma için Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik ve Laboratuvar Araştırmaları Etik Kurulundan onay alınmıştır.

Çalışma deseni

Hasta grubu, psikiyatri polikliniğine Eylül 2008 - Nisan 2009 tarihleri arasında başvuran hastalardan oluşturuldu. Toplam 282 hasta çalışmaya alındı. Kontrol grubu hasta yakınları, öğrenciler ile sağlık çalışanlarından oluşturuldu ve 128 gönüllü kişi araştırmaya alındı. DSM-IV tanı ölçütlerine göre ilk değerlendirilmesi yapılan ve çalışmaya katılmayı kabul eden hastalara M.I.N.I. (Mini International Neuropsychiatric Interview; Kısa Uluslar Arası Nöropsikiyatrik Görüşme) Türkçe versiyon 5,00 uygulanarak tanı doğrulanması yapıldı. Kontrol grubu M.I.N.I. görüşmesi ile herhangi bir psikiyatrik bozukluk tanısı olmayanlardan oluşturulmuştur. Çocukluk ya da yetişkinlik AAB tanısını veren Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri için Yapılandırılmış Klinik Görüşme'nin (AAB-YKG) çocukluk ve yetişkinlik alt bölümleri tüm katılımcılara uygulanmıştır. Kontrol grubu taranırken 16 olguda yetişkinlik AAB saptandı ve bunlar hasta grubuna alındı. Birincil tanısı agorafobisiz ya da agorafobili panik bozukluğu (n=58, %14,2), sosyal anksiyete bozukluğu (n=32, %7,8), OKB (n=37, %9), travma sonrası stres bozukluğu (n=6, %1,5), yaygın anksiyete bozukluğu (n=55, %13,4), anksiyete bozukluğu BTA (n=8, %2,0), yetişkin AAB (n=16, %3,9) ve majör depresyonu (n=70, %17,1) olan, 18-65 yaş aralığındaki hastalar çalışmaya alınmıştır. Çalışmada hasta (n=282) ve kontroller (n=128) olmak üzere toplam 410 kişiye ait bulgular değerlendirilmiştir. Tıbbi duruma veya madde kullanımına bağlı anksiyete bozukluğu tanısı alanlar, manik epizot veya psikoz öyküsü bulunanlar, kognitif bozukluğu olanlar çalışmaya dahil edilmemiştir.

Katılımcılardan demografik veriler toplandı ve hastalardan panik bozukluğu tanısı alanlarla ek olarak Panik Bozukluğu Şiddeti Ölçeği (PBŞÖ) görüşmesi yapıldı. Ardından öz-bildirim ölçeklerinin doldurulacağı ikinci bölüme geçildi. Bir set içinde katılımcıların yanıtlayacağı YAA, AABE, Panik-Agorafobik Spektrum Ölçeği'nin (PASÖ-YB) Ayrılma Duyarlılık Alt Ölçeği ve Kaygı Duyarlılığı İndeksi (KDI) bulunmaktadır. Tüm bunların uygulanması yaklaşık 60-120 da-

kısa alıştırır.

Hasta grubundan çalışmaya katılan ve yeniden değerlendirilmeyi (tekrar test) kabul eden kişilerle (n=80) ilk değerlendirilmeden sonraki 7-21 gün içerisinde ikinci kez görüşülmüştür. Bu ikinci görüşmede M.L.N.I. hariç tüm uygulamalar tekrarlanmış ve katılımcıların ölçekleri yeniden yanıtlamaları istenmiştir.

Ölçüm araçları

Çalışmada tanıların belirlenmesi ve AABE ile YAA'nın geçerlik güvenirliğini gösterilmesi amacıyla kullanılan değerlendirme araçları şunlardır:

1- Kısa Uluslararası Nöropsikiyatrik Görüşme, Klinisyen değerlendirme-uyarlama 5.0.0 (Mini International Neuropsychiatric Interview, M.I.N.I.): Sheehan ve arkadaşları (1998) tarafından DSM-IV ve ICD-10'da yer alan temel birincel eksen psikiyatrik bozuklukları değerlendiren kısa yapılandırılmış görüşme olarak tasarlanmıştır. Türkçe versiyon 5.00 kullanılmıştır.

2- Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri için Yapılandırılmış Klinik Görüşme (Structured Clinical Interview for Separation Anxiety Symptoms, SCI-SAS): Yetişkin ayrılma anksiyetesi belirtilerini değerlendirmek amacıyla çocukluk AAB belirtilerinin yaşa uygun tanımlarını geliştirilerek oluşturulmuştur (Cyranowski ve ark. 2002). AAB-YKG her biri 8 maddeli 2 kısımdan oluşmaktadır. İki geriye doğru çocukluk ayrılma anksiyetesi belirtilerini sorgularken, ikinci kısmı şu anda var olan yetişkinlik dönemi belirtilerini tanımlar. Sekiz ölçütten en az 3'ünün varlığında çocukluk ya da yetişkinlik AAB tanısı konmaktadır. AAB-YKG Türkçeye çevrilmiş ve psikometrik çalışmaları yapılmıştır. AAB-YKG'nin çocukluk kısmı Cronbach Alfa değeri 0.56, yetişkinlik kısmı Cronbach Alfa değeri 0.57 olup, maddeler arası iç tutarlılığı orta düzeydedir. Oldukça iyi test-tekrar test ($r=0.81$, $p<0.001$) ve görüşmeciler arası güvenirliği (Cohen's Kappa 0.622 ile 0.946 arasında olup, tümü için $p<0.001$) vardır (Dirilöz 2010).

3- Panik Bozukluğu Şiddeti Ölçeği (Panic Disorder Severity Scale, PDSS): Değerlendiricinin doldurduğu 7 maddelik bu ölçek, benzer ölçek geçerliliğini incelemek için kullanılmıştır. Ölçek maddeleri, panik belirtilerinin şiddetini ve yarattığı işlevsel bozulmayı ölçmektedir. PDSS 5'li likert tipindedir ve belirtiler 0-5 puan arasında değerlendirilmektedir. Ölçek iyi düzeyde psikometrik özelliklere sahiptir ve tedaviyle oluşan değişime duyarlıdır (Shear ve ark. 1997). Monkul ve arkadaşları (2004) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

4- Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri (Separation Anxiety Symptom Inventory, SASI): Silove ve arkadaşları (1993) tarafından geliştirilmiştir. AABE 15 maddeli 4'lü likert tipi ölçüm sağlayan öz-bildirimsel bir ölçektir. Her bir madde, yetişkinlerde, geçmişe yönelik olarak 0 "hiç hissetmedim", 3 "çok

sık hissettim" arasında dağılım gösterecek biçimde, çocuklukta yaşanması muhtemel ayrılık anksiyetesi belirtilerini sorgulamaktadır.

5- Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi (Adult Separation Anxiety Questionnaire, ASA): Manicavasagar ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilmiş olan yetişkinlik dönemindeki ayrılma anksiyetesi belirtilerini araştıran ve 27 maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek 4'ü likert tipi ölçüm yapmakta, her bir madde 0 "hiç hissetmedim" ile 3 "çok sık hissettim" arasında dağılım göstermektedir. YAA'nın Türkiye geçerlilik ve güvenirlik pilot çalışmaları küçük bir örnekleme yapılmış, fakat yayınlanmamıştır (Alkan 2007).

6- Yaşam Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçeği (PASÖ-YB): Panik ve agorafobi ile ilişkili spektrum belirtilerini araştıran bir ölçektir (Cassano ve ark. 1999). Toplam 114 maddeden ve 8 altı alandan oluşan ölçekte, belirtilerin varlığı "evet" ya da "hayır" şeklinde yanıtlanmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, güvenirlik ve geçerlilik çalışması yapılmıştır (Onur ve ark. 2006). Bu çalışmada PASÖ-ÖB ölçeğinin 15 maddeli olan ve ayrılma anksiyetesinin bir ölçümünü veren "Ayrılma Duyarlılığı" alt ölçeği kullanılmıştır.

7- Kaygı Duyarlılığı İndeksi (Anxiety Sensitivity Index, ASI) Anksiyete duyarlılığının ölçütü amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir (Reiss ve ark. 1986). KDI, kişinin "anksiyete belirtilerinin sonuçları hakkında inanışlarını" ölçmektedir. On altı maddeden oluşup 5'li likert tipi ölçüm sağlamaktadır. Maddeler 0 "yok", 4 "çok fazla" olarak değerlendirilir. Türkçe geçerlik/güvenirlik çalışması yapılmıştır (Ayvaşık, 2000).

İstatistiksel değerlendirme

Çalışmadan elde edilen verilerin istatistiksel açıdan değerlendirilmesinde SPSS Windows 15.0 paket programı kullanılmıştır. Sosyodemografik verilerin analizinde, bağımsız örneklem t-testi ve ki kare testi kullanılmıştır. Ölçeklerde ayırt edici geçerlik işlemleri için bağımsız örneklem t testi yöntemi uygulanmıştır. Yapısal geçerliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla AABE ve YAA puanları, diğer ölçek puanları ile Pearson korelasyon katsayısı aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Ölçüt bağımlı geçerlilik için bu ölçeklerle elde edilen puanların olasılıksız kesme noktasının saptanmasında receiver-operating characteristic (ROC) eğrisi analizi kullanılmıştır. Faktör analizi için örneklem büyüklüğünün yeterliliğini saptamak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmıştır (Baydur ve Eser 2006). Bartlett testi uygulanarak değişkenler arası korelasyon incelenmiştir. Ölçeklerin faktör yapısını belirlemek üzere, verilere "Kaiser normalizasyonu" ve "varimax dönüştürmesi" uygulanarak Temel Bileşenler Analizi yapılmıştır. Faktörlerin elde edilmesinde özdeğer istatistiği (eigen value) 1'den büyük olan faktörler anlamlı kabul edilmiştir. Güvenirlik analizinde, iç tutarlık için Cronbach alfa katsayısı ve test-tekrar test güvenirliği için Pearson korelasyon katsayısı ile eşleştirilmiş örnek-

lem testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Hasta ve kontrol grupları cinsiyet, yaş, eğitim yılı ve medeni durum açısından benzer olup yalnızca mesleki durumları arasında anlamlı farklılık bulunmaktaydı. Hasta grubunda çalışmayan, emekli ve ev hanımlarının oranı kontrol grubuna göre fazlaydı. Tüm örnekleme altı sosyodemografik bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

1) AABE'nin geçerlik ölçümleri

Orijinal AABE geliştirilirken puan dağılımının pozitif sarpma göstererek bir çarpıklık (skewness) oluşturması nedeniyle, ölçekten elde edilen ham toplam puanlara karekök dönüştürmesi uygulanarak normal dağılım elde edilmiştir. Yazarlar parametrik analizlerde böyle normalleştirilen puanları (Örn. 16 yerine 4 gibi) kullanılmayı önermiştir (Silove ve ark. 1993). Çalışmalarda genellikle dönüştürülmüş toplam puanlar kullanılmıştır (Manicavasagar ve ark. 2000, Pini ve ark. 2009, Silove ve ark. 2010). Bizim çalışmamızda örnekleme dağılımı kontrol edilmiş ve örnekleme benzer nitelikte ve istatistiksel olarak anlamlı bir çarpıklığın olduğu anlaşılmıştır. AABE Türkçe versiyonuyla elde edilen ham toplam puanların da karekök dönüştürmesi uygulanarak kullanılması gerekmektedir.

Ayırıcı geçerlik: AABE toplam puanlarının hastalarda (ort. puan=3.08, ss=1.38) kontrol grubundan (ort. puan=2.15, ss=1.24) daha yüksek olduğu ($t=-6.53$, $df=408$, $p<0.001$) ve AABE'nin hastaları kontrol grubundan ayırt ettiği saptanmıştır.

Benzer ölçek geçerliliği: AABE benzer ölçek geçerliliği ölçütü olarak AAB-YKG, YAA, PASÖ-YB ve KDI, ayırıcı geçerlik ölçütü için PBŞÖ ölçekleri kullanılmıştır. Pearson korelasyon analizinde AABE puanları ile AAB-YKG, YAA, PASÖ-YB, KDI ve puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. AABE ile PBŞÖ arasında düşük düzeyde korelasyon saptanmıştır. AABE ile çalışmada en yüksek korelasyon bekleneceği üzere AAB-YKG çocukluk alt ölçeği arasında bulunmuştur (Tablo 2).

Yapı Geçerliliği-Faktör analizi: AABE'nin yapı geçerliliğini sınamak için Açıklayıcı Faktör Analizi tekniği kullanılmıştır. Tüm grup dahil edilerek hesaplanan KMO değeri AABE için 0.88'dir. Bartlett testiyle ($p<0.001$) veri kümesinin faktör analizi için uygun olduğuna karar verilmiştir. Vartmaks rotasyon sonucunda madde 3, 6, 7, 8, 11, 13 ve 15 faktör 1'in (ayrılma anksiyetesi) altında; madde 2, 5, 9, 10 ve 12 faktör 2'nin (aile üyelerinden uzak kalamama) altında; madde 1, 4 ve 14 faktör 3'ün (okul fobisi) altında en yüksek değeri alınmış olarak toplanmıştır (Tablo 3). Yapılan analizde birinci faktör toplam varyansın %40.63'ünü açıklarken, birinci ve ikinci faktör bir arada %50.67'sini açıklamaktadır. Saptanan 3 faktörlü yapı

toplam varyansın %59.43'ünü açıklamaktadır.

2) AABE'nin güvenirlik ölçümleri

İç Tutarlılık: Toplam 410 denekten elde edilen verilerle AABE'nin Cronbach Alfa değeri 0.89 olarak saptanmıştır.

Madde Analizi: Madde analizi için madde toplamı puan korelasyonu yöntemi kullanılmıştır. Maddelerin, madde-toplam korelasyonlarının 0.43 ile 0.65 arasında değiştiği görülmüştür. (Tablo 4).

Test-tekrar test güvenirliği: Bu amaçla 7-21 gün sonra ölçeklerin 2. kez uygulandığı 80 hastanın ilk değerlendirilmedeki ortalama puanları 2.91 (ss=1.37) ve test-tekrar test ortalama puanları 2.92'di (ss=1.43). İki değerlendirme arasında bir farklılık yoktur ($t=-115$, $df=79$, $p=0.91$). Ayrıca her iki uygulamaya arasındaki korelasyon yüksektir ($r=0.91$, $p<0.001$).

ROC analizi: AABE için duyarlılığın %83 özgüllüğün %76 olduğu, "12 puan" (ham puan cinsinden) kesme noktası olarak belirlenmiştir.

3) YAA'nın geçerlik ölçümleri

Ayırıcı geçerlik: YAA puanlarının hastalarda (ort. puan=29.19, ss=16.12) kontrol grubundan (ort. puan=14.55, ss=10.14) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu ($t=-9.45$, $df=408$, $p<0.001$) ve ölçeğin hastaları kontrollerden ayırt ettiği saptanmıştır.

Benzer ölçek geçerliliği ve ayırıcı geçerlik: YAA'nın benzer ölçek geçerliliği ölçütü olarak AAB-YKG, AABE, PASÖ-YB ve KDI, ayırıcı geçerlik ölçütü için PBŞÖ ölçekleri kullanılmıştır. Pearson korelasyon analizinde YAA puanları ile AAB-YKG, AABE, PASÖ-YB, PBŞÖ ve KDI puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. YAA ile çalışmada kullanılan tüm ölçekler arasında en yüksek korelasyon PASÖ-YB'nin Ayrılmaya Duyarlılık alt ölçeği arasında bulunmuştur. PBŞÖ ölçeği ile YAA arasında düşük düzeyde bir korelasyon mevcuttur (Tablo 2).

Yapı geçerliliği-faktör analizi: YAA'nın yapı geçerliliğini sınamak için Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. KMO test değeri 0.93 olarak bulunmuştur. Bartlett testi ile veri kümesinin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür (ölçek için $p<0.001$ 'dir). Temel bileşenler analizi, özdeğerleri 1'den büyük olan 5 faktörün varlığını ortaya çıkarmıştır (Tablo 5). Ancak saptanan faktörlerin çoğunun 1. faktöre pozitif olarak yüklandığı görülmüştür. İlk faktör kendi başına varyansın %40'unu oluşturmaktadır ve kalan faktörlerin her biri varyansa yalnızca %3 ile %6 arasında katkıda bulunmaktadır. Saptanan 5 faktörlü yapı toplam varyansın %59.78'ini açıklamaktadır.

TABLO 1. Hasta ve Kontrol Grubunun Sosyodemografik Özellikleri.

	Hasta Grubu		Kontrol Grubu			
	N	%	N	%		
Cinsiyet						
Kadın	222	78.7	102	79.7	$\chi^2=0.049$	$p=0.896$
Erkek	60	21.3	26	20.3		
Medeni Durum						
Evlü	171	60.6	74	57.8	$\chi^2=0.344$	$p=0.842$
Bekâr	62	29.1	39	30.5		
Dul	29	10.3	15	11.7		
Mesleki Durum						
İşsiz	24	8.5	3	2.3		
Çalışan	102	36.2	88	68.8	$\chi^2=44.27$	$p<0.001$
Ev hanımı	91	32.3	15	11.7		
Öğrenci	29	10.3	15	11.7		
İmekli veya Çıkmış	36	12.8	7	5.5		
(Standart Sapma)	(11.1)		(11.1)		$t=2.52$	$p=0.725$
Eğitim Süresi	10.8		11.5			
(Standart Sapma)	(4.5)		(4.2)		$t=1.572$	$p=0.117$

Faktör sayısının hesaplanmasında kullanılan diğer bir yöntem Scree test grafiğidir. Grafiğin yatay şekil aldığı düzeye kadar olan sayı faktör sayısı olarak kabul edilir. YAA için, 5-faktör çözümünün dikey rotasyonu birinci faktör dışında kalan ek boyutlardaki yükleri güçlendirmede başarısız kalmıştır. Tüm maddeler ilk rotasyonlu faktör üzerine büyük bir güçle yüklenmeye devam etmektedir.

4) YAA'NİN Güvenirlilik Ölçümleri

İç Tutarlılık: YAA'nın Cronbach Alfa değeri 0,93 olarak saptanmıştır.

Madde Analizi: Maddelerin madde-toplam korelasyonları 0,29-0,76 arasında değişmektedir (Tablo 6). Her hangi bir maddenin çıkarılması ise Cronbach alfabı değiştirilmemektedir.

Test-tekrar test güvenilirliği: Seksen hastaya ölçek ikinci kez uygulandı. İlk değerlendirilmede aldıkları ortalama puan 28,43 (ss=15,50) iken, tekrarlanan teste ortalama puanı 27,78'dir (ss=15,23) ve iki değerlendirme arasında anlamlı farklılık yoktur ($t=1.02$, $df=79$, $p=0.307$) ve iki uygulama arasındaki korelasyon değeri yüksektir ($r=0.93$, $p<0.001$).

ROC analizi: YAA için kesme noktası puanı 24,5 alındığında duyarlılığın %85 özgüllüğün %75, kesme noktası puanı 26,5 alındığında duyarlılığın %81 özgüllüğün %79 olması

göz önünde tutularak "25 puan" olası kesme noktası olarak belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Tatavımızdan Türkçeye çevrilen hem "Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri"nin hem de "Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi"nin güvenilir ve geçerli ölçüm araçları olduğu gösterilmiştir. Geniş bir örnekte yapılan çalışmada gruplar arası mevcut olan demografik veri farklılıkları (mesleki durum) çalışmaya tasarımdan sorunu oluşturmamaktadır.

AABE'nin Psikometrik Özellikleri

Bir ölçeğin ayırıcı geçerliliğinin olması, söz konusu ölçeğin, hastaları sağlamalardan ayırabilmesi demektir (Baydur ve Eser 2006). Çalışmamızda AABE'nin, yapısal geçerliliği olduğunu gösterecek biçimde, hastaları ortalama puanlar temelinde normal kontrollerden ayırabilirdiği saptanmıştır. Benzer ölçek geçerliliğini değerlendirilmesinde AAB-YKG, YAA, PASÖ-YB'nin ayrılmaya duyarlılık alt ölçeği, PBŞÖ ve KDI ölçekleri kullanılmıştır. En yüksek korelasyon beklediği üzere, geçmiş ayrılma anksiyetesi belirtilerini ve yaşantılarını sorgulayan "AABE" ile çocukluk AAB tanısını veren "AAB-YKG'nin çocukluk alt ölçeği" arasında bulunmuştur. Keza, YAA, PASÖ-YB, AAB-YKG yetişkinlik ve KDI ile AABE arasında da yüksek korelasyonlar vardır. Bulunan bu anlamlı ko-

TABLO 2. Ölçekler Arası Korelasyon Katsayıları.

	AABYKG Çocukluk	AABYKG Yetişkinlik	AABE	YAA	FASÖ-YR	KDI	PBŞÖ
AABYKG Çocukluk	1						
AABYKG Yetişkinlik	.567(**)	1					
AABE	.687(**)	.516(**)	1				
YAA	.563(**)	.724(**)	.670(**)	1			
FASÖ-YR	.600(**)	.666(**)	.647(**)	.794(**)	1		
KDI	.653(**)	.546(**)	.573(**)	.672(**)	.631(**)	1	
PBŞÖ	.102	.353(**)	.263(**)	.480(**)	.363(**)	.397(**)	1

* $p < 0.001$, ** $p < 0.01$; n=410, PBŞÖ için n=58

relasyonlar ölçeğin benzer ölçek geçerliliğini desteklemektedir. AABE ile PBŞÖ arasında anlamlı fakat düşük düzeyde bir korelasyon saptanmıştır. Başka deyişle yetişkinlikteki panik bozukluğu belirtileriyle, AABE ile ölçülen çocukluk dönemi ayrılma anksiyetesi belirtileri arasında düşük düzeyde bir ilişki

bulunmaktadır. Bu ilişki çocukluk AAB ve yetişkin dönemdeki panik bozukluğunun fenomenolojik olarak örtüşmediği, ancak bir biçimde bağlantılı olmasından kaynaklanmaktadır. Bu da ölçeğin ayırt edici geçerliliğini desteklemektedir.

AABE için toplam varyansın %59.43'ünü açıklayan 3 faktör-

TABLO 3. AABE Ölçeğinin Bileşen Dağılımı.

Faktör Adı	Ayrılma Anksiyetesi	Aile Üyelerinden Uzak Kalınama	Okul Fobisi
Özdeğer:	6.050	1.547	1.352
Varyans Yüzdesi (%)	40.331	10.315	9.013
AABE M 1	.13	-.02	.83
AABE M 2	.17	.83	-.02
AABE M 3	.68	.26	.17
AABE M 4	.18	.19	.74
AABE M 5	.14	.84	-.02
AABE M 6	.60	.21	.11
AABE M 7	.65	.19	.30
AABE M 8	.69	.23	.11
AABE M 9	.36	.50	.02
AABE M 10	.35	.60	.19
AABE M 11	.62	.38	-.02
AABE M 12	.16	.62	.27
AABE M 13	.27	.11	.18
AABE M 14	.30	.14	.27
AABE M 15	.27	-.02	.21

Tablo 4. AABE Maddelerin Toplam Puan Korelasyonu.

	Düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonu	Alfa değeri (eğer maddeler çıkarılırsa)
AABE 1	0.43	0.89
AABE 2	0.55	0.88
AABE 3	0.65	0.88
AABE 4	0.48	0.89
AABE 5	0.53	0.88
AABE 6	0.58	0.88
AABE 7	0.64	0.88
AABE 8	0.60	0.88
AABE 9	0.50	0.88
AABE 10	0.60	0.88
AABE 11	0.61	0.88
AABE 12	0.51	0.88
AABE 13	0.63	0.88
AABE 14	0.55	0.86
AABE 15	0.62	0.88

rün varlığını ortaya çıkarmıştır. Ayrılma anksiyetesi belirtileri faktör 1'e ağırlık verirken; aile üyelerinden uzak kalamamayla bağlantılı olan belirtiler faktör 2'ye ve okul fobisi belirtileri ise faktör 3'e ağırlık vermiştir. Silove ve arkadaşları (1993), faktör analizi sonucu toplam varyansın %57'sini açıklayan 4 faktör belirlemiştir. O çalışmada ayrılma anksiyetesini sorgulayan maddeler (3., 7., 8., 9., 11. ve 13.) faktör 1'i oluşturmuştur. Bizim çalışmamızda bu maddelere ek olarak 6. ve 15. maddelerin de faktör 1'e yüklendiğini belirledik ve bu faktöre "Ayrılma Anksiyetesi" adını verdik. Bizim çalışmamızda da "Okul fobisini" sorgulayan 1., 4. ve 14. maddeler aynen orijinal çalışma olduğu gibi faktör 3'e yüklenmiştir. Özgün çalışmada, diğer maddelerin "güvenli bir yerden uzak kalma" ve "aile üyelerinden uzak kalma" adını verdikleri 2 ayrı faktörde yüklendikleri belirtilmiştir (Silove ve ark. 1993). Biz bu maddelerin farklı olarak tek bir faktörde toplandıklarını saptadık ve bu faktöre "aile üyelerinden uzak kalamama" adını verdik. Elde edilen veriler ölçeğin yapı geçerliliğini desteklemektedir. Bu çalışmada AABE'nin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı-

nı gösteren Cronbach Alfa değeri 0,89 olarak saptanmıştır. Silove ve arkadaşları (1993), Cronbach Alfa'yı 0,80 olarak belirlemişlerdir. Biz bulunan değere bakarak ölçeğin Türkçe versiyonunun iyi bir iç tutarlılığının bulunduğu ve yüksek derecede güvenirliği olduğunu söyleyebiliriz.

Ölçekteki maddelerin toplam puanla olan korelasyonları incelendiğinde "okul fobisi" kısmının birinci maddesinin (Okula gitmek istemezdim) en düşük katsayıya sahip olduğu, diğer maddelerin madde-toplam puan korelasyonlarının ise 0.48 ile 0.65 arasında değiştiği görülmüştür. Tüm maddeler, tutarlılık göstergesi olabilecek korelasyon değerinin (0.20'nin) üzerindedir. Başka deyişle her bir maddenin, ölçeğin tümüyle olan tutarlılığının oldukça iyi olduğu anlaşılabilir ve ölçeğin güvenirliği desteklenmiştir. Bu ölçek ile ham puan cinsinden 12 ve üzeri ya da katkötör transformasyonu ile 4 ve üzerindeki puan alanların büyük olasılıkla çocukluk AAB tanısını karşıladıkları söylenebilir.

AABE ölçeğinin test-tekrar testi güvenirliği açısından $r=0.90$ gibi oldukça yüksek ve anlamlı bir korelasyon değeri bulunmuştur. Bu değer, Silove ve arkadaşlarının (1993) çalışmasındaki değerle ($r=0.89$) benzerdir. Ayrıca puan ortalamaları arasında bir farklılık saptanmamıştır. Bu bulgularla, çocukluk ayrılma anksiyetesi belirtilerinin AABE ile değerlendirilmesinin, zaman içinde oldukça iyi tutarlılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

YAA'nın Psikometrik Özellikleri

Hasta ve kontrol gruplarının ortalama YAA puanları açısından birbirinden anlamlı farklılık göstermektedir (Hastalar=29.19±16.12, Kontroller=14.55±10.14). YAA'yı geliştiren Manicavasagar ve arkadaşlarının (2003) çalışmasında yetişkinlik AAB'si olanların YAA puan ortalamaları bu tanıyı almamış olanlara kıyasla neredeyse 3 kat daha yüksekti (37.8'e karşılık 14.2). Çalışmamızda YAA'nın ortalama puanları temelinde normalleri hastalardan ayırt ettiği görülmektedir ve ölçeğin ayırt edici geçerliliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

YAA'nın benzer ölçek geçerliliğini ve ayırt edici geçerliliği değerlendirmek için YAA toplam puanları ile AAB-YKG, AABE, PASÖ-YB'nin ayrılmaya duyarlılık alt ölçeği, PBŞÖ ve KDI toplam puanlarının korelasyonları değerlendirilmiştir. PASÖ-YB'nin "Ayrılmaya Duyarlılık" alt ölçeği, YAA gibi ayrılma duyarlılığını ve anksiyetesini araştırmaktadır. Nitekim beklenildiği gibi YAA ile en yüksek korelasyonlar AAB-YKG yetişkinlik kısmı ve PASÖ-YB ayrılmaya duyarlılık alt ölçeği arasında bulunmuştur. Ayrıca AAB-YKG çocukluk, AABE ve KDI ile YAA arasında yüksek düzeyde ve anlamlı korelasyonlar saptanmıştır. YAA'nın ülkemizde yapılan diğer geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında da PASÖ-YB ayrılmaya duyarlılık alt ölçeği ile YAA arasındaki korelasyon katsayısı istatistiksel olarak anlamlı ($r=0.73$; $p<0.001$) bulunmuştur (Alkan 2007).

TABLO 5. YAA Ölçeğinin Bileşen Dağılımı.

Faktör adı	Ayrılmış anksiyetesi				
	Özdeğeri	1,726	1,326	1,264	1,056
Varyansın Yüzdesi (%)	38,621	6,421	4,910	4,863	3,914
YAA M 1	.12	.38	.49	-.02	.40
YAA M 2	.22	.64	.29	-.03	.35
YAA M 3	-.02	.60	-.02	.00	.17
YAA M 4	.24	.70	.35	-.02	.13
YAA M 5	.39	.45	.17	.38	-.03
YAA M 6	.44	.57	.18	.18	.21
YAA M 7	-.02	.50	-.02	.35	.36
YAA M 8	.46	.52	.26	.28	.22
YAA M 9	.43	.45	-.01	.31	-.17
YAA M 10	.18	.30	.11	.74	-.02
YAA M 11	.42	.29	.33	.17	.27
YAA M 12	.16	.32	.74	-.02	.10
YAA M 13	.21	.17	.75	-.02	-.02
YAA M 14	.50	.40	.35	.15	.31
YAA M 15	.38	.54	.20	.20	-.20
YAA M 16	.41	.30	.30	-.02	.42
YAA M 17	.13	.11	-.01	-.02	.66
YAA M 18	.62	.14	.28	.16	.31
YAA M 19	.18	-.00	.71	.11	.10
YAA M 20	.17	.19	.75	.11	.10
YAA M 21	.80	.19	.15	-.02	-.00
YAA M 22	.47	.17	.30	.18	.30
YAA M 23	.61	.18	.26	.18	.31
YAA M 24	.86	.17	.13	-.02	-.02
YAA M 25	.50	.16	.23	.33	.33
YAA M 26	-.02	-.02	.18	.80	.11
YAA M 27	.52	.12	-.02	.52	.10

Bu sonuçlar ölçeğin benzer ölçek geçerliliğine kanıt olarak değerlendirilebilir. En düşük korelasyon PBŞÖ'üdür ve bu iki ölçek arasındaki korelasyonun görece düşüklüğü YAA'nın ayrır edici geçerliliğini desteklemektedir.

YAA için toplam varyansın %59,78'ini açıklayan 5 faktörün varlığı ortaya çıkmıştır. Ancak sapıran faktörlerin çoğu 1. faktöre pozitif olarak yüklenmektedir. İlk faktör kendi başına varyansın %40'ini oluşturmaktadır ve kalan faktörlerin varyansa çok az katkıda bulunmaktadır. Beş-faktör çözümünün dikey rotasyonu, Scree test grafiği ile de görsel olarak incelen-

miş ve ek boyutlardaki yükleri güçlendirmede başarısız kalmıştır. Tüm maddeler ilk rotasyonlu faktör üzerine büyük bir güçle yüklenmiştir. Manicavasagar ve arkadaşlarının (2003) yaptıkları özgün çalışmada da 5 faktör ortaya çıkmıştır. Tüm maddeler aynı bizim çalışmada olduğu gibi ilk faktör üzerine pozitif şekilde yüklenmiştir. İlk faktör kendi başına varyansın %45'ini oluşturmuş ve kalan faktörlerin her biri varyansın %4-6 arasında katkıda bulunmuştur. Benzer biçimde beş-faktör çözümünün dikey rotasyonu ek boyutlardaki yükleri güçlendirmede başarısız kalmış, tüm maddeler ilk rotasyonlu faktör üzerine büyük bir güçle yüklenmeye devam etmiştir.

TABLO 6. YAA Ölçeği Madde-Toplam Puan Korelasyonu.

	Düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonu	Alfa değeri (eğer madde çıkarılırsa)
YAA 1	0.58	0.93
YAA 2	0.60	0.93
YAA 3	0.40	0.93
YAA 4	0.64	0.92
YAA 5	0.63	0.92
YAA 6	0.71	0.92
YAA 7	0.52	0.93
YAA 8	0.67	0.93
YAA 9	0.49	0.93
YAA 10	0.52	0.93
YAA 11	0.65	0.92
YAA 12	0.59	0.92
YAA 13	0.56	0.93
YAA 14	0.76	0.92
YAA 15	0.56	0.93
YAA 16	0.65	0.92
YAA 17	0.29	0.94
YAA 18	0.67	0.92
YAA 19	0.43	0.93
YAA 20	0.58	0.93
YAA 21	0.60	0.92
YAA 22	0.62	0.92
YAA 23	0.69	0.92
YAA 24	0.65	0.92
YAA 25	0.65	0.92
YAA 26	0.41	0.92
YAA 27	0.57	0.92

Orijinal çalışmayla hemen hemen aynı faktör yapısını elde etmek çalışmamızın geçerliliği açısından önemli bir bulgudur. Sonuç olarak değerlendirilen tüm parametreler YAA'nın geçerli bir ölçek olduğunu göstermiştir.

YAA'nın iç tutarlılık güvenirlik katsayısı yani Cronbach alfa

değeri 0,93 olarak saptanmıştır. İç tutarlılık katsayısını ilke-mizde Alkan ve arkadaşları (2007) yayımlanmamış olan çalışmalarında 0,88, Manicavasagar ve arkadaşlarının yapıldığı çalışmada (2003) ise 0,95 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen güvenirlik katsayısı oldukça yüksek bir değer olup, çok iyi bir iç tutarlılığı ve yüksek derecede güvenirliği göstermektedir. Ölçekteki maddelerin toplam puan ile korelasyonları incelendiğinde tüm maddeler için, tutarlılığının göstergesi olabilecek korelasyon değerinin 0,20'nin üzerindedir ve 17. madde dışında kalan diğer maddelerin madde-toplam puan korelasyonlarının 0,40-0,76 arasında değiştiği görülmüştür. Maddelerin ölçeğin tümüyle olan tutarlılığı oldukça iyidir.

YAA ölçeğinin test-tekrar testi güvenirliği ölçekten elde edilen toplam puanların test-tekrar testi korelasyonu ile değerlendirilmiş ve $r=0,93$ gibi oldukça yüksek bir değer bulunmuştur. Bu değer orijinal çalışmada elde edilen değerle ($r=0,86$; $p<0,001$) oldukça benzerdir (Manicavasagar ve ark. 2003). Ayrıca iki değerlendirilmemiş arasında istatistiksel bir farklılık saptanmamıştır. YAA ile yapılan yetişkin ayrılma anksiyetesi değerlendirmelerinin zaman içinde tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır. YAA ile 25 ve üzerinde puan alanların AAB tanı ölçütlerini karşılama olasılığı yüksektir.

Bu çalışmada belirtilmesi gereken kısıtlılıklar vardır. Birincisi ayrılma anksiyetesinin geçerlik ölçümlerinde alınan standart olarak kullanılacak bir Türkçe ölçeğin bulunmaması belirtilmelidir. Bu nedenle bir panik-agarafobi ölçeğinin alt ölçeği kullanılmıştır. İkincisi birincil tanısı AAB olan hasta sayısının düşük olmasıdır. Ancak ek tanıları birlikte olan AAB hastalarının varlığı bu açığı kapatmıştır.

SONUÇ

AABE, yetişkin bireylerde, çocukluk ayrılma anksiyetesi belirtilerinin varlığını sorgulayarak saptamada kullanılabilen geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir. Özbildirimine dayanan ve uygulaması yaklaşık 5 dakika kadar kısa süren AABE ile bireyin çocukluk döneminde yaşadığı ayrılık anksiyetesi belirtileri tek tek tanılamakta ve şiddetini belirlemektedir. YAA ise yetişkinlik dönemi ayrılma anksiyetesinin belirtilerini değerlendirmek amacıyla kullanılabilen geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır. Bu ölçekle ister çocuklukta başlayıp yetişkinlikte devam etsin, ister ilk kez yetişkinlikte ortaya çıksın ayrılma anksiyetesi belirtileri sorgulanmakta ve şiddetini belirlemektedir. Özbildirimine dayanan ve uygulaması yaklaşık 10-15 dakika süren bu ölçek de Türkçeye kazandırılmıştır. Her iki ölçeğin kullanılmasıyla, henüz çok az çalışma yapılmış olan ve resmi sınıflandırmalarda yer almayan yeni bir anksiyete bozukluğunun doğasını aydınlatarak verilerin toplanacağı kanısındayız.

KAYNAKLAR

- Allan Müge (2007) Duygulanım ve Anksiyete Bozukluklarında Panik-Agorafobik Spektrumun ve Erşkin Ayrılma Anksiyetesinin Komorbiditesi ve Etkileri, Yayınlanmamış doküman tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (1994) Menal Bozuklukların Tanusu ve Sosyal El Kitabı, Dördüncü Baskı (DSM-IV) (Çev. ed.: E Köreçli) Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 1995.
- Ayvasık HB (2000) Kaygı Duyulanlı İndeksi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Türk Psikoloji Dergisi, 15: 43-57.
- Baydar H, Esr F (2006) Uygulanması için hazırlanmış ölçeklerin psikometrik özelliklerinin. Sağlık Bülteni, 1: 99-123.
- Cassano GB, Jani S, Mann M ve ark. (1999) Internal consistency and discriminant validity of the Structured Clinical Interview for Panic-Agoraphobic Spectrum (SCI-PAS). Int J Methods Psychiatr Res, 8: 138-145.
- Cyranowski JM, Shear MK, Russo F ve ark. (2002) Adult separation anxiety: Psychometric properties of a new structured clinical interview. J Psychiatr Res, 36: 77-86.
- Dirioz M (2010) Ayrılma Anksiyesi için Yapılandırılmış Klinik Görüşme, Geçerlik ve Yetkin Ayrılma Anksiyetesini Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenilirliği, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Doktor İhtisat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Sınav Birimi AD, İzmir.
- Dünya Sağlık Örgütü (1992) ICD-10 Ruhsal ve Davranışsal Bozukluklar Sınıflandırılması. (Çev. ed.: MO Öztürk, B. Uluğ, Çev: F Çuhadaroğlu, I. Kaplan, G. Çagen, MO Öztürk, M Rezakı, B Uluğ). Türkiye Sını ve Ruh Sağlığı Derneği Yayını, Ankara, 1993.
- Fagiolini A, Shear MK, Cassano GB ve ark. (1998) Is life time separation anxiety a manifestation of panic spectrum? CNS Spectrums, 3: 63-72.
- Manicavasagar V, Silove D, Curtis J (1997) Separation anxiety in adulthood: A phenomenological investigation. Comp Psychiatry, 38: 274-282.
- Manicavasagar V, Silove D, Curtis J ve ark. (2000) Continuities of separation anxiety from early life into adulthood. J Anxiety Disord, 14: 1-18.
- Manicavasagar V, Silove D, Wagner R (2003) A self-report questionnaire for measuring separation anxiety in adulthood. Comp Psychiatry, 44: 146-153.
- Mavreas O, Seher A (2000) Mother's attachment concerns regarding spouse and infant's temperament as moderators of maternal separation anxiety. J Child Psychol Psychiatry Allied Discip, 41: 917-925.
- Monkul ES, Tural U, Onur E ve ark. (2006) Panic disorder severity scale: reliability and validity of the Turkish version. Depress Anxiety, 20: 8-16.
- Ollendick TH, Lease CA, Cooper C (1993) Separation anxiety in young adults: A preliminary examination. J Anxiety Disord, 7: 293-305.
- Onur E, Allan T, Monkul ES ve ark. (2006) Yaşanıyor panik-agorafobik spektrum ölçeği için bildirim formunun (PASÖ-GB) Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. NewYeni Symposium 1, 44: 81-91.
- Reiss S, Peterson RA, Gursky DM ve ark. (1986) Anxiety sensitivity, anxiety frequency and the prediction of fearfulness. Behav Res Ther, 24: 1-8.
- Shear MK, Brown TA, Barlow DH ve ark. (1997) Multicenter collaborative panic disorder severity scale. Am J Psychiatry, 154: 1571-1575.
- Shear MK, Jin R, Russo AM ve ark. (2006) Prevalence and correlates of estimated DSM-IV child and adult separation anxiety disorder in the National Comorbidity Survey Replication. Am J Psychiatry, 163: 1074-1083.
- Sheehan DV, Lecrubier Y, Sheehan KH ve ark. (1998) The Mini-International Neuropsychiatric Interview (MINI): The development and validation of a structured diagnostic psychiatric interview for DSM-IV and ICD-10. J Clin Psychiatry, 59(Suppl 20): 22-33.
- Silove D, Manicavasagar V, O'Connell D ve ark. (1993) The development of the Separation Anxiety Symptom Inventory (SASI). Aust NZ J Psychiatry, 27: 477-488.

AYRILMA ANKSİYETESİ BELİRTİ ENVANTERİ

Aşağıdaki cümleler çocukluğunuzda (18 yaş altında) yaşayabileceğiniz bazı korkulara ilişkindir; lütfen hatırlamaya çalışarak, "tüm soruları" yanıtlayınız.
Ben 18 yaşından küçükken...

	Çok Sık Hissettim	Sıklıkla Hissettim	Nadiren Hissettim	Hiç Hisssetmedim
1- Okula gitmek istemezdim.				
2- Evde olmadığım zaman ebeveynlerimden birinin başına kötü bir şey gelebileceğinden korkardım.				
3- Evde tek başıma bırakılmak istemezdim.				
4- Okula gitmeden önce baş ağrısı, bulantı, mide ağrısı gibi bedensel şikayetlerim olurdu.				
5- Onların yanında olmadığımında, ailemden birilerinin başıma kaza gelebileceğine dair korkularım vardı.				
6- Yabancı yerlerde bulunduğumda, kaybolmaktan korkardım.				
7- Gece yalnız kaldığımda, canavarların ya da hayvanların bana saldırabileceğini hayal ederdim.				
8- Tek başımayken, tanımadığım kimselerden çok korkardım.				
9- Kendimin ya da ailemin şiddete maruz kaldığı şeklinde kabuslar görürdüm.				
10-Ailemden ayrıldığımda çok mutsuz olurdum.				
11- Yalnız olduğumda, kaçırılacağımdan ya da zarar göreceğimden korkardım.				
12- Evden uzaktaayken, ailemle birlikte olduğumu hayal ederdim.				
13- Yalnız başıma uyumaktan korkardım.				
14- Okula gitmeden önce çok gergin olurdum.				
15- Karanlıktan korkardım.				

YETİŞKİN AYRILMA ANKSİYETESİ ANKETİ

Aşağıdaki sorular bir yetişkin (18 yaş üzeri) olarak yaşamış olabileceğiniz bazı belirtilere yöneliktir. Lütfen bu belirtileri yaşıyıp yaşamadığınıza göre sorunun karşısındaki uygun yeri işaretleyiniz. Lütfen tüm soruları yanıtlayınız.

	Çok Sıklıkla	Sıklıkla	Nadiren	Hiç
1- Size yakın olan kişilerle birlikte emtiyeden kendinizi daha güvende hissettiniz mi?				
2- Emitten sadece uzak kalmakta zorluk çektiniz mi?				
3- Çantanızda veya cüzdanınızda size güven ya da huzur veren bir şeyler taşınır mı?				
4- Uzun bir yolculuğa çıkarak üzere evden ayrılmadan önce aynı şeyi yaşadınız mı?				
5- Size yakın olan birinden ayrılmakta ilgili kabuslar ya da rüyalar gördüğünüz oldu mu?				
6- Bir yolculuğa (denizden) önce size yakın olan birinden ayrılmakta ilgili aynı şeyi yaşadınız mı?				
7- Günlük işlerinizi aksadığında çok huzursuz olu musunuz?				
8- Size en yakın kişilerle olan ilişkilerinizin yoğunluğu konusunda endişelendiniz mi? Örneğin çok aynı bahç olmanızdan dolayı.				
9- İyinin veya diğer önemli bir şeyi uğraşırken için emitten ayrılmadan önce baş ağrısı, mide ağrısı ya da bulantı gibi (veya başka) belirtiler oldu mu?				
10- İnsanları yakınımda tutmak için çok fazla konuşduğumu fark ettiğiniz oldu mu?				
11- Size yakın kişilerden ayrıldığınızda (örneğin iş gitmek ya da evden dışarıya çıkmak için), özellikle onların nerede oldukları konusunda endişelendiniz mi?				
12- Gece tek başınıza uyumakta güçlük çekti mi? Örneğin bir yakınız evdeyse daha iyi uyur musunuz?				
13- Size yakın olan kişilerin seslerini işitebiliyor ya da televizyonu veya radyonun sesini duyuyorsanız daha kolay uyduğunuzu fark ettiniz mi?				
14- Size yakın olan kişilerden uzak kaldığınızı düşündüğünüzde çok sakin yaşadınız mı?				

YETİŞKİN AYRILMA ANKSİYETESİ ANKETİ DEVAMI

Aşağıdaki sorular bir yetişkin (18 yaş üzeri) olarak yaşamış olabileceğiniz bazı belirtilere yöneliktir. Lütfen bu belirtileri yaşıyıp yaşamadığınıza göre sorunun karşısındaki uygun yeri işaretleyiniz. Lütfen tüm soruları yanıtlayınız.

	Çok Sıklıkla	Sıklıkla	Nadiren	Hiç
15- Evinizden uzakta olmayla ilgili kâbuslar ya da rüyalar gördünüz mü?				
16- Yollarınızın ciddi bir zarar görebileceği hakkında çok fazla endişelenir misiniz? Örneğin, bir trafik kazası geçirmenizi veya ölümcül bir hastalığa yakalanmanızı gibi.				
17- Günüük olduğun işlerinizi yaparken, size yakın olan kişilerle bağlantı kurmanızı engelleyecek değişimlerin olması sizi çok kızdırıyor eder mi?				
18- Önemseydiğiniz insanlarla sizi tek caceğı konusunda çok fazla endişelenir misiniz?				
19- Hiç, evde ya da yatak odasında ipkizi açırken daha iyi uyuduğunuza fark ettiğiniz mi?				
20- Özellikle size yakın kişiler evde değilse, evde tek başınıza kalmaktan kaçınmaya çalışır mısınız?				
21- Size yakın olanlardan ayrıldığınızı ya da onların sizi tek ettiğini düşündüğünüzde, aniden gelen sıkıntı nöbetleri ya da panik ataklarınız (örneğin, aniden titreme, terleme, çarpıntı, nefes darlığı gibi) oldu mu?				
22- Size yakın olan kişilerle düzenli olarak (örneğin her gün) telefon görüşmeleri yapmadığınızda sıkıntı yaşadığınızı fark ettiniz mi?				
23- Önemseydiğiniz birisi sizi tek ettiğinde, bu durumda baya çıkamayacağınızdan ya da onun yapamayacağından korkunuz mu?				
24- Size yakın olan kişilerden ayrıldığınızda aniden gelen sıkıntı nöbetleri ya da panik ataklarınız (örneğin ani titreme, terleme, çarpıntı, nefes darlığı gibi) oldu mu?				
25- Sizi, yakın olduğunuz kişilerden ayrılacak mültemel olaylarla hakkında çok fazla endişelenir misiniz? Örneğin, işle ilgili gereklilikler gibi.				
26- Hiç, size yakın olan kişiler "çok fazla konuşmuşuz" söylediler mi?				
27- Bazı insanlarla olan ilişkilerinizde, onlar için sorunları çözünüzcek kadar yakın olduğun konusunda endişelenir misiniz?				

BÖLÜM IX

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Özlem Usta

Doğum Yeri ve Tarihi : İstanbul – 29/ 10/1981

Ev Adresi : Çakmak Mah. Balkan Cad. Şiir Sok.
Aktaş Sitesi A Blok No: 5
Ümraniye/ İstanbul

Tel : 0507 687 1230

Mail : ozlem.usta81@hotmail.com

EĞİTİM

- Ankara Üniversitesi – İnşaat Bölümü (2002)
- Üniversite: Girne Amerikan Üniversitesi – Psikoloji Bölümü(İngilizce -2015 mezunu)
- Yüksek Lisans: Üsküdar Üniversitesi- Klinik Psikoloji (devam ediyor)

İŞ TECRÜBESİ

- NPISTANBUL Nöropsikiyatri Hastanesi – Stajyer Klinik Psikoloğu 11. 2015 - 12.2015

İş tanımı: NPIstanbul hastanesinde; hasta vizitelerine katılmak, uygulamalı terapiler

(Ergo: Müzik terapisi, seramik, resim, ebru sanatı aktiviteleri), madde bağımlıları ile görüşme, test uygulamaları, çocuk-ergen psikiyatr, yetişkin psikiyatr ve nörolog muayenelerine katılmak.

- Lapta Huzur Evi – Gönüllü Çalışma ve Ziyaretler – 11. 2014- 12. 2014
- Humanite Psikiyatri – Stajyer Psikolog – 08. 2014- 10. 2014
- Inter Yapı Denetim Burosu - İnşaat Teknikeri 12. 2008 – 11. 2009
- Uzunhan Yapı – Müşteri İlişkileri Uzmanı 10. 2007 - 12. 2008
- Metro Elektronik – Lojistik Depo Sorumlusu 12. 2005 - 10. 2007
- Usta – El Mühendislik Burosu – İş Takibi Elemanı 08. 2003 – 11. 2005
- Kastamonu Vakıf Evleri – Gönüllü Öğretmenlik – 03. 2001 – 05. 2001

AKADEMİK ÇALIŞMALAR

- THESIS SUBJECT: SAME-SEX MARRIAGE (Girne Amerika Üniversitesi- Tez Çalışması)
- THESIS SUBJECT: THE IMPACT ON SEX WORKERS OF PATIENT PSYCHOLOGY CAUSED BY HIV (Girne Amerika Üniversitesi- Tez Çalışması)

SERTİFİKALAR

- Drug and Alcohol Abuse - New Dimensions Psychotherapy Centre - Assist. Prof. Dr. Aysin Sinal (04. 2015)
- Neuro- Linguistic- Programming (NLP) - New Dimensions Psychotherapy Centre -Assist. Prof. Dr. Aysin Sinal (03. 2014)
- Cinsel Terapi Eğitimi – CİTEB- Uzm. Psk. Gökhan Göksu (12. 2013)

KURSLAR

- Donanım & Network Uzmanlığı: (Bilişim Eğitim Merkezi 2008 - 6 ay)

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Donanım (İyi Düzeyde)

MS Office (İyi Düzeyde)

YABANCI DİLLER

İngilizce: Okuma: İyi Yazma: İyi Konuşma: İyi

REFERANSLAR

Eğitmen: Yrd. Doç. Dr. Aysin Sinal - İletişim No: 0533 8814466 Email:
drsinalrpci@aol.com

DİĞER

- B Tipi Sürücü Ehliyeti (2005)

HOBİLER

Akademik makaleleri takip etmek, gelişimsel kitaplar okumak, müzik dinlemek, yürüyüş yapmak ve sinemaya gitmek.